

Utopia

Studentavisa i Tromsø

NR. 12, 23. oktober 1995 - 20. ÅRGANG

Innhogg i framtida

Ny leder

endelig valgt i studentstyret

SIDE 7

Vitenskaplig

ansatte mister flertallet i Universitetsstyret

SIDE 13

Milan Kundera

forfatter med letthet og tyngde

SIDE 24-25

...er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisen gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

Det ropes høyt om ro i Studentstyret for tiden. De vil ha ro rundt seg selv. De vil ha ro rundt de sakene de jobber med. Likevel blir det forgjeves. Rotet og frustrasjonen er komplett og Studentstyret fortsetter å fremstå som en parodi på seg selv. Nå mer latterlig enn noen gang.

Demokratisk avgjørelse

De vitenskaplige ansatte har mistet sitt rene flertall i universitetsstyret. Antallet medlemmer i dette høyeste organet på Universitetet, har økt fra ni til elleve. Dette uten at det er blitt flere representanter for de vitenskaplige ansatte. Og det er bra. Det er aldri sunt at en gruppe sitter med all makta og flertallet i slike styrer. Vi tror ikke at de vitenskaplige på

noen måte har utnyttet denne situasjonen, eller at de ville ha brukt et slikt flertall mot det vi kan kalle felles beste. Men det er betenkelig at en gruppe skal ha flertall. Påtroppende rektor synes at dette var et «dumt» vedtak og viste til tradisjonen om at universitetene skal ha faglig selvstyre. Vi tror ikke denne muligheten og tradisjonen vil lide noe under at det blitt en mer demokratisk sammensetting i styret. Faglig selvstyre har vært og må i fremtiden være sikret på universitetene i Norge. Universitetets egenart og særegenheter må sikres, men det er ikke nødvendig at en gruppe skal sitte med flertallet alene for å sikre dette. En annen ting som endres over nyttår er at det kommer eksterne inn i Universitetsstyret. Dette er for å skape mer bredde og få impulser fra den verdenen som befinner seg rett utenfor Breivika. Hvorvidt dette kommer til å tilføre Universitetsstyret mer vitalitet og tyngde vil tiden vise.

Endelig er høstens thriller over. Studentstyret kan nå sette igang arbeidet sitt etter en amputert høst med mistillit og dårlig utnyttelse av tiden. Nå er det ikke lange tiden igjen til eksamen og jul, så en skal ikke forvente at det kommer til å skje så veldig mye konstruktivt fra Arbeidsutvalgets side. Den viktigste - og vanskeligste - jobben nå blir å gjøre et forsøk på å skape noe som kan ligne på tillit til dette organet.

Vi har fått en leder som under mistilliten viste seg å kunne snakke med alle parter og virke forsonende. Så får vi bare håpe at han får lov til å virke litt lenger enn forrige leder i stillingen sin.

PMF er ferdig, snøen er kommet, studielånet svidd av og eksamen er plutselig så nær. Kan det bli verre?

RO OG ATTER RO

På forrige Studentstyremøte brukte man nesten tre timer på å diskutere forretningsorden. Det var forøvrig tredje gangen i høst de tok opp den saken. Det vil si at de diskuterte hvor mange replikker og hvor mange innlegg det var lov å ha i diskusjoner. Kort sagt prøvde de å skissere opp noe som forenklet sett kan kalles Studentstyrets trafikkregler og er det noe Studentstyret liker så er det å diskutere regler eller mangel på sådan.

KRONIKK

Mot prosesser

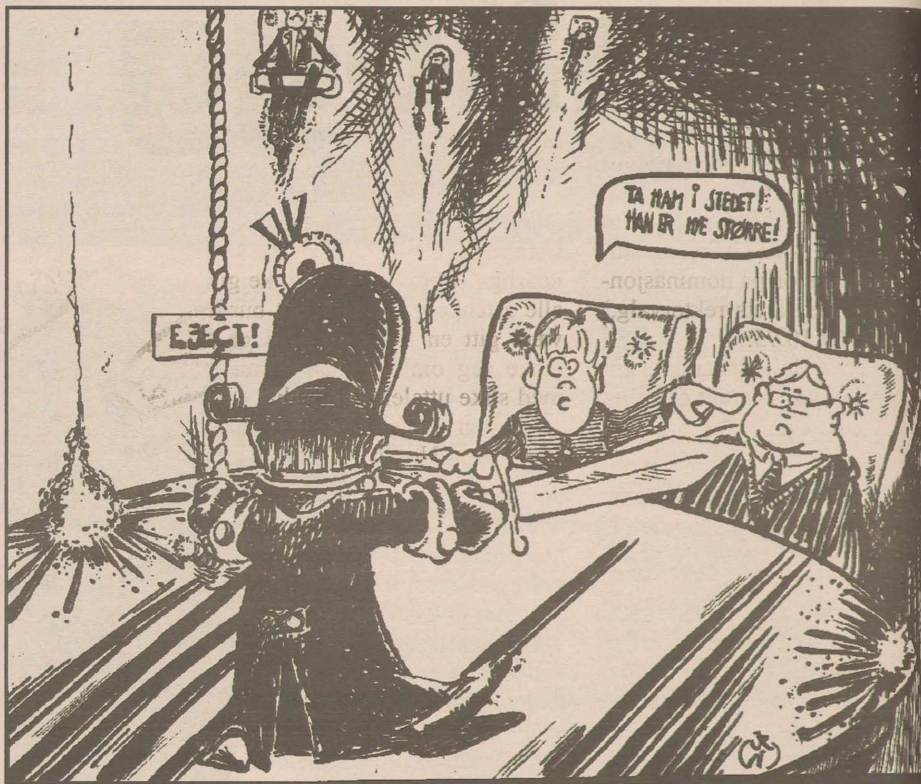
«Vi som nå utgjør det nye Studentstyret må få ro til å arbeide. Vi må unngå interne problemer slik som det forrige Studentstyret dessverre slet med. Nå må vi dra lasset i samme retning». Omtrent som dette lød takketalen fra Stig Erik Falk etter han var blitt valgt som studentstyreleder i mai. Så fulgte eksamen og ferie. Høsten kom og det ble mørkt både for den ene og den andre. Stig Erik Falk ble avsatt som leder etter et mistillitsforslag for noen uker siden. Det er for tiden inntil Studentstyret å være i mot prosesser. «Vi er ikke i mot saken. Vi er i mot prosessen som leder frem til saken» er argumentasjonen de bruker. Dette fikk de vist ettertrykkelig under årets rektorvalg. Studentstyret var ikke imot rektorkandidaten Tove Bull, nei de var imot prosessen. Fort gjort, fort glemt, lite konsekvent. Når mistillitsaken mot Stig Erik Falk kom opp var det tydelig de hadde snudd på flisen. Her fant det virkelig sted en prosess som var ytterst betenkelig og underlig, men flertallet i Studentstyret så ikke ut til å bry seg så mye om dette. Nå var det ytterst få som tok seg bryet med å være mot prosessen i mistilliten mot Falk. Nå var de i mot Stig Erik Falk. De var i mot at han ikke hadde telefon. De var i mot at han ikke reiste på sjansebilett på fly. De var i mot at han var syk og ikke kom på jobben. De var kort sagt i mot det meste med Stig Erik Falk som de for noen måneder siden selv satt og valgte som studentstyreleder.

Naivt

Mistillitsaken er nå et tilbaketrukket kapittel og man kan godt la den gå i glemmeboken jo før jo heller. Vi må se fremover som det heter så fint, men noe har vi imidlertid lært av mistillitsaken. Vi har lært at det er vanskelig å samarbeide. Studentstyrets arbeidsutvalg har hatt store problemer med å samarbeide og løse problemene i fellesskap. Det er derfor naivt å tro at når fem betalte mennesker i et arbeidsutvalg ikke klarer å løse daglige problemer og gjøremål, hvordan skal da 25 ubetalte studentstyremedlemmer på en brøkdel av tiden klare løse de store og viktige problemene som stadig hopper seg opp, i det stadig mer falleferdige studentdemokratiet.

Gode hensikter

Jeg betviler ikke at hver og en i Studentstyret har gode hensikter med å sitte der og at de gjerne vil jobbe for studentenes beste. At Studentstyret og ikke minst arbeidsutvalget har gjort mye bra den siste tiden er det ingen tvil om. Det er bare det at det fora som Studentstyret er, fungerer dessverre ikke som det burde. Når alle

ILLUSTRASJON: JENS NORDSTRAND

samles i den konstellasjonen Studentstyret er, har det dessverre en lei tendens til å oppstå en diskusjon som viser seg å være lite fruktbar. Vinningen går opp i spinningsen og man blir sittende igjen og diskutere bagateller som komma i setninger. Dette går ikke på de enkelte medlemmene i Studentstyret, men på den helheten de utgjør. Etter et studentstyremøte blir man som oftest sittende igjen med en underlig følelse av å ikke ha diskutert noe som helst av verdi. Det blir for mye spill og intrigemakeri ut av det hele. Ikke misforstå, jeg har ingenting i mot at folk kan få drive med intrigespill og politisk lek, men de behøver ikke kalle det Studentstyret og utgi seg for å være studentenes høyeste organ. Kunne de ikke heller kalt seg noe annet og blitt en undergruppe av Student-samfunnet. Da kunne de hatt møter en gang i uken og hvor de stilte mistillit mot hverandre etter tur. Det kunne sikkert blitt vel så gøy som det det er i dag.

Stengte dører

Det er tydelig at Studentstyret beveger seg på gyngende grunn. Etter at Alltinget ble nedlagt i vår er Studentstyret studentenes høyeste organ. Nå finnes det ingen høyere organ som kan ta affære når de roter det til. Med Alltinget hadde man en sikkerhetsventil som kunne gripe inn når det ble for galt. Slik det er nå er Studentstyret overlatt til seg selv og seiler i sin egen sjø. Det er også tydelig fra Studentstyrets side at de vil seile sin egen sjø. For en tid tilbake ville de være så alene at de stengte møtet for alle andre enn sine egne medlemmer. Grunnen var at noe de kalte en personalsak skulle opp. De kalte mistillitsaken en personalsak og tok grundig feil. Alle studentstyremedlemmer er valgte representanter og kommer ikke under personalbehandling. Det som er betenkelig med denne saken er at Studentstyret i det hele tatt var inne på tanken om å stenge et møte hvor de sitter som valgte representanter for alle studentene. Det vitner om totalt mangel på respekt for alle de studentene som en gang fak-

tisk har valgt disse menneskene inn i dette organet.

Ja, den roen

«Det viktigste er å få ro rundt Studentstyret. Vi må få ro så vi kan begynne å jobbe med de sakene som er viktige». Dette var store trekkessensen i det den nyvalgte studentstyrelederen Kristian Wengen sa i sin takketalen torsdag i forrige uke. Han forsvant fra møtet som forøvrig var langt fra halvferdig. Det er klart at det må være fundamentale ting som er galt med den viktigste oppgaven til Studentstyret fremover er å få ro rundt seg. Hvor blir det av ivaretagelsen av interessene til de 7000 studentene ved dette universitetet som er dem som tross alt har valgt disse menneskene. Og ikke minst; hvor blir det av de store politiske vyene oppi alle dette roen som det skrikes så høyt om?

Fremtiden lyst i møte

Enten må Studentstyret ta seg sammen slutte sin evige interne debatt om fylling og få klarhet i hvor de egentlig vil ha og begynne å bevege seg den veien. Ellers så må man bare akseptere at situasjonen er håpløs og begynne å tenke på en ny og annerledes organisasjonsform uten et Studentstyre. En ung og dynamisk siviløkonom og en jurist ville kanskje ivareta studentenes interesser langt bedre enn det Studentstyret nå gjør og i tillegg bruke en brøkdel av tiden. Det finnes et hav av andre organisasjonsmuligheter som er verdt å tenke igjennom. Det er imidlertid noe som heter at man skal gå fremtiden lyst i møte. Så det kan man selvfølgelig velge å gjøre. Nå når man har valgt en leder og fått en ansiktsløftning i resten av arbeidsutvalget kan man velge å se på fremtiden til Studentstyret. Det kan selvfølgelig jeg også gjøre, men det er bare det at historien forteller meg noe helt annet.

Av Jørgen Flint, tidligere Studentstyremedlem

VI TENKER, DERFOR ER VI HER, TOVE

Dette innlegget er et svar til Universitetsrektor Tove Bulls uttalelser i Nordlys.

Jeg er demokratisk i mitt sinnelag og føler at begrepet udemokratisk er misbruk av ord... Jeg burde kanskje vært taktisk og holdt kjeft, men jeg kan ikke dy meg. Studentene har resonneret dårlig, de har tenkt dårlig, men så er det heller ikke gitt alle å tenke godt.»

Tove Bull, (nyvalgt rektor ved UiTø, om studentenes reaksjon på nominasjonsprosessen ved årets rektorvalg.) i Nordlys 07.10.95.

Nei, Tove Bull, det er ikke gitt alle å tenke godt, og det er heller ikke lett å dy seg. Studentene har i etterkant av rektorvalget slått seg til ro med at en ny rektor er valgt. Studentene er fornøyd med å ha fått poengtert en synsvinkel på nominasjonsprosessen, selv om denne nødvendigvis ikke er presentabel for alle studentene, og Studentstyret ved UiTø har innstilt seg på å ha et godt samarbeid og en god dialog med universitetsledelsen. Hadde Tove Bull etter vår oppfatning tenkt godt, hadde hun vært enig med studentenes utgangspoenng:

Det kan med rette oppfattes som en udemokratisk knebling av en nominasjonsprosess når 11 av 12 instituttledere svært tidlig i prosessen går ut med fremmingen av Tove Bull til rektor, med et utsagn som gjør Tove Bull til den eneste «naturlige» kandidat. Dette utspillet blir desto mere verdt en kommentar når instituttlederne forsøker å framstå som privatpersoner i denne saken. Vi tror instituttlederne har resonneret mye og kløktig rundt dette utspillet, hvorpå studentene har gitt umiddelbart uttrykk for sitt syn på det demokratiske innholdet i den vendingen nominasjonsprosessen tok. At studentenes utspill kom rundt fristen for fremming av kandidater, berettiger uansett en diskusjon rundt temaet.

Studentene i valgforsamlingen stemte blankt. Hadde man hatt anledning til ikke å stemme i valg-møtet, ville de kanskje gjort det. De kunne også latt være å møte opp i valgforsamlingen. Begge de to siste reaksjonsmåtene ville være å ta prinsipiell avstand fra deltakelse i et valg med bare én kandidat. Siden studentene ønsket å delta fullt ut i prorektorvalget, valgte studentene å delta, og den nærmeste reaksjonsmåten mot nominasjonsprosessen ble da å stemme blankt.

Tove Bull sier at det er viktigere å få frem i media at den nye rektor er kvinne, fremfor å diskutere det demokratiske - eller mangel på det demokratiske - i nominasjonsprosessen. Dette utsagnet viser til fulle at Tove Bull er mer opptatt av å fokusere på hvem som bli rektor, fremfor studentenes fokus på hvordan man blir rektor. Dermed er Bull den første og eneste til å gjøre denne debatten til en persondiskusjon. Dette har

aldri vært studentenes ønske.

Tove Bull sier i Lørdagsportrettet at hennes forgjenger, Ole D. Mjøs, var en flink diplomat til ikke å kompromittere selv. Hennes utspill noen få dager etter å ha blitt valgt til ny rektor beviser at hun i sine utspill overfor studentene har noe å lære av Mjøs.

«Det er ikke alle gitt å tenke godt,» sier Tove Bull om studentenes reaksjon i denne saken. Studenter har i denne saken tatt et selvstendig standpunkt som er fundert på en generell tro på egen evne til å resonnerere og tenke selv. Resultatet av dette egenarbeidet karakteriserer Tove Bull som «dårlig». Det er kanskje ikke gitt alle å tenke godt, men det burde være gitt en universitetsrektor å tenke seg om før man kommer med slike uttalelser i media.

Måten Tove Bull fremstiller saken på i «Nordlys», viser at hun fra første stund har tatt dette personlig.

«...Hadde jeg ikke tålt dette, så kunne jeg ikke stilt til valg.»

Bull stilte til valg, men det virker fremdeles som hun ikke tålte en diskusjon rundt nominasjonsprosessen.

Som de fleste i Breivikas minisamfunn har fått med seg, er «rektorvalg» med én kandidat ganske utbredt ved flere norske universiteter, både denne høsten og lenger tilbake i tid. Det er etter vår mening betimelig at dette blir påpekt, hvor man etterlyser en tyngre debatt rundt holdningene og visjonene til den som skal fylle universitetets tyngste verv. Dette blir en skinndebatt så lenge det i denne sammenhengen er en utbredt kultur for rektorutnevning fremfor rektorvalg. Dette er et tema studenter generelt har forsøkt å sette på dagsorden ved flere universiteter. Forsøkene har resultert i oppslag i ulike studentaviser, som alle antyder at én-personvalg i beste fall er uheldig, både som demokratisk prosess i seg selv, og med hensyn til den

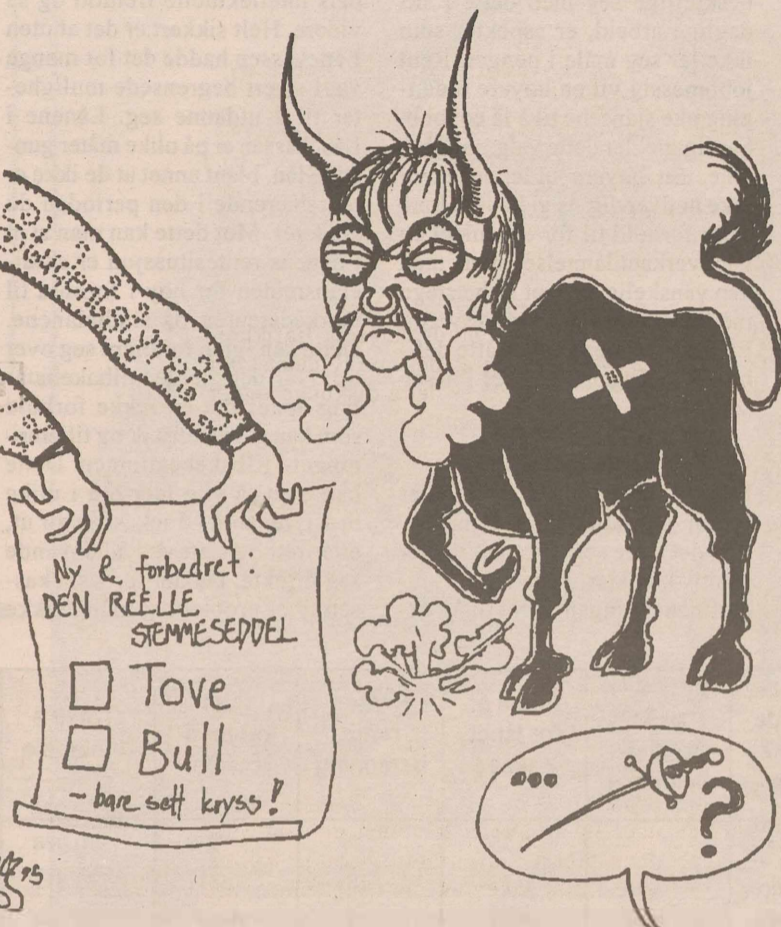
generelle signaleffekten. Her ved Universitetet i Tromsø har saken dreid seg om nominasjonsprosessen, og hvilke demokrati-oppfattninger denne gjenspeiler.

Kritikken mot denne prosessen står ved lag. Vi håper kritikken får konsekvenser for flere valg ved UiTø, ikke minst ved neste rektorvalg. Vi kan per i dag forsikre Bull om at dette er en debatt studentene aldri vil definere seg ut av, selv om studentene stemte blankt. Universitetsinstitusjonen, som alltid har ønsket å fremme

den frie tanke, bør være glad for at man benytter seg av denne tillegnelsen.

Vi beklager derfor at vår nye rektor, språkprofessor Tove Bull, i denne saken har resonneret dårlig - og tenkt dårlig. Hvem det er gitt å tenke godt får neste valg vise...

Med hilsen
Studentstyret ved
Universitetet i Tromsø

ILLUSTRASJON: KRISTOFFER JØRGENSEN

FRA EN IKKE-RØYKERS HVERDAG

I høst har den forpinte minoriteten av røykere ved universitetet gått ut og fortalt hvordan formynderiet undertrykker deres rett til å forurense omgivelsene.

Det de færreste blant Røykerne ser ut til å forstå, er at røyking i utgangspunktet er en privatsak, og ikke noe man kan forvente at Universitetet skal støtte opp om. Problemet opp-

står når Røykerne ikke tar hensyn til sine omgivelser.

Overraskende mange Røykere tror at å vise hensyn er å stumpe røyken i et allerede forpestet lokale når en ikke-røyker ber om det. De samme har ingen forståelse for at det er uappetittelig å kjempe seg gjennom en osende tobakkståke for å kunne gå inn i et av Universitetes alt for få bygg. Ikke-røykeres ubehag er en ting, de fysiske konsekvensene for allergikere er mye større.

All prioriterting av Røykere ved Universitetet går på bekostning

av andre og viktigere områder. Universitetet er usedvanlig overbefolket. Rom er dermed en av de ressursene man ikke kan kaste bort ved å reservere dem for Røykere. Penger er det heller ikke flust med. Penger brukt til røykerom med anstendig ventilasjon vil dermed alltid gå på bekostning av andre ting som må prioriteres høyere, som undervisning, forskning og fellestjenester.

Vennlig hilsen,
Petter Reinholdtsen

Utopia

Universitetet - ISV
9037 Tromsø

Tlf: 776 44283

Fax: 776 45199

E-mail:

utopia@stud.isv.uit.no

Ansvarelig redaktør:
Håvard Arntsen

Kulturredaktør:
Ellisiv Lindkvist

Desksjef:
Henning Jensen

Fotoansvarlig:
Jan Martin Berg

Redaksjonssekretær:
Elin K. Haugdal

Sivilarbeider:
Jørgen Flint

I redaksjonen:

Ola Brattli, Torgeir Eike-land, Solveig M.L. Kavli, Kristian Wengen, Morten Skogly, Åsgeir Johansen, Thomas Harris, Vidar Dons Lindrupsen, Vibeke Isaksen, Andre Bruun, Amund Sjølie Sveen, Georg Lundesgaard, Per Steinar Møen, Rune Balle, Stein Ivar Mona, Truls Brekke, Åshild Strand, Wenche A. Johannessen, Joakim Christensen, Espen Sirnes Larsen, Geir Kastmo, An-Magritt Gjertsen, Eivind Lentz, Hilde Mjøs, Mona Møllebakken, Vegard Bønes, Marianne Schønberg, Kristoffer Jørgensen, Geir Ove Amundsen, Brynjar Indahl, Marte Holmemo, Siri Vaggen Olsen, Magnus Clough, Sigri Sandberg, Lise Swensen, Torbein Kvil Gamst, Svein Inge Naustvik, Randi Solhaug, Pernille Ødegaard.

Trykk:
Bladet Tromsø, i
et opplag på 5000.

Annonsepris:
5 kroner per
spaltemillimeter

Forsidefoto:
Jan Martin Berg

WWW design:
Morten Skogly

Neste deadline:
Onsdag 1. november

Utopia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Leserinnlegg kan trykkes anonymt hvis det bes spesielt om det.

Studielån gir kunnskap

U Stein Ivar Mona

Tenk deg at du begynner å studere i en alder av 19 år og at du tar en utdanning på 6 år med fullt låneopptak. Ved endt utdanning har du et lån på 250.000 kroner. Hvis du da følger Lånekassens nedbetalingsplaner, vil du etter 20 år ha betalt inn ca. 545.000 kroner. I stedet for å ta utdanning kunne du ha tatt deg et arbeid, riktignok som ufaglært, men hvis vi regner med en gjennomsnittlig netto inntekt i løpet av disse årene på 100.000,- pr. år, vil dette på 6 år beløpe seg til 600.000 kroner. Legger man til det lånet tilslutt vil koste, og tapt arbeidsfortjeneste på 600.000 kr., havner vi opp på en sum i overkant av 1.100 000 kroner. Det er i realiteten det en slik utdanning vil koste. Andre faktorer spiller i tillegg inn her, hvorav noen er vanskelige, for ikke å si umulige, å tallfeste.

Utdanning gir

Å måle en utdanning i kroner og øre er ikke tilstrekkelig. I tillegg til at det er en måte å få en jobb,

Lånekassen er et tema som gjør vin til eddik i studentens munn. Men uten studielån hadde det vel kanskje ikke blitt noe vin i det hele tatt?

kommer det inn moment som for eksempel et ønske om å realisere seg og sine ønsker. Å søke dype kunnskap om noe man er spesielt interessert i for deretter å få beskjeftige seg med dette i sitt daglige arbeid, er aspekter som ikke lar seg måle i penger. Rent jobbmessig vil en høyere utdanning øke sjansene til å få en jobb. Særlig gjelder dette valgmulighetene. En høyere utdanning vil ikke nødvendigvis gi høyere lønn sett i forhold til for eksempel en håndverksutdanning, men man kan vanskelig sette et likhetstegn mellom lønnstrinn og livsverdi. Ethvert menneske vil måtte definere sine livspreferanser for seg selv.

Elsket og hatet

Enhver student har nok en eller annen oppfatning av Lånekassen, det være seg av negativ eller positiv karakter. Justeringer i studiefinansieringen ser ut til å vek-

ke selv den sløveste og mest ignorante student til handling, i alle fall til mer eller mindre kvalifiserte betraktninger over fenomener som regjering, statsråder, landets intellektuelle fremtid og så videre. Helt sikkert er det at uten Lånekassen hadde det for mange vært svært begrensede muligheter til å utdanne seg. Lånene i Lånekassen er på ulike måter gunstige lån, blant annet at de ikke er rentebærende i den perioden du studerer. Mot dette kan man si at i dagens rentesituasjon er studielånsrenten for høy i forhold til markedsrenten på studielånene. Dette kan igjen forandre seg over tid. Når det gjelder tilbakebetaling åpnes det en rekke forhold som kan gi rentefritak og tillemperinger i tilbakebetalingen. Dette kan man få vite mer om i ulike brosjyrer som Lånekassen gir ut, eller rett og slett ved å henvende seg direkte. Da det for Lånekassen er et problem at mange ikke

vet hvilke rettigheter de har, er det viktig at man tar kontakt.

Storebror ser deg

- Bare gjeld og gjeld og ingen spenn, og hvis de er happy nok, så river de av meg håret og trekker ut tenna mine en etter en. Dette synger Jocke og Valentinene, og det varer vel ikke lenge før staten kan gå til disse metoder for å få inn de penger som de låner ut til studenter. Kryssing av ulike dataregister og Statens Innkrevingsentral med sin utstrakte myndighet til gjeldsinndrivelse vil i aller høyeste grad passe på at du overholder dine forpliktelser når det gjelder tilbakebetaling av studielånet. Det er nemlig dette du skriver under på når du hever stipend og lån. Da forplikter du deg til å følge de regler som Lånekassen fastsetter. Langt fra alle tenker på dette, men etter hvert vil nok de fleste bli smertelig oppmerksomme på det sviende faktum av at man nærmer seg pensjonsalder når gjelden er betalt. Når du er kommet så langt, har du i verste fall betalt tilbake tre ganger mer enn det du i utgangspunktet lånte.

En Camilla blir nesten to og en halv før Lånekassen er ferdig med å kreve deg for penger etter endt studie.

Pris en halvliter: 98 kroner et brød: 25 kroner og en liter melk: 20 kroner

Eks. på gjeld ved avsluttet utdanning	Bet.pause i 9 mnd. Renten løper	Terminbeløp de første 7 årene	Etter 7 år økes terminbeløpene	Antall år for lånet betales	Rentes rente beregning	Sum renter å betale	Totalt å innbetale
10 000	570	3500		0,75	7	978	10 978
25 000	1424	3500		0,75	18	5311	30 311
50 000	2848	4269	4546	0,75	35	18 844	68 844
75 000	4271	5495	5584	0,75	53	35 624	110 624
100 000	5695	6520	6625	0,75	70	58 086	158 086
150 000	8543	8025	8382	1,25	125	130 461	280 461
200 000	11 391	9913	10 456	1,25	196	211 487	411 487
250 000	14 238	12 391	13 069	1,25	245	264 390	514 390
300 000	17 086	14 868	15 697	1,25	294	317 003	617 003
350 000	19 934	17 346	18 314	1,25	343	369 818	719 818

På denne tabellen fra Lånekassen kan du lese hvor mye studielånet ditt virkelig koster deg.

Bruk rettighetene dine

Hvis du ser at det kan bli problematisk å betjene din gjeld - ta kontakt med Lånekassen. Det er mange som kommer i økonomiske problemer slik at de ikke klarer å betjene studielånet etter endt utdanning.

Ulike muligheter for fritak og utsettelse er nedfelt i reglene om tilbakebetaling. Personer som havner i en vanskelig økonomisk situasjon må derfor undersøke sine muligheter hos Lånekassen.

- Det finnes mange eksempler på at folk etter utdanning betaler på sitt lån uten at de er forpliktet til det, for eksempel under arbeidsledighet. Dette får Utopia opplyst av Harald Fagerli, første-konsulent ved Lånekassens regionskontor i Tromsø.

- Det er først og fremst disse

vi håper å nå med vår nye konsepsjon fra datatilsynet med å krysskjøre ulike dataregister. Vi vil gjøre oppmerksom på at denne kryssingen av data fra ulike register skjer utenfor Lånekassen, slik at våre kunder er sikret full anonymitet. Vi vil på denne måten finne ut hvor mange som ikke benytter seg av sine rettigheter, og få vite mer om de som ikke vil betale.

- Vi er ute etter å hjelpe våre kunder mest mulig, fortsetter Fagerli. Likevel er det ikke til å komme utenom at det er stadig flere som kommer i vanskeligheter med å betjene sine lån og derved får sine saker overført til inkasso.

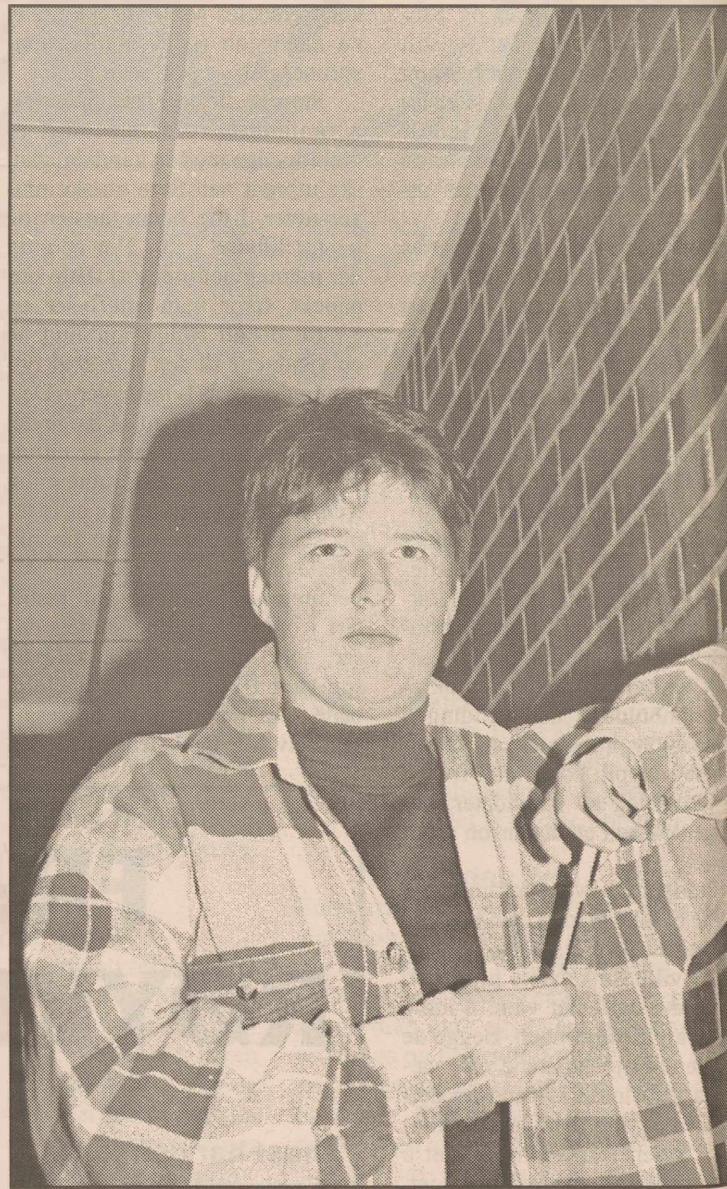
Innkassokundene

Lånetakere med relative små lån fra videregående yrkesutdanning er overrepresentert blandt inkassokundene. Med små lån tenker Lånekassen på lån opp til 100.000 kroner. Videre er det relativt flere som havner inn under inkasso desto lengre nordover man kommer i landet. Ved man-

glende innbetaling blir dette behandlet som en vanlig inkassosak, hvor saken går gjennom politiet. Ved grove overtramp av tilbakebetalingen vil forholdet bli overført til statens innkrevingsentral, SI, og de har større myndighet og sterkere midler å ty til. De har særlover og egen namsmann, det vil si at de kan gå utenom politimyndighetene og ta direkte beslag i lønn, trygdeutbetalinger, fast eiendom og så videre. Med grove overtramp menes det at man har forsømt sine forpliktelser overfor lånekassen i minst tre år.

Nye ordninger

Ordningen med innbetaling to ganger i året vil fra juli neste år bli endret til fire innbetalinger. Det er en kjensngjerning at med de store lånene som mange etter hvert har opparbeidet seg, så er det anseelige summer som skal betales to ganger i året. Ved å dele opp det årlige beløp i fire istedet for to, burde det bli noe

Nina Kvemo - arbeider ved siden av studiene

FOTO: STEIN IVAR MONA

enklere å klare ratene, selv om alt bare er et spørsmål om planlegging av den personlige økonomi. Etter hvert er det også på trappene at det skal komme en ordning med månedlige innbetalinger, men dette kommer ikke med det første. Når det gjelder de ulike stipendordninger, er det her også enkelte endringer på gang. Blant annet er det snakk

om at det såkalte turbostipend skal bort. Dette var en ekstra påskjønnelse til de som tok hovedfagseksamen på norminert tid. Lånetakere som bor og arbeider i Finnmark eller Nord-Troms har årlig fått ettergitt 10 prosent av opprinnelig gjeld, maksimalt 16.500 pr år. Dette foreslås å senket til 8 prosent, maksimalt 12.800 pr. år.

Til tusener

Begrenser låneopptaket

Studenter finner ulike måter å begrense studiegjelden på.

- Jeg tenkte over det som har med studiegjeld og tilbakebetaling å gjøre før jeg begynte å studere, men satte meg ikke hundre prosent inn i alle reglene. Jeg visste ikke dengang hvor lenge jeg ville studere, da jeg ikke hadde et utmeislet yrkesvalg liggende som rettesnor for min utdanning. Flere av de som jeg gikk på videregående men ville ta seg et år uten skolegang, men jeg ville starte så tidlig som mulig for ikke å miste motivasjonen. For meg var det ikke noe reelt alternativ til å studere. Jeg er ikke garantert å få jobb etter utdannelsen, men har aldri angret på at jeg begynte å studere, da det har vært interessant. Dette sier Solvår Østgård, som nå studerer sosiologi mellomfag.

Cand. mag. på tre år.

Hvis alt går etter planen vil hun være cand.mag til våren, noe som da har tatt tre år.

-Det er det økonomiske aspekt som har ligget til grunn for at jeg har intensivert studiene. Flere velger å jobbe ved siden av stu-

diene, men jeg valgte heller å bli fortrest mulig ferdig for således å begrense låneopptaket. Når det gjelder videre studier til neste år, er jeg i tvil om jeg skal fortsette studier på hovedfag eventuelt noe annet. Dette er delvis på grunn at jeg ikke er helt sikker på om jeg vil ta hovedfag, men det eventuelle låneopptaket veier også her tungt i beslutningen. Vedrørende tilbakebetaling er det noe vanskelig å si på forhånd hvordan jeg vil legge opp dette, men jeg vil nok prøve å betale tilbake det jeg klarer de første årene. Det er derimot vanskelig å si nå hva som da vil være mest økonomisk, avslutter Østgård.

Jobber deltid

- Jeg ville helst ta en profesjonsutdanning ved en høyskole, og startet på universitetet for å samle poeng til dette. Nå ser det ut til at jeg kommer til å fortsette til cand. mag før jeg eventuelt velger en annen utdanningsinstitusjon.

Jeg var sikker på at jeg måtte ha en utdanning for å få en jobb, men var i begynnelsen noe skeptisk til låneopptak og studiegjeld, forteller Nina Kvemo, som nå er i full gang med eksamensforberedelsene til pedagogikk grunnfag.

Solvår Østgård - studerer på høygir

FOTO: STEIN IVAR MONA

Fra før av har hun ex.phil.

- Når jeg begynte å studere tenkte jeg nøye over det å ta opp lån. Jeg valgte å arbeide litt ved siden av for å unngå å ta opp så mye i lån. Forrige semester jobbet jeg så mye at jeg ikke trengte å låne i det hele tatt, men dette semesteret har jeg vært nødt til det. Jeg har vært bevisst på at denne deltidsjobben ikke skal gå ut over studiene. I verste fall kan det føre til at man stryker og må ta opp eksamener senere, noe som vil forlenge studiene og for-

dre at man må låne mer. Her er det lett å komme inn i en ond sirkel. Kvemo vil fortsette å jobbe, men noe mindre når det nærmer seg eksamener. Hun planlegger sin økonomi ut i fra hvor mye hun kommer til å tjene, og tar opp lån i forhold til det. Således håper hun på å ende opp med en relativ liten studiegjeld.

Intet reelt alternativ

Kvemo mener at hun ikke hadde noe reelt alternativ til å studere, og bestemte seg for å ta en utdan-

ning. Fagene velges delvis ut i fra interesse og delvis ut i fra hvilke fag som kan gi muligheter til jobb, uten at hun i dag har en klar jobb i sikte.

- Når jeg begynner å arbeide, vil jeg forsøke å betale ned gjelden så fort som mulig. Jeg har ikke satt meg så nøye inn i hvordan tilbakebetalingen foregår, men prøver å få oversikt over hva ulike endringer i studiefinansieringen vil komme til å bety for meg personlig. En lottogevinst hadde kommet godt med, sier Nina Kvemo.

Stabilisert studenttall

Det har vært en jevn økning i antall elever og studenter de siste årene. Dette ser ut til å ha stabilisert seg og går nå svakt ned.

For undervisningsåret 1994/95 var det 109 212 lånetakere under høyere utdanning i Statens lånekasse for utdanning. Pr 30.06.95 har Lånekassen utestående lån på 48 662 millioner kroner. Dette er det samlede beløp for de som er ferdig med å studere, og de som er under utdanning.

Gjennomsnittslånet for høyere studier i undervisningsåret 1994/95 var på 41. 685,-. Alle fagretninger har hatt en økning av lånetakere fra 1993/94 til 1994/95. Derimot har det årlige utlån hatt en nedgang på 5.3 prosent mellom 93/94 og 94/95. Delvis kommer dette av større stipendandeler.

NRK debatt fra UiTø

NRK fjernsynet sender debattprogrammet «Til debatt» med Terje Svabø som programleder direkte fra foajeen på Fiskerihøyskolen onsdag 26 oktober. Tema for debatten er om det egentlig er noen vits med alle disse akademikerne som utdannes på universitetet. Studielån, arbeidsledighet, jobbmarked og generelle samfunnsstrukturer blir stikkord for debatten. NRK lover friske debattanter bestående av artige professorer og kloke studentpolitikere. Publikum er velkommen til å overvære debatten. Her er en fin mulighet til å komme på TV og vinke hjem til venner og slektninger som sitter hjemme og ser på.

Vil ha 175 medlemmer

175 medlemmer er målet til Tromsø Sosialdemokratiske Studentforbund (SSF). Under årsmøtet de hadde i september, ble Ken Harald Enoksen valgt som ny leder og Monica Jakobsen ble nestleder. 12 stykker møtte opp og sammen skal de jobbe for å fremme Arbeiderpartiets universitetspolitikk.

Tvunget til SiTø

Studenter ved Universitetsstudiene på Svalbard (UNIS) føler seg tvunget til å inngå hybelkontrakter med Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø). SiTø direktør Vidar Bakken tilbakeviser all kritikk.

U Håvard Arntsen

- Da vi kom opp til Svalbard fikk vi beskjed om at vi måtte inngå kontrakt med SiTø med en gang. SiTø hadde pusset opp en brakke og den skulle de fylle opp med en gang, var den muntlige beskjeden vi fikk, påstår arktisk-biologistudent Torkel Hafting ved UNIS. Da studentene søkte om opptak kunne de velge å søke om hybler i tre prisklasser; 400,- kroner 1500,- kroner og 2000,- kroner. Dette er hybler som er leid gjennom Svalbard Samfunns Drift.

Prisen på de billigste ble doblet i løpet av sommeren, noe som ifølge Hafting var greit nok, i og med at det var så billig. Ved ankomst ble mange som hadde søkt det billigste alternativet nødt til å inngå kontrakt med SiTø om hybler til 1500,- kroner.

Boligansvaret

- Det er SiTø som har hovedansvaret for innkvartering for studentene på Svalbard. Det er urettferdig å forsøke å henge ut samskipnaden på denne måten, sier

administrerende direktør i SiTø, Vidar Bakken. Han viser til at når UNIS ble planlagt, glemte man mer eller mindre bolig - og velferdstilbudet til studentene. SiTø ble kontaktet og har foreløpig pusset opp 28 hybler. Totalt har SiTø planlagt 100 hybler på Svalbard.

- Svalbard Samfunns drift ser helst at de fleste studenter får seg andre steder å bo. De har nok med å få dekket sitt eget behov, mener Bakken. Han poengterer også at for samskipnaden ligger det svært lite penger i å etablere seg på Svalbard.

Lengst unna

- Denne brakka ligger tre kilometer fra UNIS og det fins ikke et hus i hele Longyearbyen som er lenger unna, forteller Torkel Hafting. Hyblene de nå leier for 1500 kroner er like store som de det var meningen de skulle bo for 800,- kroner på.

- Det hjalp ikke at det var ledige hybler i den brakka man hadde søkt. Vi måtte fylle opp brakka til samskipnaden, påstår han. Påstander som Vidar Bakken tilbakeviser.

- Det er ikke snakk om å fylle opp noen brakker før de andre. Det er boligmangel og Svalbard Samfunns drift vil ha så mange som mulig av sine boliger tilgjengelig for å dekke det behovet som kommer fortløpende, understreker han.

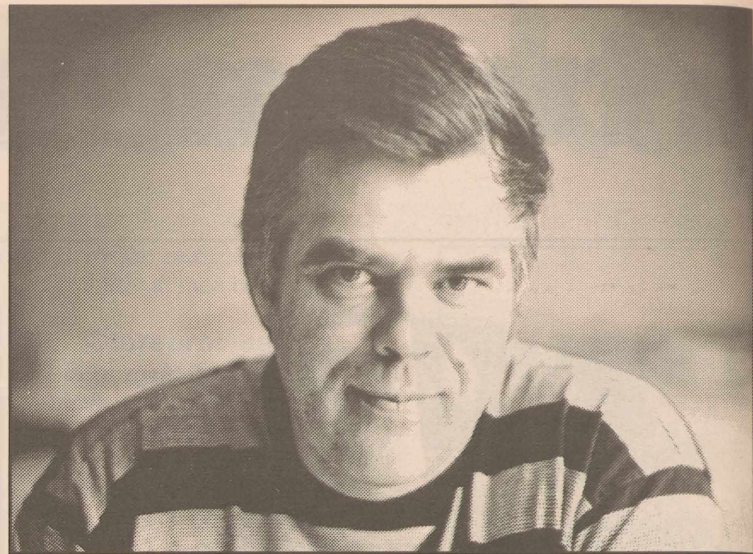
Generelt dårlig tilbud

Det er ikke bare boligtilbudet som skaper frustrasjon blant en del av UNIS-studentene. Blant annet transporttilbud til boligbrakkene mangler.

- Mye av velferdstilbudene var tydeligvis ikke tenkt på i det hele tatt

Det er snakk om at vi i løpet av november muligens kan få et transporttilbud til UNIS på morgenen. Idag er det mange som spleiser på taxi fram og tilbake, sier Torkel Hafting, og legger til at det er litt ekkelt å sykle i kulde og snøfokken på Svalbard.

- Det har vært en del samtaler mellom studentene og ledelsen for å ordne opp i de problemene som er. Samtalene ender som regel opp med en diskusjon om hvem som skal betale utgiftene disse til-

Vidar Bakken, administrerende direktør i Samskipnaden, vil ikke lastes for kritikk fra studenter på Svalbard.

ARKIVFOTO

take vil gi, påstår studenten.

Selvkritikk

Direktør Jarle Nygard i UNIS, tar selvkritikk på den informasjonen som ble sendt ut i forbindelse med søknad om bolig.

- Vi har nok ikke gjort det tilstrekkelig klart at vi oppfyller folks ønsker så langt som mulig når det gjelder hva type hybler studentene får tilbud om. Det er et presset marked her og vi har fått signaler om at Svalbard Samfunns drift kan ha problemer med å dekke opp vårt behov, sier han og innrømmer at informasjonen kunne ha vært bedre.

- Vi har totalansvaret for stu-

dentene her og tildeler hybler etter søknadene vi får inn. Hvordan de fordeles er jeg usikker på, men det er mange som ikke får det tilbudet de opprinnelig ønsket seg, forteller UNIS direktøren.

78 grader nord

- 1500,- kroner måneden er ikke så ille for en hybel. Problemet er at vi ble forespeilet 800,- kroner måneden, når dette ikke stemmer så kom det en ekstra utgift på 9000,- kroner for dette studieoppholdet. Og det er ikke spesielt hyggelig, avslutter Hafting. Han ville gladelig betalt samme summen for en hybel i Tromsø, men mener det er litt drøyt på 78 grader nord.

Starter miljøgruppe

Det tas nå initiativ til å samle alle som jobber med miljøvern på universitetet inn i en gruppe.

U Håvard Arntsen

Meningen er å forene alle som er interessert i å jobbe med miljøvern på alle plan og koordinere disse. Det skal også være rom for å diskutere og debattere miljøvern.

- Vi vil skape et forum hvor det er mulig å forene prat og praktiske handlinger. Det er mange som sitter og prater om miljøvern, uten at man gjør noe mer. Det skal det bli en mulighet til nå, sier en av initiativtakerne, Rune Benonisen.

- Poenget er å starte en tverrfaglig og politisk gruppe som kan jobbe med miljøspørsmål, legger Mari Sundli Tveit til.

Forener krefter

Foreløpig er mye, om ikke alt, på planleggingsplanet. Håpet er at oppstartsmøtet på Prelaten 1. november skal sørge for at ting kommer i gang.

- Det er litt løst og usikkert hva vi skal jobbe ned, det blir mye opp til de som blir med. Vi vil ha et sted hvor alle miljøinteresserte kan knytte kontakter med hverandre og andre grupper som Miljøheimevernet, Framtida i våre hender og liknende, fortsetter Rune. Han legger til at de vil legge stor vekt på å jobbe praktisk med å få gjennomført ting som bedrer miljøet.

- Det er viktig at miljøgruppa

er der og forener alle krefter som jobber med miljøvern, sier Vibeke Isaksen.

De trekker frem at det er en del enkelt mennesker som jobber aktivt med miljøspørsmål på universitetet. Disse vil de gjerne samle i denne miljøgruppa. En samlet gruppe vil også kunne sørge for at enkeltmenneskers innsats blir mer synlig.

Mangler vilje

Selv om det er usikkert hva denne gruppa skal jobbe med, så har initiativtakerne tenkt litt på hva man kan gjøre.

- I studiehverdagen er det enkle ting som alle kan gjøre. Papirresirkulering, boikott av samskipnaden engangsbestikk, ikke kjøre bil til universitetet, sortering av den søpla vi produserer, ramser Marianne Grimstad Hansen, fra studentstyret, opp. Hun etterlyser også vilje fra administrasjonens side til å jobbe mer aktivt med miljøvern.

- De kunne for eksempel ha sørget for at det på UB og andre steder hadde vært kasser til papirgjenvinning. Man har gjort en del ting, men det trengs mer arbeid.

Vibeke Isaksen, minner også om at det i Tromsø finns flere bytteringer hvor studentene gjerne kan delta. Dette er rett og slett en organisert måte å bytte varer og tjenester med hverandre på. Det er et eget «økonomisk system» som skal være ressursparende for de som deltar i byttingen og for miljøet.

Rune Benonisen, Vibeke Isaksen, Mari Sundli Tveit og Marianne Grimstad Hansen vil samle alle som jobber med miljøvern på universitetet.

FOTO: JAN MARTIN BERG

En annen ting som denne gruppa kunne tenke seg å jobbe med er å få miljøvern aspektet mer inn i pensum.

- De fleste fag har et miljøperspektiv. Dette kommer ikke godt nok fram idag, selv i de fagene hvor dette er naturlig, påstår Mari

Sundli Tveit. Hun mener at det etiske aspektet rundt miljø mangler i mange av de naturvitenskapelige fagene.

- Med mer om dette i pensum blir vi mer bevisste på hva vi gjør og forhåpentligvis fører det til at vi handler mer riktig, sier Mari.

Hun vil også ha mer forskning på miljøvernsspørsmål på UiTø.

- Vi er jo her på universitetet for å lære noe, så hvorfor ikke lære mer om miljøvern?, spør Rune og oppfordrer alle miljøinteresserte til å møte opp på Prelaten kvelden 1. november.

Må rydde bedre etter seg

Studentene som leier Bodegaen er ikke alltid like nøye med hvordan de forlater lokalet.

Tor Ståle Hansen i Samfunnet kan fortelle om tilfeller av mengder med knuste flasker og glass, spy på toalettene og nærmest totalmangel av renhold.

Leder for Samfunnet, Hilde Lange vil ikke henge ut noen spesielle grupper av studenter og sier at de ikke har noe uoppgjort med noen.

- At folk ikke er flinke nok til å rydde etter seg er et generelt problem i Bodegaen, sier hun. Ofte er de-

positumet på 500 kroner, som studentene må betale for å få nøklene til lokalet, for lite til å dekke skadene. Det hender at nøkler som er utlånt ikke blir levert tilbake til rett tid. Samfunnet kommer likevel ikke til å skjerpe inn på utlansreglene.

Utfordring for ny leder

- Det skal bli spennende å sette igang som leder. Det blir en vanskelig utfordring, men jeg liker å løse utfordringer.

ning til at siden hun stilte mistillit mot tidligere leder Stig Erik Falk og fikk gjennomslag for dette, så var det naturlig at hun skulle ta på seg ansvaret for å drive studentstyret videre som leder.

Instituttaktivitet

Et av studentstyrets store problemer det siste året har vært knivingen mellom instituttrepresentanter og de som er valgt fra de politiske listene. Alle representantene har betont at dette er et problem som det må jobbes med, slik at det ikke skal være noe hinder for arbeidet, noe også Wengen påpekte i valgtalen sin.

- Vi må bygge ned det kunstige skillet mellom disse to partene. Vi jobber for samme sak og dette skillet er unødvendig, mener han.

- Det er heller ingen motsetning mellom å jobbe med instituttsaker og politiske saker. Det er tvertimot viktig at man drar instituttens innspill inn i de saker som foregår på nasjonalt plan, poengterer han.

Det som skjer på nasjonalt plan gir ringvirkninger til det som skjer på instituttene, samtidig kan de erfaringene som instituttene har brukes på nasjonalt plan. Han vil prioritere å snakke mer med instituttrepresentantene i forkant av møter i NSU og liknende.

Videre vil han se på mulighetene til å arrangere åpne møter hvor «vanlige» studenter kan komme og drøfte saker som de vil ha gjort noe med. Dette for å skape det han kalte kanaler for engasje-

Roger Jørgensen ble valgt inn som AU-sekretær.

mentet til folk.

- Jeg bøyer meg i støvet for den type engasjement som mange studenter viser i blant annet Prosjekt '95, slikt engasjement er verdifullt, sier den nye studentstyrelederen.

NSU

Tromsøs studenter er kollektivt medlemmer av norsk studentunion. Dette er Norges største studentorganisasjon med 85.000

Marianne Grimstad Hansen fortsetter i stillingen som nestleder.

ARKIVFOTO

medlemmer. Denne organisasjonen har alltid vært preget av politisk dragkamp og politisk fraksjoneringsvirksomhet, noe mange mener har hemmet organisasjonens slagkraft. Leder i studentstyret møter på vegne av Tromsø opp på en del møter i NSU. Den nyvalgte leder er valgt inn fra lista til Radikale og sosialistiske Studenters alternativ (ROSSA).

- Selvsagt skal man snakke Tromsøstudentenes sak. Fraksjeringer sørger for at det blir mye rot i organisasjonen, en annen ting er at det er mange saker som jeg er uenige med de radikale i. Det er viktig at man ikke bruker fraksjering til å ødelegge en politisk debatt, sier Kristian Wengen.

Stå sammen

I takktalen etter å ha blitt valgt trakk Kristian Wengen fram at det er alles ansvar at Studentdemokratiet og studentstyret skal komme seg videre og skape tillit.

- Tilliten vår må bygges opp igjen, og det er alles ansvar. Jeg skal være med og legge til rette for at dette skal skje, men jeg trenger deres hjelp. Og det er alle i studentstyret sitt ansvar å jobbe for dette, sa han før han forlot møtet.

Mistillit

Førrige studentstyreleder Stig Erik Falk måtte gå etter at det var fremmet mistillit mot ham.

- Både AU og Studentstyret har vist at de setter krav til tilgjengelighet og klar ansvarsfordeling. Dette er ting som jeg tar til etterretning og skal jobbe med. Det viktige nå er å få i gang den daglige driften igjen, slik at alt går som det skal, sier Wengen og legger til at med det dyktige AU'et han har i ryggen, så skal det ikke bli noe problem å få i gang aktiviteten igjen. Dagen etter valget besto denne satsen i å sortere og gå igjennom en halv meter post som har hopet seg opp under de siste ukene.

Gjenvalg i AU

Alle som satt i det tidligere AU'et stilte sine plasser til disposisjon. Plasser de alle fikk tilbake. Kim Saxvik fra IMR ble valgt inn som eneste nye. Tone Brekke fortset-

ter som AU medlem, Roger Jørgensen ble valgt til AU-sekretær, den tidligere politisk sekretærstillingen, og Marianne Grimstad Hansen som nevnt til nestleder.

Maratonmøte

Under studentstyret forrige uke brukte dette organet godt innpå tre timer på å diskutere dagsorden, eller kjørerregler for hvordan møter skal gjennomføres. Det ble fremmet forslag om å utsette saken, men da dette var tredje gangen saken var til behandling var det nødvendig å behandle saken denne kvelden. Totalt hadde de et møte på syv -7- timer.

Kamp om AU-sekretærstilling

Studentstyret vedtok å endre navnet på politisk sekretær til Arbeidsutvalgssekretær. Hva den reelle forskjellen egentlig innebærer er litt usikkert, uansett så ble det kamp om dette vervet.

Roger Jørgensen og Tone Brekke ble fremmet som kandidater og Jørgensen gikk seirende ut med 15 mot 7 stemmer. Et viktig argument var at Roger Jørgensen er instituttrepresentant og at dermed fikk disse også en inn i tilnærmet fulltid i studentdemokratiet. Begge to ble fremmet på grunn av deres erfaringer og innsikt i universitetsspolitikk. Begge er tidligere AU-medlemmer.

Lokalt engasjement vs internasjonalt

Et spørsmål som tydelig interesserte deler av studentstyret under valgdebatten var hvorvidt internasjonalt engasjement vil gå utover det lokale engasjementet til den nye lederen. Det fryktes at man skulle bruke for mye tid på situasjonen til for eksempel guatemalske studenter. Dette var en problemstilling som Kristian Wengen vanskelig kunne forstå.

- Når vi har det så godt som vi har det, så er det viktigste at vi viser vår støtte til andre. Om ikke annet så koster det oss ikke mye å sende en fax med støtteerklæring, sa han. Han pekte også på det spesielle ansvaret Tromsø har for å hjelpe andre i Barentsregionen.

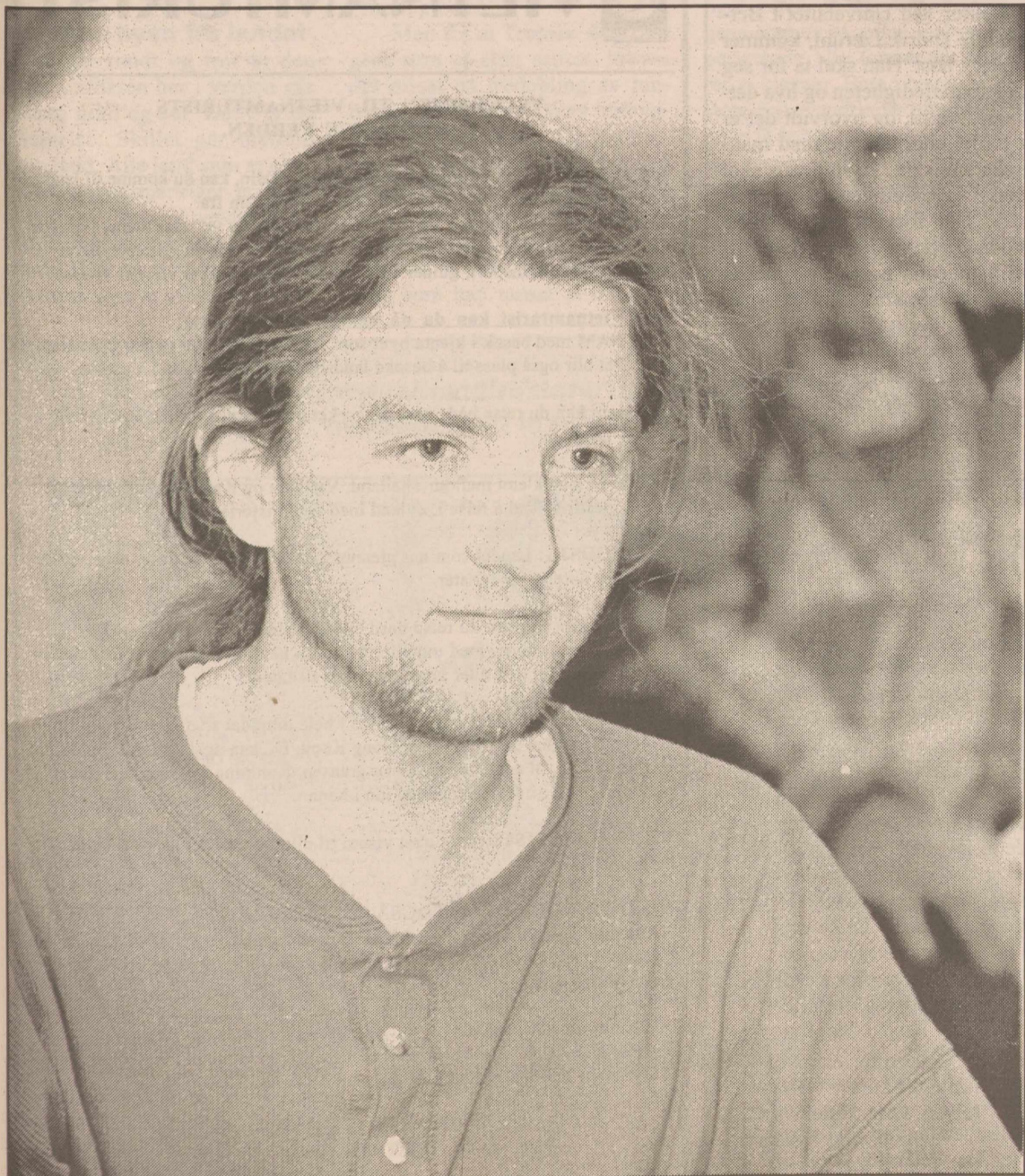
U Håvard Arntsen

Ordene tilhører den nye studentstyrelederen på UiTø, Kristian Wengen (22). Han ble valgt i slutten av forrige uke. Økt studentengasjement, mer innflytelse til studentene og å forsøke å skape mer tillit til et skjært studentdemokrati er ting han vil jobbe med. Han ber om at studentene ser på det nye arbeidsutvalget med velvillige øyne.

13-10

Under et maratonmøte i studentstyret forrige uke ble han valgt med 13 mot 10 stemmer. Marianne Grimstad Hansen ble fremmet som motkandidat, men fikk færre stemmer. Hun ble forøvrig valgt inn som nestleder seinere på samme møte. Debatten bar preg av at det egentlig ikke er store forskjellen mellom de to kandidatene og at de kom til å jobbe med mye av de samme sakene.

Grimstad Hansen hadde i utgangspunktet ikke tenkt å stille, men da hun ble fremmet tok hun utfordringen og stilte. Terje Johannesen, fra Fagområdet Medisin, fremmet henne under henvis-

Det skal bli en spennende utfordring å jobbe som leder, sier Nyvalgt studentstyreleder Kristian Wengen.

ARKIVFOTO

Tanker fra Hiet

Vitenskapsteoretisk forum starter opp igjen. Dette semester skal løse tråder fra forrige semester knyttes sammen, og de skal se på hva som kan gjøres med studiekvaliteten på UiTø. Møtene er i Hiet og håpet er at de tankene som kommer fram der skal påvirke UiTø's framtid.

U Håvard Arntsen

Vitenskapsteoretisk forum er et forum hvor man skal diskutere universitetets rolle og ide, holdninger til det som vi lærer på universitetet, og hvordan læringen kan formidles bedre. I vår var nettopp universitetets ide satt i høysetet, og nå er turen kommet til å se på hva man konkret kan gjøre på UiTø for å bedre alles situasjon.

- Spørsmålet nå er hvilke konsekvenser av debatten i vårsemesteret vi kan ta med inn i undervisningen. Etter en lang debatt om formålet med universitet og liknende skal vi se om det er noe samsvar i det som ble sagt og det man er villig til å gjøre, sier Tone Brekke. Hun er en av seks studenter i Vitenskapsteoretisk forum. Egentlig så «låner» de navnet fra filosofiseksjonen, der man i lang tid har hatt et slik forum for diskusjon og debatt.

- Det mangler et eget sted eller forum der man kan diskutere denne type universitetspolitikk. Meningen er at det skal være en fri debatt som går utenom den etablerte saksgangen, en debatt mellom folk på alle nivåer i universitetssystemet. Vi håper at Vitenskapsteoretisk forum kan fungere som et slikt sted i Tromsø, sier Tone Brekke videre.

Tanker fra Hiet

- Vi flytter møtene våre fra aud.max og til Hiet i Hovedgården. Dette vil forhåpentligvis føre til litt løsere møteform og at debatten skal gå friere, fortsetter Brekke. I vårsemesteret var det enkelte møter som dro ut over

Tone Brekke inviterer til videre debatt om universitetets formål og hva man praktisk kan gjøre for å bedre studiekvaliteten på UiTø.

FOTO: JAN MARTIN BERG

flere timer, samt at det ikke alltid var så mange tilhørere.

- Det ble nok en del som kun var «forbeholdt» de som var spesielt interesserte. Men nå kommer det til å dreie seg om hva som kan gjøres her i Breivika. Dette betyr at det dreier seg om studiehverdagen vår, og at vi kan komme med direkte innspill om hvordan denne kan bedres. Så vi håper på bredere oppslutning dette semesteret, sier hun. En annen ting som kommer til å bli debattert, er den såkalte akademikerledigheten. Det utdannes for mange akademikere, noe som skal føre til økt press på de få jobbene som er beregnet på akademikere.

Utfordrer Tove Bull

Når vårsemesteret starter, tiltrer også Tove Bull som ny rektor. Med seg har hun et helt nytt universitetsstyre. Denne anledningen vil Vitenskapsteoretisk forum utnytte. Meningen er at de skal utfordre det nye styret på ti punkter, punkter som de mener dette styret bør jobbe spesielt med.

- Dette vil kunne gå på utfordringer om blant annet studiekvalitet. Utfordringene vil bli formulert i løpet av høsten, forteller Brekke.

Møtene

Vitenskapsteoretisk forum har sitt første møte 1. november. Det første møtet vil ta for seg de erfaringer tre stykker fra Tromsø har fra besøk på universitetene i Roskilde, Danmark og Maastricht, Nederland. Dette er to universiteter som jobber med problembasert og prosessorientert undervisning. Tre stykker fra UiTø har vært på be-

søk ved disse institusjonene og vil legge fram sine erfaringer. Diskusjonen tar for seg hva som kan overføres til vårt universitet.

Rektor ved Universitet i Bergen, Ole Didrik Lærum, kommer seinere i høst. Han skal ta for seg akademikerledigheten og hva dette kan føre til, og hvorvidt det er en fordel eller ulempe med mange akademikere. To studenter skal besøke Århus-universitetet i Danmark. Her forgikk det et stille «studentopprør» i 1994, hvor filosofistudentene protesterte mot et stadig økende krav til effektivisering og vekttallsproduksjon. Tromsøstudentene skal besøke disse og se hvordan de jobber og hvilke erfaringer man kan få ut av dette «opprøret». Dette skal senere bli gjenstand for diskusjon.

Må opphøre

Universitetsledelsen har fått henvendelse fra kommunen om at skjenking uten skjenkebevilling i Bodegaen må opphøre.

U Håvard Arntsen

- Vi har bedt studentstyret ta affære i denne saken. Det ligger i kortene at dette er en ulovlig praksis som må stoppes, sier assisterende universitetsdirektør Jan Larsen. Han sier videre at hvis den ulovlige skjenkingen ikke opphører, vil dette få konsekvenser for Bodegaens brukere.

Eneste tilbud

- Dette er at av de mest populære sosiale tilbud som blir gitt til studentene her i Breivika. Det har aldri vært noen problemer

knyttet til det som kan ha vært av ølsalg i Bodegaen, sier Per Helge Nylund i Samfunnet. Han kan fortelle at Samfunnet tidligere har søkt om skjenkebevilling, uten å få det.

- Vi skulle gjerne hatt en fast bevilling. Idag bruker vi SiTø sin ambulerende bevilling ved større arrangementer som Samfunnet står for, sier han videre. Skjenkingen som skjer dokumenterer ihvertfall at det er et behov for bevilling, understreker han.

Ikke Samfunnet

Det er ikke Samfunnet som driver selve skjenkingen. De lå-

ner lokalene ut til grupper og organisasjoner. Skjenkingen er det disse som eventuelt står for. Samfunnet kommer neppe til å reagere overfor disse for å få slutt på serveringen.

- Vi låner bort Bodegaen til de som mener de har behov for dette lokalet. I enkelte tilfeller er det en gjeng studenter som kommer med et all-right kafé konsept. Disse driver helt for seg selv. Det eneste er at de har ansvar for å rydde og vaske etter seg, forteller Hilde Lange, leder i Samfunnet.

- Tromsø er det eneste universitetet uten eget skjenkested eller studenthus. Til tross for det har det blitt skapt et godt sosialt tilbud i Bodegaen. Forsvinner dette er det svært dumt, avslutter hun.

VIETNAMTURIST

VELKOMMEN TIL VIETNAMTURISTS
EVENTYRLIGE VERDEN.

Ved å kontakte Vietnamturist i Youngs gate 4 i Oslo, kan du komme til land som du kanskje bare har sett bilder eller TV-program fra. Nå behøver ikke drømmene være langt borte enten du vil reise alene, i gruppe eller sammen med nære venner. Du bestemmer selv når du vil reise, og vi stiller opp med transport, guider og reiseleder som snakker engelsk overalt.

Med Vietnamturist kan du nå besøke følgende land:
VIETNAM med besøk i kjente byer som Ha Noi, Da Hang og Ho Chi Minh City. Det blir også plass til å besøke landsbyer og landsbygda i Vietnam.

I Vietnam kan du reise både som ryggsekkтуриist og, om du vil, med ferdigpakket program.

LAOS: Et land klemt mellom Thailand, Vietnam og Kambodsja. Laos er et meget gjestfritt land å reise i, et land med lang historie.

KAMBODSJA: Landet som har gjennomgått mye i sin historie, men som nå har åpnet dørene for turister.

THAILAND: Her kan du reise nord eller sør, besøke mange hyggelige thailandske landsbyer, med tog eller buss. Du kan også reise med innenlandsfly om du ønsker det, eller krysse grensen til Laos.

KINA: Vietnamturist kan tilby service i hele området som strekker seg fra Beijing; Shanghai ned til og med Hong Kong. Du kan også reise med oss nedover i Kina til den vietnamesiske grensen, Kunming og Nanning. Det er også mulig å reise fra Vietnam og inn i Kina.

VIETNAMTURIST ordner med visum til alle de landene som er nødvendig.

VIETNAMTURIST KAN OGSÅ TILBY DEG:

Jungelferie i Nepal, rundreise i India, Taiwan, Singapore, Nord-Korea. Spennede reise til de mest kjente byene i Russland og ferie- og behandlingsreiser til Bulgaria.

Vietnamturist kan også tilby flybilletter til og fra Østen med følgende flyselskaper: Singapore Airlines, Thai Airways International, Aeroflot, China Airlines fra Taiwan, Vietnam Airlines og Air France.

TA KONTAKT MED:
VIETNAMTURIST

Viking Travel Tromsø
Tlf: 77 67 33 56 Mobil: 90 10 01 67

Internett - eller med ræva først

.Drit i Norge, alt vi har trodd på, tradisjon og kultur. Det vil ikke være meningsfullt i framtida. Og det vil ikke gi arbeid. Erling Fossen brukte ublue ord i sin analyse av nåtid og framtid på Internasjonalt Seminar. Noen blei kraftig provosert, andre fant ham latterlig.

U Elin K. Haugdal

Norge er i ferd med å gå under fordi vi ikke vil endre oss. Kulturer som aktivt forholder seg til endring overlever, mens de andre dør. Dette var i hovedsak Fossens budskap til de omlag femti som møtte opp for å bli oppdatert på «Internett og den digitale verdensorden». Erling Fossen er redaktør i tidsskriftet F.eks. Under Internasjonalt Seminar forrige uke tok han for seg det særegne ved den digitale revolusjonen - oppløsning av territorier - og argumenterte på bakgrunn av den for hvilke kulturelle og politiske endringer det er nødvendige å gjøre for å henge med. For det er viktig å henge med, mener Fossen.

-Det er ingen veg tilbake, og dette må vi bare akseptere. Derfor må vi vri produksjonen mot høykompetansenæringer. Det må bankes vett i fiskerbonden og det lett fascistiske arbeideridealet. Med andre ord: prototypen i Norge må endres til en androgyn kunnskapsarbeider. Fossen hevdet videre at vi må endre hele vårt mentale landskap og vårt ideal for hvor vi skal plassere oss i produksjonslandskapet.

Avgrens byen fra landet

-Noen går rundt og tror at den store konflikten her i verden går mellom nord og sør. Dette er en feiltakelse: Skillet går mellom by og land. Alle land som er opp tatt av primærnæringer er blant de fattigste. Fossen hevder videre at det går bra for alle storbyregioner. Han ser på de klassiske bystatene som et ideal; de er ak-

kurat så store at de er styrbare, og akkurat så små at de ikke er autonome. Fossen ser for seg en verden av slike «bystat»-punkter som er knyttet sammen i nettverk. En spesialisering innen hvert enkelt punkt er nødvendig og hensiktsmessig.

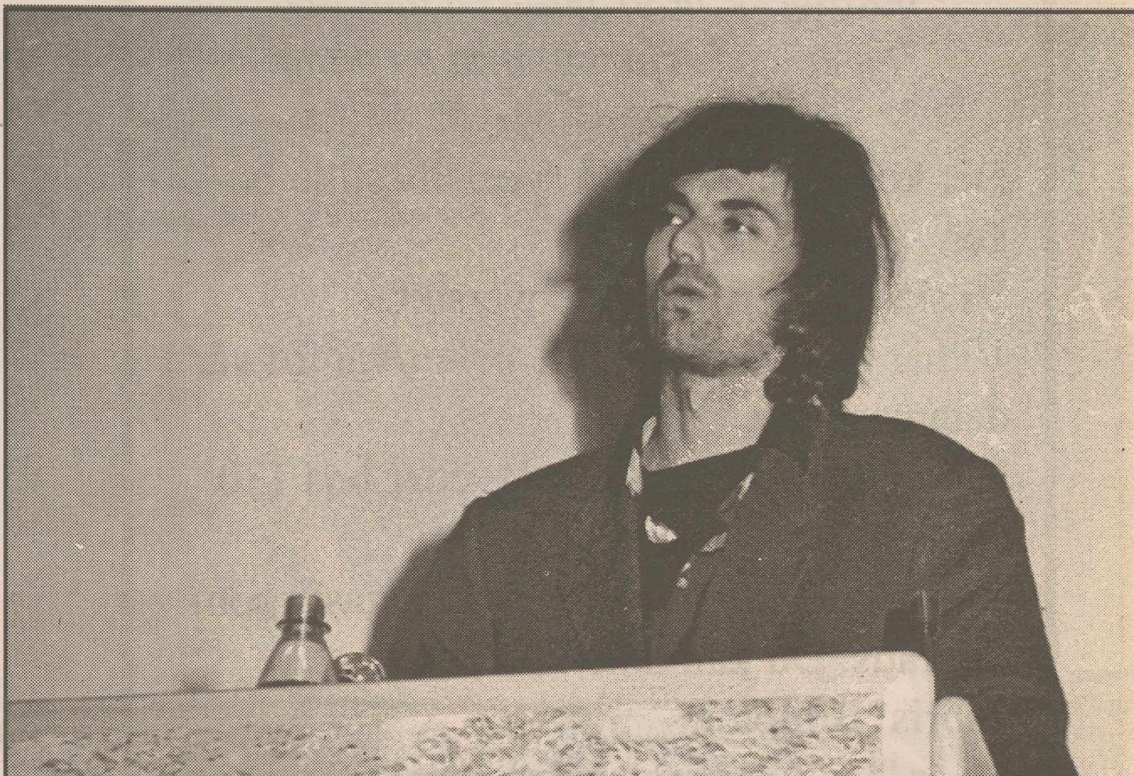
-Et fenomen som Internett gjør dette mulig. Vi må si ja til dette nettverket for ikke å gå inn i framtida med ræva først. Og det er gjennom en framvekst av slike urbane nettverk at vårt mentale geografiske kart blir annerledes, mener Fossen.

-Det som er problemet er at de som bor i byer, tror de bor i en nasjon. Vi må begynne å dra grensene rundt byene, mot landet, og knytte identiteten til byen, ikke til nasjonen. Våre vante territorier finnes ikke lenger. I praksis mener Fossen at dette betyr at byene må føre sin egen utenrikspolitikk. En undersøkelse i tidsskriftet «F.eks» har gjort, viser at de største byene i Norge faktisk tenker slik. Dette fordi de er blitt for teknisk komplekse til at de kan styres fra nasjonens hovedstad.

Tromsø som sentrum

Fossen skisserte Tromsøs utvikling i retning av et senter for Barentsregionen.

-Men for at Tromsø skal fungere som et slikt senter, kreves det minst en tredobling av innbyggertallet, det vil si av innbyggere med kunnskap. Og det krever at fiskerbonden kjøres inn til bysenteret for å få banket inn litt kunnskap i hue, og at det satses på innvandring. Fossen ser Nordnorgebanen som nødvendig, samtidig som han innser at det kre-

Erling Fossen, redaktør i tidsskriftet F.eks mener vi må drite i Norge og konsentrere oss om urbane nettverk. FOTO: FRANCESCO RUBINO

ves et marked for den. Igjen er det viktig med en voldsom økning i folketallet. Fysiske kontaktmuligheter i Barentsregionen er også påkrevd.

-La oss fucke opp hele den jævla naturen østover med en 6-felts motorvei, slik at vi kan få orden på infrastrukturen. EU vil nok sponse dette, antar Fossen.

Folkevandringer

Fossens hovedargument for å la verden gå sin gang er at det er farlig å stoppe de store folkevandringer som er på gang, sjøl om det perverterer alle former for kulturer vi kjenner. Bare i Norge er det store folkevandringer på gang. På noen få år har antall bosetningssteder i løpet av livet gått fra 2,2 til bortimot 6. Fossen trekker fram et eksempel som skal legitimere argumentet om å «henge med», også her.

-Jeg kjenner net-surfere som

har begynt å snakke engelsk, som hater nasjonalstaten og som drar til storbyer - gjerne i utlandet - for å treffe likesinnede. Likesinnede, mer enn geografisk avgrensede lokalsamfunn, har blitt utgangspunktet for sosiale relasjoner. Dette er en utvikling som ikke kommer til å stoppe opp, og som vi må ta på alvor for ikke å skape voldsomme konflikter. Fossen hevder også at folk rett og slett ikke er interessert i å opprettholde lokalsamfunnet, rett og slett fordi det ikke tilfredsstiller våre behov som høyt utdannede mennesker.

-Det er ikke interessant å diskutere flytting tilbake til lokalsamfunnet. Hvorfor frivillig bo i bushen når du kan bo sammen med andre i storbyen, spør Fossen.

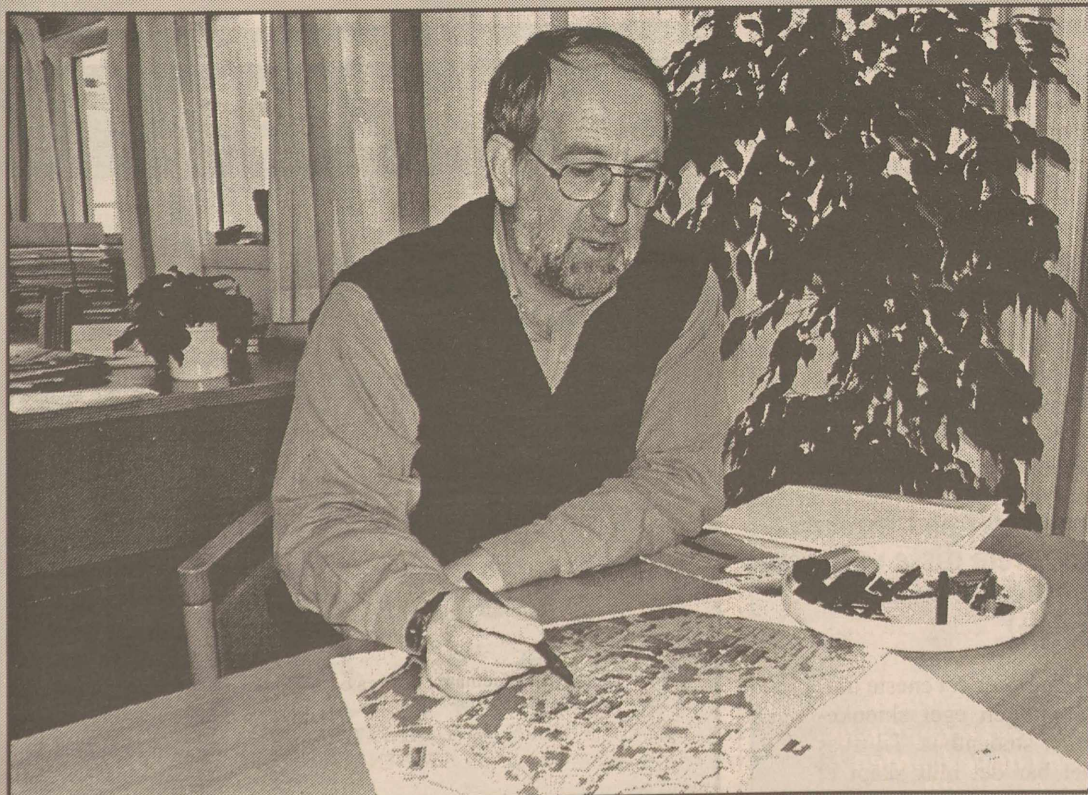
Latterlig provokasjon

Fossen fikk reaksjoner fra salen etter sitt ublue innlegg. Spørsmålene ble imøtekommet med en ar-

rogant argumentering på premisene han allerede hadde skissert opp. Folk ble avleid med beskyldningen om å være historie pessimister.

-Hvorfor tror dere at alt var så mye bedre før? Nå kommer vi fortere til sjukehus enn noensinne. Nå fyller vi magen på enklere måte enn før. All utvikling medfører endring, og hvorfor skulle endring være negativt, var Fossens enkle motspørsmål. De like enkle spørsmålene om hvem som skal produsere mat når alle flytter til byene, fant han det ikke verdt å svare på. Heller ikke hvilke verdier for samfunnet Fossen og hans likesinnede ser for seg. Det vil si han argumenterte filosofisk innfløkt om menneskets frihet, om å styre instinktene i seg og dermed kunne leve seg inn i andres perspektiver. Dette kan bare gjøres i urbane miljøer. Mer hadde ikke Fossen å si om den saken.

Universitetsdirektøren vil at studenter på profesjonsstudier som får barn, skal ha en ubetinget rett til permisjon og garantert plass på studiet når permisjonen er over.

Går direktørens innstilling gjennom i universitetsstyret betyr det at studerende kvinner har samme rettigheter til fødselspermisjon som det arbeidstakere har.

Får garanti

U Håvard Arntsen

Problemet hittil har vært at man ikke har vært garantert å få tilbake studiepllassen sin etter permisjon. I vår skrey Utopia om en nybakt mor som var svært usikker på om hun idet hele tatt kunne fortsette psykologistudiet sitt. Dette fordi hun måtte vente på at det skulle bli plass på et nytt kull.

Utbredt problem

Dette har vist seg å være et problem på en del profesjonsstudier. Man står lenge i kø for å komme inn og enkelte kull er så små at hvis en må ta et års permisjon, er man ikke sikret å komme inn på neste kull. På de litt større profesjonsstudiene som legestudiet er ikke problemet like stort. Direktøren innstiller på at hvis

det viser seg at slik permisjonsadgang skaper problemer for avdelingen eller seksjonen, så er det Universitet som må løse forholdet og ta eventuelle omkostninger- og ikke studenten selv. Går direktørens innstilling gjennom i universitetsstyret betyr det at studerende kvinner har samme rettigheter til fødselspermisjon som det arbeidstakere har.

Alvorlig sykdom

Direktøren vil også gi de som blir rammet av alvorlig sykdom eller ulykke samme rett til å få tilbake studiepllassen etter permisjon. Dette skal være godt dokumentert av faglig personalet.

Går disse forslagene gjennom må avdelingenes praksis endre i tråd med vedtaket.

*"Erfaring er evnen til å kjenne igjen en feiltagelse neste gang en gjør den"
Få en god erfaring med en gang.
Besøk oss.*

Det koster ingenting å spesialbestille bøker.

Vi skaffer deg en emneoversikt.

Vi har 30.000 registrerte bøker/varer i vår datamaskin.

Utsolgte bøker kan vi søke etter hos 130 andre Libris-bokhandlere.

Libris-kjeden gir ut eget bokmagasin som er gratis. Du kan låne bøker hos Libris*Biblotek

Vi er "On line" med norske forlag.

Alle pensumbøkene til Helsefaghøgskolene og de andre Høgskolene.

Centrum * Libris

Bok og Papirhandelen i Sjøgata

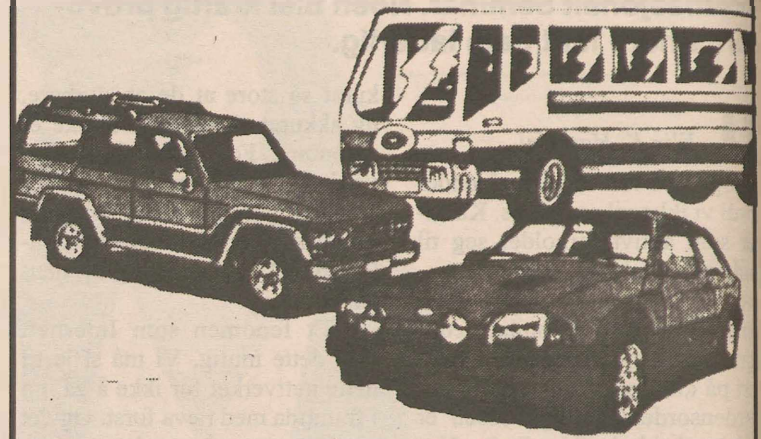
OBS!

Telefonnr.: 77 68 35 40
Telefaxnr.: 77 68 53 01

v/ Lærfabrikken i Stakkevollvegen

Bilbørsen A.S

Ring 77 66 66 11

Utleie av personbil - varebil og minibuss
- til byens beste priser !

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. Konsulentene har taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretasjen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (inngang på yttersiden av bygget).

Treffetid 10-14 hver dag. Klokke 13-14 har kontorene åpen konsultasjon.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fåes hos Studentenes Sosialtjeneste.

Psykolog: Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste om muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon, Jill-I. Larsen Tlf: 77 64 53 23

Valg av Studentrepresentanter til Universitetets styre og Studentsamskipnadens styre.

Frist for melding av kandidatur: 30 oktober.

Studentene ved universitetet velger hver høst 2 representanter til Universitetets styre. Fra og med 1.1.96, er det en ny Universitetslov som regulerer institusjonen, og mye tyder på at vi skal velge 2 representanter på Universitetet etter denne loven.

Universitetsstyret er det øverste organet på Universitetet og består av representanter fra de vitenskapelig tilsatte, de teknisk /administrativt tilsatte, studentene og eksterne representanter. Styret legger rammene for driften i form av budsjetter, vedtar studieplaner, fastsetter studietilbud og gir retningslinjer for profilering innen forskning og undervisning.

Studentene velger også 3 representanter til Studentsamskipnadens styre. En av disse velges som studentenes kandidat til Styreledervervet. Studentene i Tromsø har valgt å bare velge 3 representanter, mens de andre studentsamskipnadene i Norge har et flertall av studentrepresentanter i styret. Styret er den øverste instansen for avgjørelser som har med studentvelferdstilbudet å gjøre. Også her er det en ny lov i emning. Den får konsekvenser for ansvarfordelingen når det gjelder studentvelferden.

Studentrepresentantene velges av studentenes øverste organ her på Universitetet: Studentstyret. Studentstyret skal i møte 19. oktober foreta disse valgene, og studenter som ønsker å stille til valg bes melde sitt kandidatur til Studentstyrets arbeidsutvalg i Hovedgården (Vis á vis bokhandelen) innen fredag 30. oktober klokken 1200.

Spørsmål og melding av kandidatur gjøres til Organisasjonssekretær Gisle Johansen på Studentstyrets kontor (vis á vis bokhandelen i hovedgården)
Tlf: 77 64 42 02 fax: 77 67 60 25 eller E-post: sa@ottar.uit.no.

ANNONSER I

Utopia
Studentavisa i Tromsø

TA KONTAKT MED
VÅR REDAKSJONS-
SEKRETÆR

TLF: 77 64 53 66

Helbredende arbeid blir kombinert med opplæring av lokalt helsepersonel på landsbygda i Zimbabwe.

FOTO: SAIH/HENNING JENSEN

AIDS-problemet øker

AIDS og HIV er blitt et stadig større problem i Zimbabwe. Studentenes og akademikerenes internasjonale hjelpefond jobber med seksuell opplysning og legehjelp i dette landet.

Studentenes og akademikerenes internasjonale hjelpefond (SAIH) har hatt helseteam i Zimbabwe siden 1982. Helseteamet består nå av 2 leger som arbeider som eneste leger ute på landsbygda, nordøst i landet.

Bakgrunnen for SAIHs engasjement, var å avhjelpe den akutte legemangelen som var i Zimbabwe like etter frigjøringen i 1980. Det er imidlertid fortsatt vanskelig å rekruttere lokale leger til landsbygda i Zimbabwe, og de viktigste årsakene er høyere lønninger i nabolandene og ønske om å jobbe på sykehus sentralt i landet.

Begge distriktene hvor de norske legene

arbeider, er nå i ferd med å bygge sykehus som etter planen skal stå ferdig i 1997, forøvrig samme året som SAIHs prosjekt avsluttes, og det er å håpe at sykehuset vil bidra til økt lokal rekruttering av leger til disse områdene.

På klinikkbesøk

Jeg er på klinikkbesøk ute på landsbygda sammen med en av de norske legene.

Vi har kjørt mange kilometer på humpete, støvete veier - dustroads - til en av de mange klinikkene som ligger spredt ute på landsbygda. Målsettingen er at det ikke skal være mer enn 8 km å gå til nærmeste klinikk, og selv om det stadig bygges nye, er fortsatt ikke målet nådd alle steder.

Legen har mange klinikker å besøke og det blir derfor bare tid til ca. 1 klinikkbesøk per. måned. Det kan derfor ta lang tid fra første legebesøk til resultatet av en undersøkelse foreligger.

Denne dagen venter mange på legen. Noen venter på resultat av undersøkelser. Flere av dem var også hos legen sist han var på klinikken.

Positiv blodprøve

En mann kommer inn. Pent antrukket i dress og slips. Det er vanlig å pynte seg når man skal til legen. Han setter seg ned. Alvorlig. Legebesøk er en alvorlig sak i Zimbabwe. Legen som allerede har informert de ansatte på klinikken, forbereder seg på å fortelle mannen at resultatet av blodprøven er kommet, og at resultatet er positivt. Han er HIV-positiv. Mannen er like alvorlig, fortrekker ikke en mine. Det er litt uvirkelig. Har han virkelig skjont at han har en alvorlig diagnose? Sier han vet om sykdommen, og han blir bedt om å komme tilbake til klinikken uken etter sammen med sin kone, for å få mer informasjon og veiledning. Han er en av svært

mange i samme situasjon i Zimbabwe. Av Zimbabwes befolkning på ca. 10 mill., regner en med at 25% av befolkningen i seksuelt aktiv alder er HIV-smittet, selv om landet ikke har noen organisert testing.

Generation of hope

"Generation of hope" - generasjonen setter sitt håp til, er aldersgruppen 5-15 år. Barn født HIV-positiv dør før de er 5 år og ungdom under 15 har sjelden etablert seksuell praksis - og det er derfor uhyre viktig å nå ut med informasjon til denne gruppen.

I distriktene er det etablert aidskomitéer/AIDS-koordinatorer som er ansvarlig for å organisere informasjonsarbeidet. På alle klinikkene jeg besøkte hang det plakater om aids. Det er laget pamfletter "to love is to care" og det er kommet nasjonale retningslinjer som går ut på å redusere stigmatisering av sykdommen.

Nytter det?

Nytter det? Kommer informasjonen fram? Hvordan kan en måle effekten av dette arbeidet? Distribusjonen av kondomer følges nøye på hver klinikk fra måned til måned, men om de utdelte kondomene faktisk blir brukt, kan en jo ikke vite med sikkerhet. En undersøkelse en av legene gjennomførte i et distrikt for et par år siden, viste at 50 prosent av mennene i løpet av de siste 3 måneder hadde hatt 2 eller flere samleier uten kondom, mens det tilsvarende tallet for kvinner var 18 prosent.

Utviklingen i antall kjønnssykdommer følges også nøye kontinuerlig. Å få kontroll med spredningen av kjønnssykdommer er det viktigste i kampen mot HIV-smitte. HIV smittes nemlig hovedsakelig via slimhinner. Det kan se ut som antallet kjønnssykdommer har stabilisert seg, riktig nok på et nokså høyt nivå, selv om det også varierer fra distrikt til distrikt.

Samtidig er antallet tilfeller av tuberkulose økt det siste året. Det samme gjelder for andre HIV-relaterte sykdommer, som luftveisinfeksjoner og diare. Antallet positi-

ve HIV tester er også økende.

Dårlig helsetilstand

Mer konkret bidrar dårlige vann- og sanitærforhold til at den generelle helsetilstanden mange steder er dårlig. Selv om det stadig bygges brønner og latriner, så er det fortsatt områder som er dårlig stilt.

Tørken er et annet tilbakevendende problem. Det er utrolig tørt i Zimbabwe nå, noen sier verre enn det var i 1992, forrige gang det var alvorlig tørke i landet. Regntiden som normalt kan vare opptil 1/2 år, besto av noen regnbyger i desember. Mange har ikke mat og sulter, og dermed øker også de sosiale problemene.

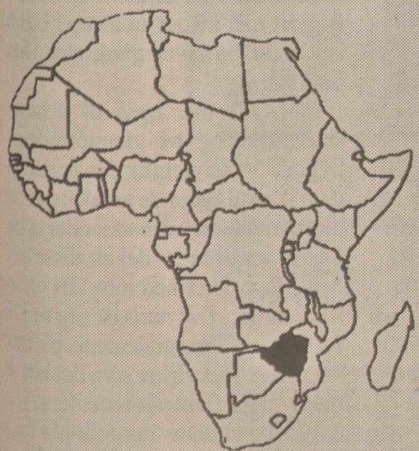
Praktiske problemer som manglende transport gjør arbeidet vanskelig. Både i forhold til oppfølgingen av pasientene og deres familier ute på landsbygda, men også i forhold til transport av syke mennesker. Siden det fortsatt mange steder heller ikke er utbygd telekommunikasjon, blir det viktige aidsarbeidet mer tungvint enn det kunne være. Et enkelt hjelpemiddel er sykkel, som ville ha vært til svært stor hjelp.

Det nytter

Konklusjonen er likevel at det nytter. Informasjonen når fram. SAIH-ansatte har gjort og gjør en svært viktig innsats. Selv om det nok innimellom kan synes tungt og selv om positive HIV-tester snarere er regelen enn unntaket, så er det viktig å kunne se det lille mennesket i den store sammenhengen, og som en av legene sa det: "Dersom jeg kan bidra til at en person unngår HIV-smitte, så har jeg ikke bare reddet ett liv, men mange".

Skrevet av Britt-Mari Sletto som er prosjektkoordinator for Zimbabwe i Studentenes og akademikerenes internasjonale hjelpefond. Hun har vært på reise i dette afrikanske landet.

ZIMBABWE

Aksjonerer for mer plass

Studentene ved musikkonservatoriet har gått til en storstilt aksjon hvor de nærmest tar ibrug alle midler for å fortelle omverden om deres plassproblemer. Studentene okkuperte alle rommene på skolen for en dag og omgjorde det til øvingsrom for anledningen.

U Jørgen Flint

Bakgrunnen for aksjonen var at det på årets statsbudsjett ikke var bevilget penger til det planlagte nybygget til studentene på musikkonservatoriet ved Høgskolen i Tromsø. Dette var noe som gjorde studentene og de ansatte forbannet og som resulterte i denne aksjonen. Som et ledd i aksjonen okkuperte musikkstudentene alle rom på konservatoriet og brukte det til øvingsrom. Dette førte til at enkelte av studentene ble sittende å øve på kontoret til rektor og på toalettet.

- Musikkstudentene var imidlertid kjempe fornøyd med dagen. Nå fikk de endelig muligheten til å øve en hel dag på det samme rommet uten noen avbrytelser. Dette er noe som ellers er umulig i de nåværende lokaler, sier student Hege Hov i aksjonskomiteen.

Elendige forhold

- Denne aksjonen er et forsøk på å vise hvilke elendige forhold vi studenter her på musikkonservatoriet studerer under. Vi er 110 studenter som skal lære og øve på arealer som ikke er beregnet for mer enn 60 studenter. Vi har regnet ut at hver student får omkring 1 time øvingstid hver dag med de arealene vi nå har til

disposisjon. Dette er selvfølgelig altfor lite for at studentene skal kunne utvikle seg musikalsk på et slikt nivå som en musikkstudent tross alt befinner seg. Et resultat av dette kan være at studentene bruker lenger tid på studiet enn det som er normert på grunn av de elendige øvingsforholdene. Lærerne jobber også under elendige forhold. Bare 3 av 22 fast ansatte lærere har eget arbeidsrom, påpeker Hege Hov.

Ventet i årevis

Et nytt bygg med øvingsrom har vært på planleggingsstadiet lenge. Det planlagte bygget skal ligge bare noen få meter fra de allerede eksisterende lokalitetene som de har i dag, sør på Tromsøya.

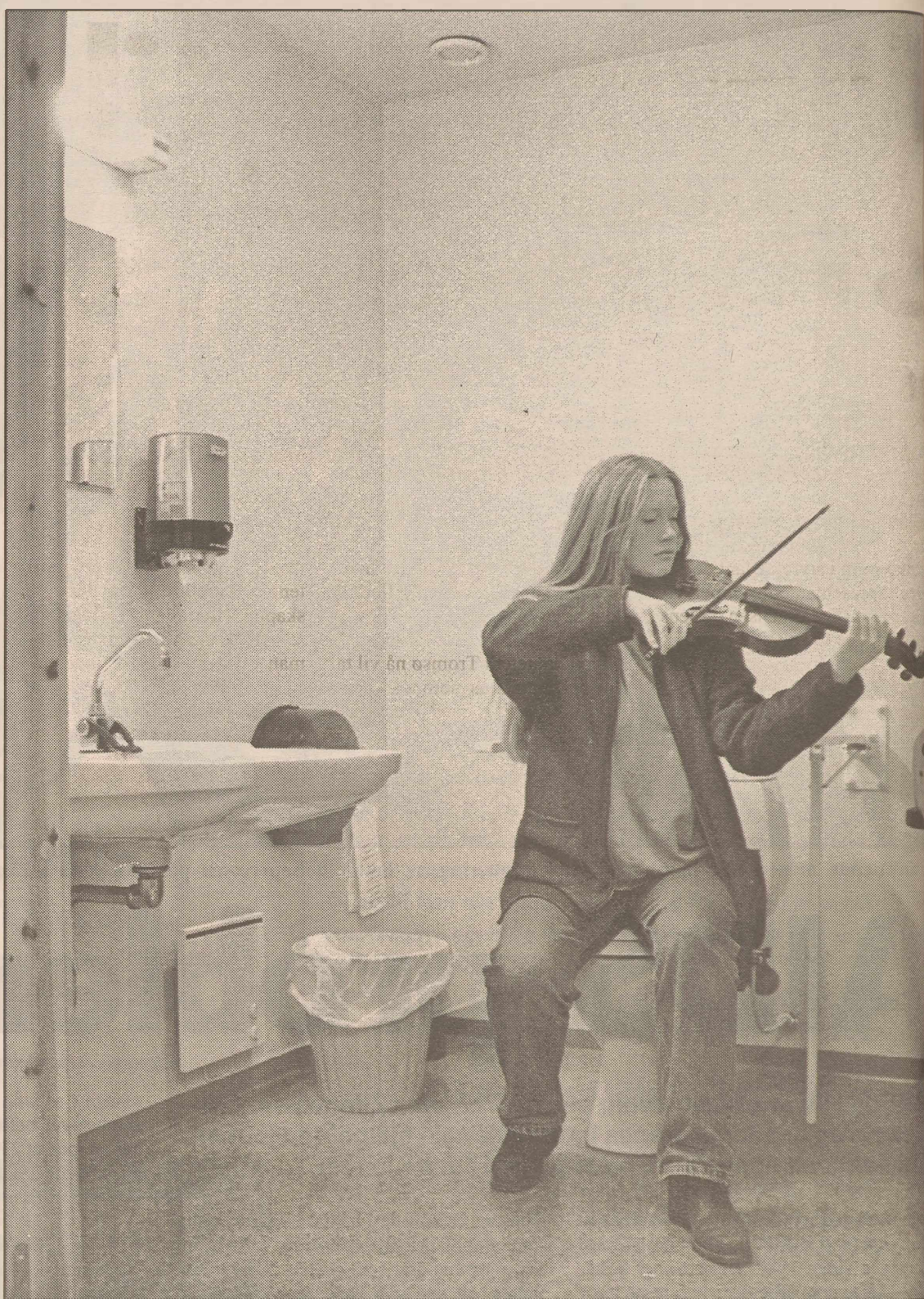
-Vi har ventet på penger til dette bygget i årevis og når vi i år heller ikke fikk midler, da er vi bare nødt til å reagere. Alle tegninger foreligger og departementet har godkjent både plantegninger og kostnadsrammen på bygget. Spaden kan settes i jorden når som helst. Det eneste som dessverre mangler er de 32 millionene det koster og føre opp bygget, sukker Hege Hov.

Postkortaksjon

Både studentene og de ansatte jobber intenst for å overbevise politikerne at de sårt trenger et nytt bygg. De har også parallelt med denne aksjonen gående en postkortaksjon hvor de sender postkort til Finanskomiteen og Kirke og Undervisningskomiteen. Så venter de i spenning og håper på at de ved behandlingen av årets statsbudsjett skal få sine bevillinger til et nytt bygg.

Musikkstudent Nina Jackson okkuperte toalettet, som øvingsrom, i protest mot de uholdbare plassforholdene ved Musikkonservatoriet.

FOTO: JAN MARTIN BERG

Plassmangel gir dårlige studenter

Plassproblemer er også blitt et stort problem på universitetet.

U Jørgen Flint

- Lite plass gir seg helt klart utslag i at man får dårligere studenter, sier Torbjørn Flaatten i studentenes lesesalsutvalg UB/HSJ.

Overfylte forelesninger og for lite lesesalsplasser er også en hverdag som møter en del universitetstudenter. På ISV og ISL er situasjonen spesielt ille. Der skal de over 3000 studentene sloss om de vel 500 lesesalsplassene som finnes i dag på UB. Det sier seg selv at det blir en rå kamp om disse få plassene.

- Et stort antall studenter leser ikke her på huset daglig fordi det ikke er plass til dem. De blir rett og slett skviset ut fra universitetet. De blir da nødt til å finne andre alternativer eller lese hjemme. Det viser seg at det å lese hjemme ikke alltid er like frukt-

bart, påpeker Torbjørn Flaatten.

- Det er et skrikende behov for flere lesesalsplasser. Studenter trenger et fast holdepunkt i studietilværelsen sin. Et utgangspunkt for sin studiehverdag. Et sted hvor de kan legge fra seg bøker og notater mens de selv springer mellom forelesning og kollokvigrupper.

-Det er viktigere at det er frie lesesalsplasser på UB enn at det fylles opp med hovedfagslesesalsplasser.

Når det er slik kamp om lesesalsplassene er det feilprioritering hvis man gir hovedfagsstudenter lesesalsplasser fremfor laveregradsstudenter. Det er de som er ny på universitetet som trenger lesesalsplass for at de skal få ordentlige studievaner fra første stund. Universitetet må ta ansvar og skaffe lesesalsplasser som tilsvarende veksten av studenter, avslutter Torbjørn Flaatten.

Venter på Teorifagbygget

Plan og utbygningsavdelingen (Plut) jobber konstant med nye byggeprosjekter på universitetet.

Vi prioriterer nå å bygge hovedfagslesesalsplasser, sier Unni Grønneng.

FOTO: DAG-ARE HAUGAN

U Jørgen Flint

- Slik situasjonen er nå prioriterer vi å bygge hovedfagslesesalsplasser, sier Unni Grønneng, plansjef i Plut.

Det tar tid å reise et bygg. Det må regnes mellom fem og ti år fra man begynner å planlegge et hus til det står ferdig oppført og er klar til bruk.

Det største bygget Plut jobber frem mot nå er det nye Teorifag-

bygget. Bygget er planlagt å stå ferdig om mellom fire og fem år. Bygget har en kostnadsramme på 400 millioner kroner og skal oppføres like bak Statsarkivet og UB.

- Ex.phil, filosofiseksjoen og psykologi skal flyttes tilbake til Breivika. Institutt for rettsvitenskap, som foreløpig har midlertidige lokaler i Driftsentralen, får også permanente lokaler i Teorifagbygget. Foruten tre auditorier blir det også plass til avlastingsrom for ISV og

ISL, sier Unni Grønneng.

Selv om Teorifagbygget er Universitetets store prosjekt driver de også med endel mindre prosjekter.

- Mens vi venter på Teorifagbygget bruker vi driftsmidlene til å bygge en del mindre og mer midlertidige bygg på området her. Vi prioriterer nå å bygge hovedfagslesesalsplasser. På denne måten får vi frigjort mer av det arealet på UB til studenter på laveregrad, sier Unni Grønneng.

-Vi kommer også til å ha en studentsatsing på gjennomgangsbygget. Vi ser nemlig det at studentene ikke utnytter de arealene vi har gjort om til lesesalsplasser der opppe. Det vi ser er at en del av disse studentene trekker ned mot UB og lesesalen der. Det har vist seg at UB er sentrum for studentene på universitetet. Det virker som det har en magnetisk effekt på studentene. Det er tydelig at det er der folk går for å lese og treffe kjente. Vi kommer derfor til å satse på å skape en større avlastning på UB. Blant annet vil vi gjøre Gjennomgangsbygget mer attraktivt å sitte og lese på for de som studerer og hører til der opppe, avslutter Unni Grønneng.

Universitetsrådet har nå vedtatt at Universitetsstyret skal utvides fra 9 til 11 representanter. Som en følge av dette mister de vitenskapelige ansat-

te sitt flertall. Studentene jubler over at forslaget gikk igjennom og betegner dette som at demokratiet endelig har seiret ved Universitetet i Tromsø.

Mer makt til studentene

U Jørgen Flint

De vitenskapelige ansatte har beholdt sine fem representanter, de tekniske har beholdt sine to og studentene sine to. I tillegg kommer det også to eksterne representanter inn i styret. Blant de eksterne representantene som er aktuell er Ann-Kristin Olsen og Jens Harald Mosli foreslått. Ann-Kristin Olsen er tidligere politimester i Halden og nå sysselkvinne på Svalbard. Argumentasjonen for at man vil ha eksterne representanter i Universitetsstyret er at man på denne måten tror man skal kunne tilføre universitetet nye og friske tanker.

Demokratisk styring

De vitenskapelige ansatte har bestandig hatt flertall i Universitetsstyret og det er først nå vi tar et

oppgjør med det og får en forandring. Endelig har man åpnet for en reell demokratisk styring av den høyeste vitenskapelige institusjonen i landet, sier en glad Martin Rasmussen, studentrepresentant i Universitetsrådet.

Universitetet i Tromsø er det eneste universitetet i landet hvor de vitenskapelige ikke har flertall i det høyeste organ.

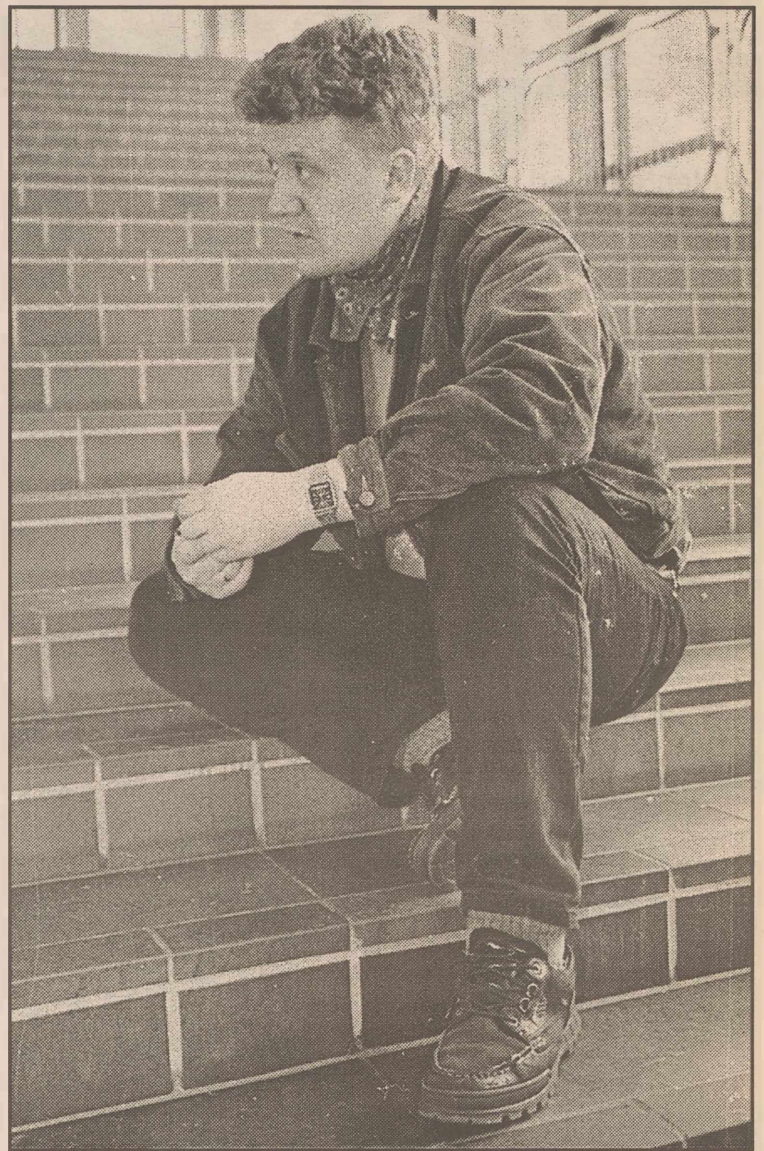
- Dette er helt klart et tegn på at Universitetet i Tromsø nå vil ta tilbake sin status som en foregangsinstitusjon med reell nytenkning.

Fri diskusjon

Det var imidlertid med knapp margin at studentene fikk sitt forslag igjennom. Det var med 13 mot 12 stemmer at det ble vedtatt. Studentrepresentantene i Universitetsrådet utgjør bare fem personer, hvorav en dem stemte for et

vitenskapelig flertall. Det er derfor på det rene at endel teknisk/administrative og vitenskapelige må ha stemt for studentenes forslag om å fjerne det vitenskapelige flertallet.

- Det er helt tydelig at de vitenskapelige ansatte har latt argumentene seire og støttet studentenes krav om å fjerne det vitenskapelige flertallet i Universitetsstyret. Det er universitetets idé at man bygger læring og kunnskap på en fri diskusjon. Dette bør også gjenspeiles i Universitetsstyret. Det har det dessverre ikke gjort foreløpig. Slik det har vært til nå, har de vitenskapelige ansatte kunne tatt avgjørelser på forhånd ene og alene fordi de har hatt flertall. Dette er det heldigvis slutt på nå. Nå kan vi få en fri og uavhengig diskusjon i Universitetsstyret. Dette vil studentene utvilsomt tjene på, avslutter Rasmussen.

Endelig har man åpnet for en reell demokratisk styring av den høyeste vitenskapelige institusjonen i landet, sier Martin Rasmussen, studentrepresentant i Universitetsrådet.

FOTO: JAN MARTIN BERG

Stiller krav til studentene

Noen av studentpolitikere karakteriserer vedtaket i Universitetsrådet som et demokratisk gjennombrudd av dimensjoner. Andre er derimot litt mer reserverte.

U Jørgen Flint

Trine Hamran som er studentrepresentant i Universitetsstyret har blandende følelser omkring vedtaket i Universitetsrådet hvor det ble bestemt at de vitenskap-

lig ansatte ikke lenger skal ha flertall.

Store krav

- Det stilles store krav til studentene hvis de skal klar å utnytte denne situasjonen på en for-

delaktig måte, sier Trine Hamran som går ut av sitt verv i universitetsstyret ved årets slutt.

Konfliktlinjene

Hamran har sittet snart et år i Universitetsstyret og sett hvordan prosessene i styre fungerer.

- Min erfaring fra universitetsstyret tilsier at konfliktlinjene ofte ligger helt andre steder enn bare mellom studentene og de vitenskapelig ansatte. I debat-

ter som er viktig for studentene har det ofte vært slik at konflikten har endt opp på et plan hvor skillene går mellom de voksne og studentene, sier Trine Hamran.

Ny situasjon

Det har som følge av den nye sammensetningen oppstått en ny politisk maktsituasjon i universitetsstyret.

- Teoretisk sett så har stu-

dentene større makt nå enn tidligere. Det er likevel vanskelig å si hvordan det kommer til å bli i praksis med de nye universitetsstyreprerentantene som starter fra nyttår.

Betryggende

Imidlertid synes jeg personlig det var betryggende med et vitenskapelig flertall i Universitetsstyret, avslutter Trine Hamran.

I debatter som er viktig for studentene har det ofte vært slik at konflikten har endt opp på et plan hvor det er de voksne mot studentene, sier Trine Hamran.

- Dumt vedtak

De vitenskapelige ansatte har mistet sitt flertall i Univeritetsstyret. Prorektor og påtroppende rektor Tove Bull gikk sterkt i mot dette og karakteriserer vedtaket i Universitetsrådet som et direkte dumt vedtak.

U Jørgen Flint

Det var i høyeste grad studentenes fortjeneste at de vitenskapelige ansatte mistet sitt flertall i Universitetsstyret.

- Jeg synes studentene tenker

rart i denne saken og argumenterer helt galt. Essensen i studentenes argumentasjon er det med det skal være demokratisk. Dette mener jeg er en avsporing av debatten. Det er forskjell på dette styret og på et kommunalt organ eller et annet organ der det er naturlig å snakke om demokrati. Universitetsstyret må ses på som et rent faglig organ med faglig selvstyre og da er det helt naturlig at de vitenskapelige er i flertall i styret, sier Tove Bull.

Hopper bukk

- Det ligger i hele universitetets idé at det skal ha et faglig selvstyre. Hadde det vært en høyskole kunne jeg hatt mer forståelse for argumentasjon til studentene. Nå virker det derimot som de rett og

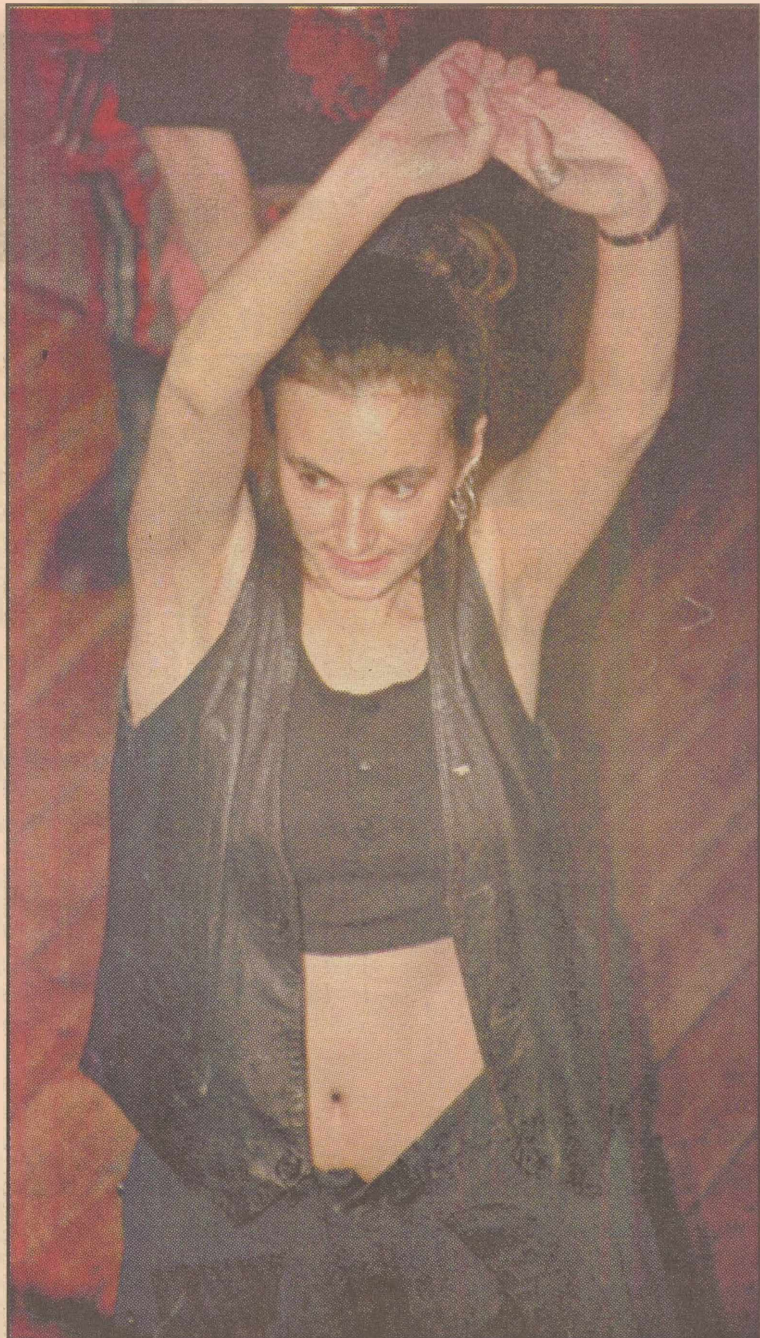
slett hopper bukk over universitetets særegenheter og ikke tar det med i betraktningen, sier Tove Bull.

Liten betydning

På tross av at Tove Bull gikk i mot dette vedtaket tar hun likevel fremtiden i Univeritetsstyret med knusende ro.

- Slik jeg ser det er dette vedtaket fullt ut til å leve med. Jeg tror ikke den nye sammensetningen vil ha noen praktisk betydning i det hele tatt. Jeg synes derfor studentene blåser dette for stort opp og gjør en for stor sak ut av det. Det er imidlertid å håpe på at de eksterne representantene vil tilføre universitetsdebatten noe verdifullt, avslutter Tove Bull.

«The fucking best dinner of our lives»

Isabel Monerio i Drugstore, etter å ha spist på Peppermøllen.

Brannmannen

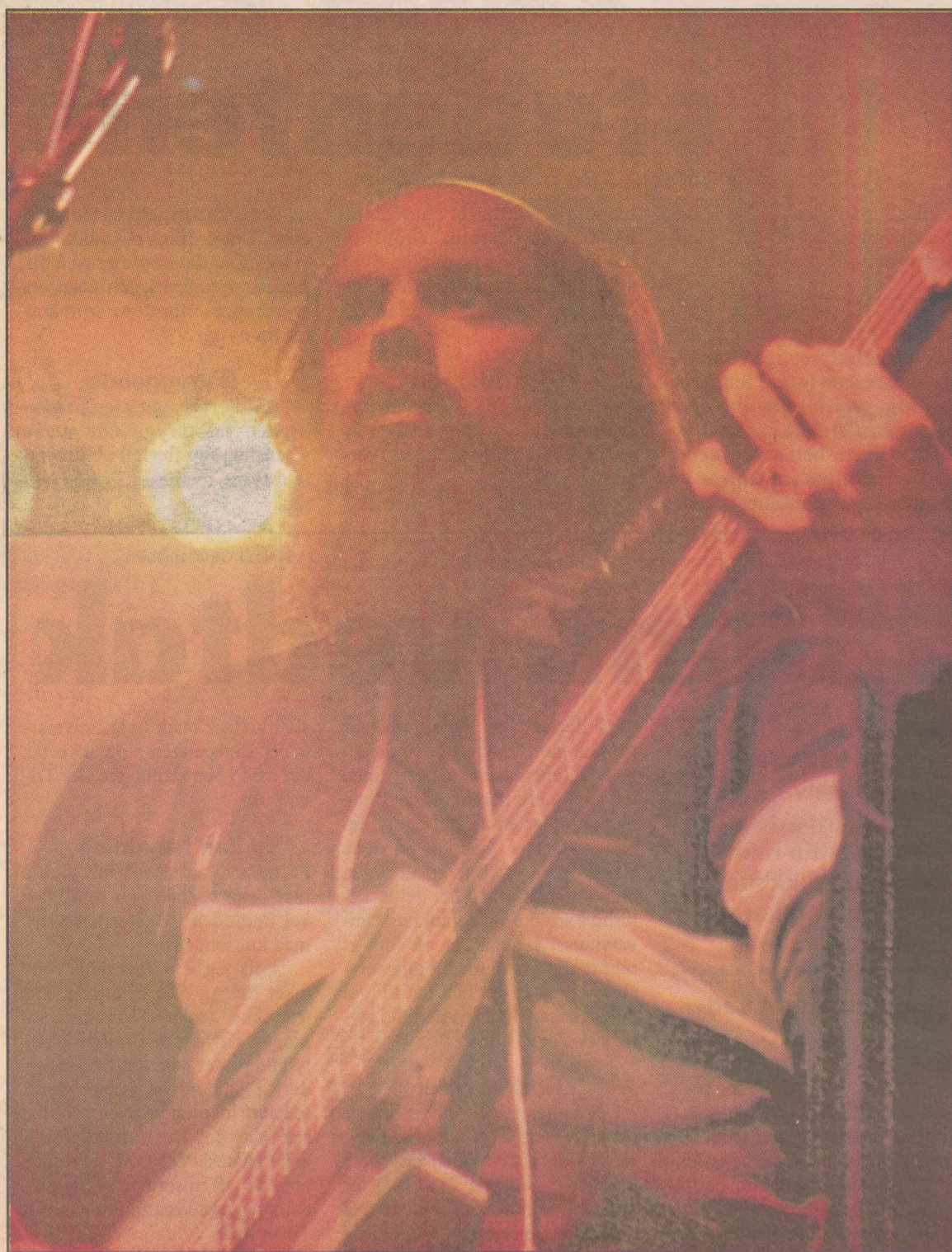

Kaj Christiansen

- Hvorfor patruljerer dere på Brygga ?
- Fordi det var et av vilkårene for å arrangere konserter på Brygga.
- Hørt noe bra musikk ?
- Ja, jeg syns det er mye bra, kanskje litt høyt.
- Hva syns du har vært best ?
- Jeg likte Velvet Belly.
- Hva er PMF ?
- Masse godt hørbar musikk.

PMF

«Folk kan smadre hjernen sin i en uke»

Håkon Rundberg

Den frivillige

Frode Bratberg

- Hvorfor meldte du deg frivillig ?
- For å treffe folk . Jeg har fått mange nye venner.
- Hva går jobben din ut på ?
- Passe på at alt går rett for seg.
- Beste gruppe ?
- Mercury Motors . Drugstore var også veldig bra.
- Oppdaget noen nye band ?
- The Watercolours.
- Hva er PMF ?
- PMF er en intim festival med mye bra musikk.

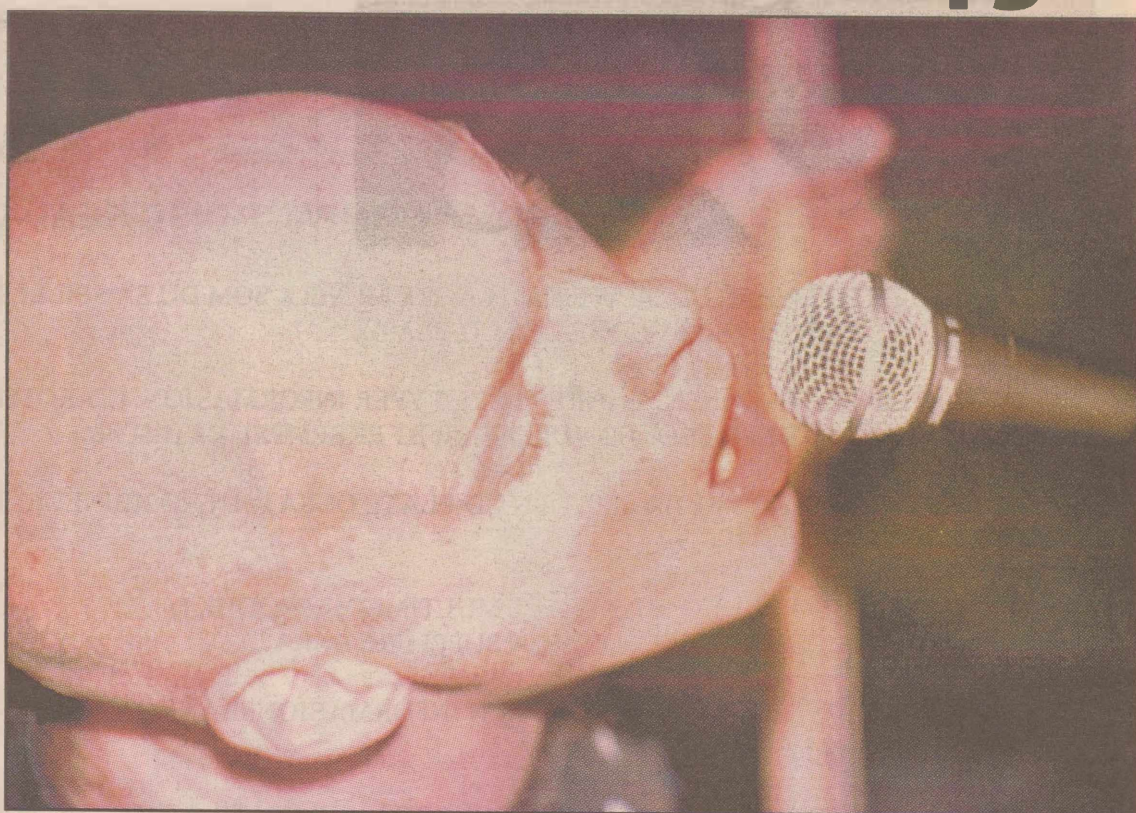

Publikumeren

Maria Blix

- Er PMF bra ?
- Ja, men bilettene er for dyre.
- Beste konserten du har vært på ?
- Drugstore.
- Hvor mange av bandene hadde du hørt om på forhånd?
- Fem (av 21), bandene er for dårlig presentert på forhånd. Men jeg likte det meste jeg hørte.
- Hva er PMF ?
- Mye musikk jeg liker

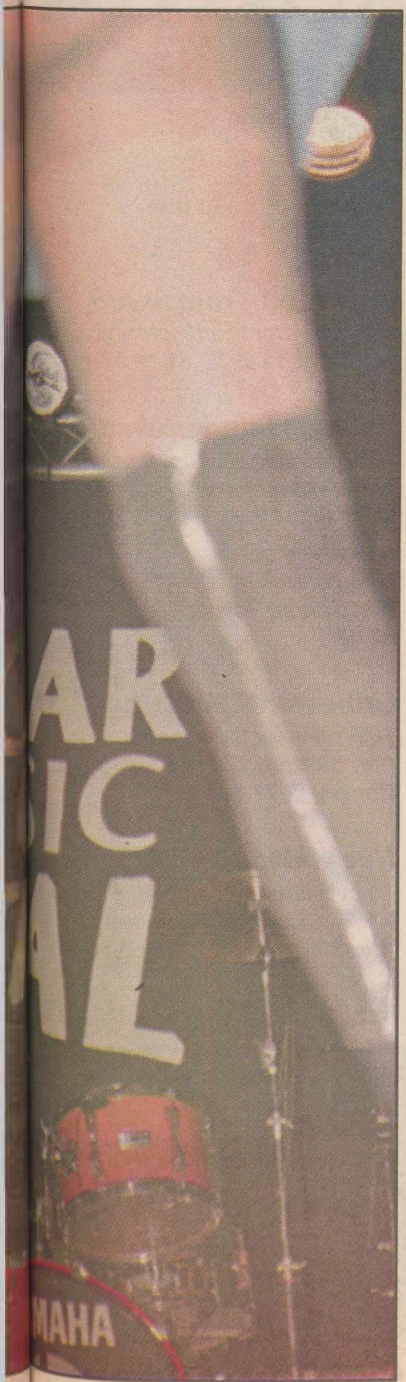
«Er det det helvetes U-programmet?»

Per Vestaby i Mercury Motors i det han ser et NRK kamera foran scenen.

«Det hær handle om tørrfesk og ståpikk!»

vokalisten i Turbonegro

stillheten etterpå

Man blir nesten litt begeistret for stillheten etter å ha lyttet seg gjennom et stykk Polar Music Festival, anno 1995. Arrangørene var på ingen måte gniene med strømforbruket. Musikken, som varierte fra veldig bra til traurig, ble forsterket så til de grader før de traff våre forsvarsløse øreganger.

Charlotte Nilsen (Feil Farge)

- Solgt mange T-skjorter ?
- Jeg har solgt bra, spesielt de eksklusive PMFskjortene har gått unna.
- Er PMF bra ?
- Ja, fordi jeg får mye å gjøre. Jeg har mange prosjekter på gang.
- Hva er PMF ?
- Masse musikk som jeg kjenner på kroppen, som gir meg mange nye impulser. PMF er et veldig bra tiltak.

Nå skal som kjent rock spilles høyt, og bevares, Seigmen er nok bedre på 120 Brygga-Decibeler enn 40 dovne batteriradio-Decibeler hjemme på rommet ditt. Likevel, vi angrer litt på at vi ikke gikk til anskaffelse av slike gule øreplugger som vi observerte flere andre med under festivalen. Kanskje vi da hadde sluppet denne irriterende summingen i ørene de neste 14 dagene.

Seig musikk

Årets konserter var av veldig varierende kvalitet. Høydepunktene var Seigmen, Drugstore og Fleskekvartetten. Mange hadde gledet seg mest til Seigmen-konserten på fredag, og de fleste ble fornøyd. For Seigmen leverte varene. I 90 minutter hadde de publikum i sin hule rockehånd. Med herlig trykk og seige gitarer drev de oss gjennom 15 av sine beste låter, inkludert Metropolis og coverversjonen av Hjernen er alene. Det samme kan man dessverre ikke si om alle artistene. Blant de største nedturene befinner nok Turbonegro seg. Bortsett fra at vi syntes scenekonseptet var i teiteste laget, og vokalisten vulgær, var musikken på ingen måte fengende heller. Nå gikk de selvfølgelig inn for å være smakløs, men det falt dem nok litt for naturlig.

Dårlig oppmøte

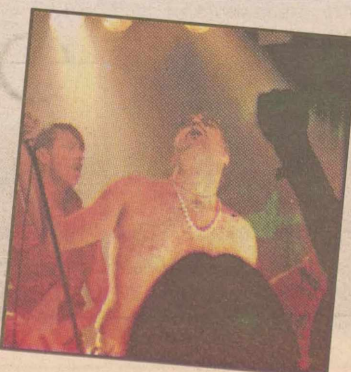
Seigmen trakk som ventet fulle hus, som det eneste bandet. For publikum har delvis sviktet Polar Music Festival i år. De tre første dagene var det labert med folk på Brygga, hovedscenen under fes-

tivalen. Stort bedre var det heller ikke på de andre lokalitetene i byen. Som et skrekkeksempel kan nevnes The Watercolours konsert på Dampen, der betjeningen var i flertall under deler av konserten.

Lite stemning

Det nytter lite å ha bra artister hvis publikum uteblir. Stemningen tok aldri helt av, ihvertfall ikke for undertegnede. Nå er vel dette mye publikum sin feil. Men det er også en grunn til at publikum svikter. Arrangørene har nok bommet litt med forarbeidet til festivalen. Når programmet består av for mange såpass ukjente band, bør presentasjonen være bedre. Dessuten burde hovedattraksjonene ha vært mer fokusert på. Nå skal man være forsiktig med å kritisere PMF, for alt er tross alt tuftet på frivillig arbeid. Og det er vel ingen tvil om at arrangørene har slitt mye for å få festivalen i boks. Vi får bare håpe at de gidder lage festival til neste år også, for Polar Music Festival er definitivt liv laga.

Magnus Clough

Artisten

Håkon Rundberg

- Hva syns du om PMF ?
- Flott, mange som gjør mye gratisarbeid for å få festivalen gjennomført.
- Hva syns du om bredden på musikken under arrangementet?
- Kanskje litt mye engelsk gitarmusikk alla Oasis og Blur. Savner litt mer melodier og alternativ musikk. Musikk handler om å formidle noe. Det krever en del av artistene.
- Høydepunkter ?
- Slut Machine og Drugstore.
- Hva syns du om Brygga som konsertlokale ?
- Brygga er av de beste konsert lokalene i byen.
- Hva er PMF ?
- For meg som artist betyr det nye muligheter, ettersom vi opptrer (Håkon spiller keyboard i Yez Mayonez).

KOM OG SE PÅ CD-ROM!

(CD-ROM = COMPACT-DISC-READ-ONLY-MEMORY)

-DU VET ALLEREDE AT EN CD-PLATE KAN LAGRE MUSIKK SOM DU SÅ SPILLER AV HJEMME I STUA DE : DU HAR EN MASKIN HJEMME SOM LESER INFORMASJONEN PÅ CD-PLATA.

-PÅ EN SLIK CD-PLATE KAN DU LAGRE FLERE TYPER INFORMASJON: CD-ROM BRUKES F.EKS. MYE TIL STORE TEKSTSAMLINGER: KATALOGENE VI BRUKER I BOKHANDELEN ER ET EKSEMPEL PÅ DETTE.

-DET DU KANSKJE IKKE VET ER AT EN CD-PLATE OGSÅ KAN KOMBINERE FLERE TYPER INFORMASJON: LYD, BILDER, FILM BITER OG TEKST.

-TIL SAMMEN UTGJØR DETTE ET SÅKALT MULTIMEDIAPRODUKT: AUDIOVISUELT HJELPEMIDDEL SOM KAN SUPPLERE BOKA.

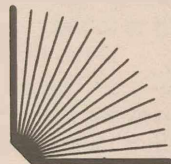
-DISSE PRODUKTENE ER NOEN GANGER REN INFORMASJONSBANK, NOEN GANGER REN UNDERHOLDNING, OG OFTEST EN KOMBINASJON AV BEGGE DELER.

-DE NYE MULTIMEDIAPRODUKTENE BEREGNET PÅ HEIMEN ER GJERNE STORE OPPSLAGSVERK DER DU SELV KAN LETE FRAM I EN FORM OG I DEN REKKEFØLGE SOM PASSER DEG.

-INFORMASJONEN LIGGER GJERNE «LAG PÅ LAG» SLIK AT DU KAN SØKE VIDERE PÅ INFORMASJONEN SOM DU ER SPESIELT INTERESSERT I.

-VI VIL SE MER OG MER TIL DISSE PRODUKTENE I FRAMTIDA. NOE AV DETTE KAN DU FÅ KJØPT OG DEMOSTRERT PÅ AKADEMISK KVARTER.

DU TRENGER FLG. UTSTYR FOR Å KUNNE BRUKE CD-ROM HJEMME:
PC 486 m. windows og lyd kort
cd-romspiller m. høyttaler (fra ca. kr.2500.- eller tilsvarende til Mac.

AKADEMISK KVARTER

B O K H A N D L I N G
Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø, Tlf: 77 644920

MER ENN BØKER!

STUDENTRABATT I TROMSØ

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift.

For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Rabattene som er angitt i denne oversikten innrømmes i perioden 15.8.95. til 15.8.96. Merk deg at rabattene som regel kun gjelder varer til ordinær pris.

Bladet Tromsø

30% rabatt på abonnement mot kontant betaling og visning av studentbevis.
Telefon: 77 65 66 00

Kvellos Barnemagasin

10% på varer til ordinær pris
Adr. Fr. Langesgt. 18
tlf: 77 68 53 29

Babykos

10% på varer til ordinær pris. Og spes. pakkeløsn. for studenter. barnestyr, vogner, senger og bilsikring.
Adresse: Håpet (Vis-a-vis OBS og Normotor) tlf. 77 67 22 44

Bilbørsen

15% rabatt på leie av personbil, varebil, minibuss
tlf: 77 66 66 11

Neumann Bygg A/S

Fra 5 til 25% rabatt.
Stakkevollveien 15.
tlf. 77 65 72 33

Domuskafeen

40,- kroner for dagens middag, kr 5,- for kaffe/te minus 5,- kroner på stor og liten langang

Nordix Data A/S

4% rabatt på Hyundai datautstyr.
Stakkevollveien 27 (77610106)

J.M.Hansen

10% på butikkvarer untatt tilbudsvare og hvitevarer der gir vi 5%.
Leie: Bindingstid 10 mnd. 10% rabatt på leiepris. 1mnd gratis ved tilleggsleie.
Adr. Storgt 56 tlf: 77 66 55 00

Chr. Hansen A/S Fotoforretning

10% rabatt på film, kamera etc.
15% på fremkalling og kopiering, 10% på forstørrelser o.l
Adr. Fredrik Langesgt. 22
tlf. 77 68 56 56

Chr. Hansen A/S Ekspressbilder

Samme rabatt som overnevnte.
Adr. Veitasenteret tlf. 77 65 87 20

Gjensidige

Studentforsikring.
Adresse: Storgt. 92 tlf. 77 62 34 00

Heklekroken A/S

10% på garn til ordinær pris
Adr. Skippergt. 6 tlf. 77 68 17 87

Britts Boutique

15% på varer til ordinær pris
Adr. Storgt. 89 tlf. 77 68 41 00

Hotel Nord

20% på overnatting
Adr. Parkgt. 4 tlf. 77 68 31 59

Austad

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Sjøgt. 13 tlf. 77 68 45 51
Supergirl A/S
15% på varer til ordinær pris.
Adr. Kirkegt. 10 tlf. 77 68 32 11

Prelaten

Studentpris på mat og drikke: -50,- kroner for dagens rett, 5,- kroner for kaffe m.m.
Utlån av møte/selskapslokale, ring for bestilling.
Adr. Sjøgt 12 tlf. 7768 20 85

Platebaren A/S

15% på VG-lista, 10% på øvrige varer til ordinærpris med bonuskort.
Adr. Storgt. 92 tlf. 77 65 53 56

Alberts Musikk A/S

15% på varer til ordinær pris.
Adr. Vestregt. 18 tlf. 77 65 51 11

Brillehuset A/S

10% ved kjøp av nye komplettebriller, kontaktlinser og solbriller.
20% på linsepleiemidler.
Adr. Storgt. 92 tlf. 77 68

Vigdis parfumeri og hudpleie

10% på varer til ordinær pris. (ikke hudpleie)
Adr. Storgt. 58 tlf. 77 68 67 83

Pizzeria Giovanni

20% rabatt på pizza og retter fra menyen. 10% rabatt ved utkjøring mandag til torsdag.
Adr. Storgt. 132 tlf. 77 61 11 22

Jensens Skotøimagasin

Eurosko. 20% på tilbehør, 10% på sko til ordinær pris.
Adr. Storgt. 79 tlf. 77 68 15 63

Skinnmester'n

15% på varer til ordinær pris.
Stort utvalg i skinnklær.
Adr. Veitasenteret tlf. 77 61 25 01

Sportshuset A/S

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Storgt. 92 tlf. 77 68 36 68

Intersport Tromsø A/S

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Sjøgt. 13 tlf. 77 61 19 97

Poulsen Interiørtekstil

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Veitasenteret tlf. 77 68 04 33

Studio 7

15% på trening, sol og aerobics
Adr. Søndre Tollbugt. 7 tlf. 77 68 82 88

Urmester N. Andersen

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Stortorgt 3 (vis-a-vis Domus) tlf. 77 68 26 25

Nye vinleggeren A/S

Alt av tilbehør for legging av øl og vin. 15% på varer til ordinær pris.
Adr. Strandgt. 34 tlf. 77 65 68 70

AKSJON STUDENTRABATT I TROMSØ

adresse: Studentstyrets kontor v/Marianne Grimstad Hansen/Torbjørn Flaatten
Hovedgården, UiTø
9037 Breivika
Tlf. 77 64 49 12

Kultur

CONRADO FRANCISCO

KULTUR
KOMMENTAR

Vente på noe godt

Noen ganger er alt så kjedelig. Og alt du skriver blir kjedelig. Og hele verden er kjedelig. Alle du kjenner er kjedelig. Været er kjedelig. Det er grått og mørkt. Og du selv er grå og mørk. Alle du kjenner er grå og mørke. Det er stygt. Alt er stygt. Det er en stygg verden. Alle du kjenner er stygge. Du selv er stygg. Det er rett og slett ikke til å holde ut. Hvor er de rosa ballettdanserne, den rosa sparegrisen og de rosa drømmene? Men du liker jo slettes ikke rosa. Du liker grønt. Men trærne er nakne, bladene brune og gresset råttent. Hvor er det lysegrønne håpet, den grønne genseren og de grønne kvinnene fra Mars. Er toget gått? Nei, det kom aldri noe tog. Toget stoppet i Bodø og gikk aldri lengre.

Hva skal man gjøre, tenker du. Også tenker du litt på Tromsøbrua. Og akkurat idet du begynner å tenke på å hopp... skjer det noe. Det var den riktige tonen, selv om den var falsk. I riktig øyeblikk. Av rette personen. Det eneste mennesket du kjenner som ikke er kjedelig, grå, mørk og stygg. Som tvert imot er morsom, vital, turkis og oransj. Og du merker at det grå nettet rundt deg smelter vekk. Og istedet kommer en frisk bris gladhet. Eller hva det nå heter. Og selv om det ikke er så kult med glalåter smiler du. Ja, du smiler faktisk. Det er ikke så kult å være sur heller, tenker du. Og kjenner smilet helt til hårrøttene, hjerterota og rota for alt godt.

Men tenk om ikke dette skjer neste gang. Byråkrater, prinsippnyttene og andre konservative vil overta verden og gjøre den svarthvit. De vil kvæle all kreativitet og slå hardt ned på alt som er nytt og originalt. Det vil bli slutt på rødt hår, sølvkjoler, morsomme vendinger og sjokolade med fyll. Det vil rett og slett bli kneip med servelat hver dag. Hele året. Ikke et vondt ord om servelaten, men noen ganger er camembert tingen.

Ellisiv
Lindkvist

Kan det være nødvendig?

Margit Sandemos viktigste mål som forfatter er å underholde. Det greier hun. Den nye boken hennes er nemlig så elendig at det moret meg å lese noe så tåpelig.

«Bak portene» er den første delen av den nye serien «Sagnet om Lysets rike». Dette er Sandemos tredje serie, hvor hun fletter inn «løse tråder» og personer fra de to foregående seriene *Sagaen om Isfolket* og *Heksemesteren*. Alver, her-tuginner, hekse-

mestre, prinsesser, jomfruer i nød, kalver i nød (!), ånder og andre utenomjordiske vesener. Alt dette og mer til har forfatteren greid å samle i én bok. Ganske utrolig. Her spares det ikke på noen ting, bortsett fra en god handling. Og de som hadde forventet å få svar på de «løse trådene», må sannsynligvis vente til bok nummer 50 er i salg. Men en ting er klart; damen fra Sverige har en formidabel fantasi, ingen tvil om det. Hvor i all

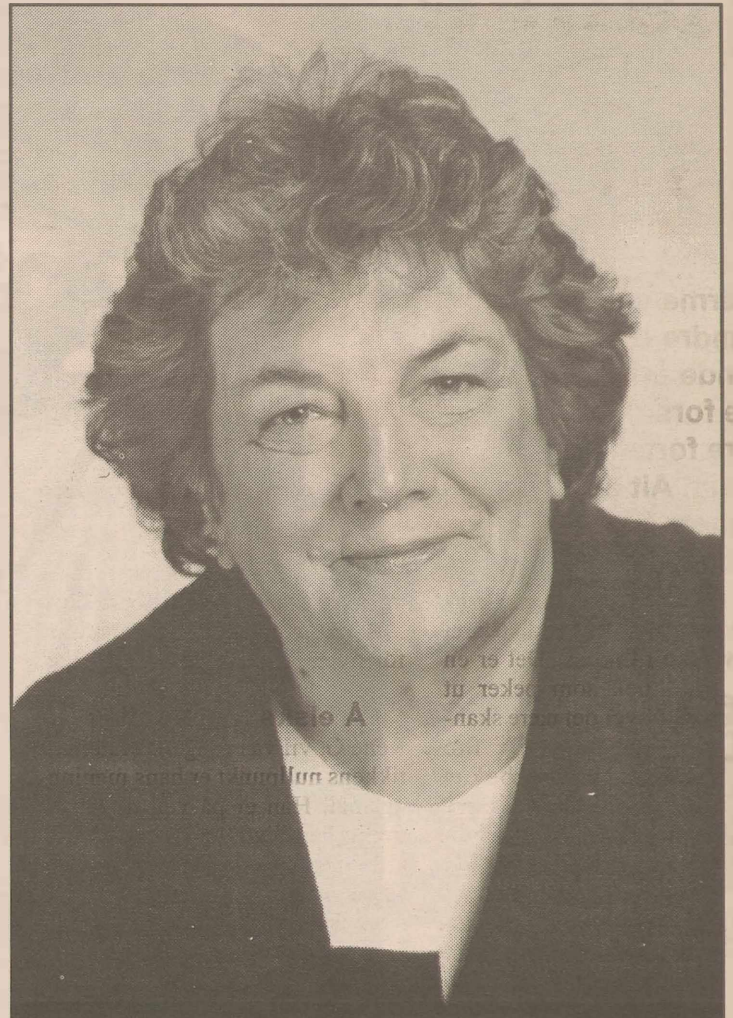
verden tar hun det fra? Hvordan er det mulig å komme på så mye tull? Og ikke minst: Kan det virkelig være nødvendig å skrive det ned og utgi det?

«Bak portene» må klassifiseres som en blanding av fantastisk fabeleventyr og en smule x-files. Ifølge Sandemo bygger boken på menneskenes evige lengsel etter en bedre tilværelse, en perfekt verden. Men den verden hun serverer oss i boken er hverken bedre eller perfekt, den er bare latterlig og dum.

Det er mulig Margit Sandemo treffer noen med den nye serien sin, men siden dette er hjerrens år, så jeg helst at hun ikke gjorde det.

U Randi Solhaug

Margit Sandemo sparer ikke på noe i sin nye serie *Lysets rike*, uten at det gjør boken noe bedre (foto: Bladkompaniet)

DIKT

Å ELSKE, LEVE, DØ

Av Tore Høgås

Å elske jorden,
nyte sansenes skjøre vibrasjon,
pulsene fra det
dunkle skjød.

Å hate jorden,
kjenne stormens ville lek,
strekke grenene mot
himmelens lys.

Jeg hater å elske,
tørkes ut
under krone, bak bark
synker jeg sammen
og dør.

LADD APATI

Av Jardar Lødøen og ODD

Tomrommet speider
ut i mørket og vet
at ørkenen venter.

Utsikten føler at
fjellkjeden, der borte
lengter etter å bli
besteget.

Synsfeltet på den andre siden
tenker på meg,
og vinker i tåka.

Avstanden knytter hender
og vil ikke mer.

Horisontene sikter
på hverandre.

Lydene tar sats.

Kriblingen i sanden
lagrer spenst og vokser.

Sugende savn synger en sang
om smertelige avgjørelser.

Lengselen smaker på
lenkene og myser mot mørket.

Det klirrer svakt
i nebb og klør.

Lovens lange sirkel

A nærme seg det store spørsmålet i det tyvende århundre *hva er et menneske?* må gjøres på det tyvende århundres premisser. Det er det Solvej Balle forsøker i sin bok *Ifølge loven* som består av fire fortellinger. Alt er åpent, men likevel lovmessig. Alt er fragmenter, men henger likevel sammen.

Ifølge loven av den danske forfatteren Solvej Balle har dette året blitt oversatt til norsk. Det er en bok som peker ut over det nære skandinaviske. De fire personene bokas fire fortellinger bygges opp rundt, er preget av at de bærer den vestlige kulturen i det tyvende århundre med seg; de sirkler rundt sitt eget liv, de er på mobil leiting, de konstruerer sin egen mening. Solvej Balle nærmer seg det mest menneskelige av alle menneskelige spørsmål ved å nærme seg individer, individer uten egentlig identitet: Nicholas S., Tanja L., René G., Alette V. Og gjennom dem nærmer hun seg det spesifikke menneskelige: hva som skiller mennesket fra dyr, smerte fra kjærlighet, det å være noen fra det å være ingen, ånd fra død kropp.

BOK

Guds storhet er 211 kilometer

Nicholas S. leiter etter det usynlige og flyktige stoffet som må finnes i levende menneskers hjernevev. Stoffet som holder oss oppreist, og som gjør oss annerledes enn dyr. Er det en utbredt misforståelse at vi vandrer rundt i verden som oppreiste skapninger? Eller finnes det en djupe grunn til det? Det er kvinnen Nicholas S. lever sammen med som stiller disse spørsmålene. Nicholas S. leiter kun etter biologiske lovmessigheter. Sjølv Guds storhet blir regna ut etter matematiske beregninger. Dette er Nicholas S. sitt liv. Dette er meningen han gir det.

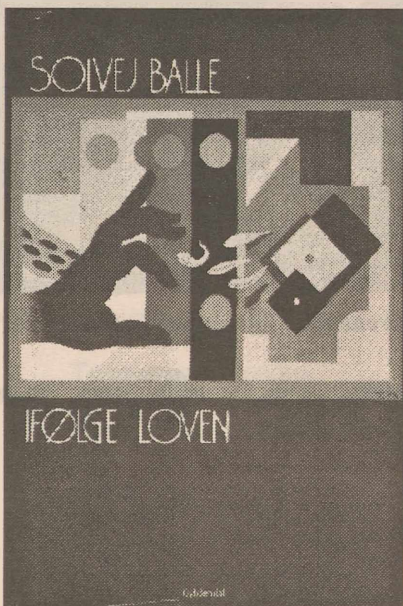
Smerte og sjakk

Tanja L. har sett smerten i et annet menneske som elsker henne, en smerte hun sjøl er årsak til. Ønsket hun har er å lære å kjenne denne smerten. Tanja L. drar til Barcelona, byen der ondskapen bor, og oppgir seg sjøl ved å gå inn i følelsene til mennesker hun har noe tungt ved seg - for å nærme seg fram til smerten. Men disse menneskene faller alle dødt om, som ved en lovmessighet, hennes nærvær. Er hun skyldig i andre menneskers undergang, er spørsmålet hun forsøker å skyve fra seg.

Hun finner aldri svaret på det, og heller ikke den djupe smerten, fordi hun har oppgitt sin egen identitet, fordi hun mangler en del av noe essensielt menneskelig. Det hun finner er det sorte

og hvite sjakkspillet og trekkenes lovmessighet - som metafor for livet.

Å elske matematisk
René G. vil være ingen. Matematikkens nullpunkt er hans mening og mål. Han er på veg til minst mulig handling, minst mulig antall viljesakter, og han nærmer seg et punkt der han ikke trenger noe, ikke savner noe, ikke ønsker noe. Men ønsket om å være

Det er verdt å la langviseren slå en sirkel for *Ifølge loven*.

ingen er uforenlig med den virkelige verden. For dua han dreper på torget og spiser, brødet og purren han finner blant søpla på markedet gjør ham til tjuv, til *noen*. Denne plutselige og ufrivillige identiteten fører ham til ei kvinne som han elsker med. Men for René er det intime en matematisk operasjon, og det hverdagslige rein mekanikk.

Materiens mening
Alette V. føler større slektskap med tingene enn med menneskene. Det sant menneskelige finner hun i materiens farge og tyngde, i det romlige og sansbare. Og hun ønsker å føre menneskene til tingenes verden. Derfor er hun portrettkunstner. Alette V. tror alle mennesker har et djuptliggende ønske om å nærme seg den livløse materien i verden, men hun tar feil.

For i det minste å oppfylle den ytterste meninga med sitt eget liv, gjør hun seg sjøl til materie, til et lik. Hun er en frostkald morgen en gjenstand i rommet, som en flaske Moët & Chandon, som ei vekkerklokke. Kroppen er testamentert til vitenskapen. Alette V.s liv er lovmessige

konsekvenser av den meninga hun konstruerer for å overleve. Og hun overlever ikke.

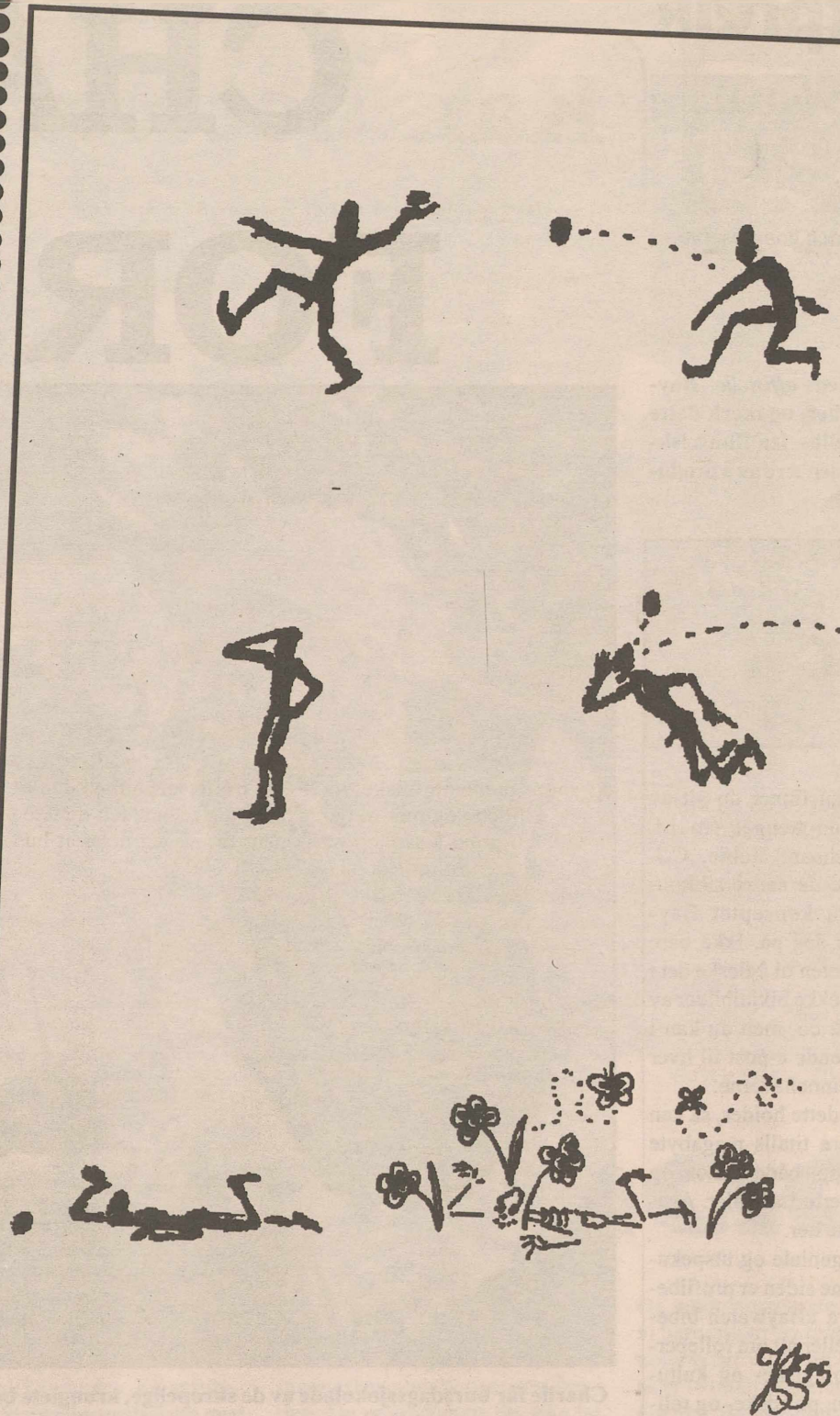
Sirkelens lov
Ifølge loven innledes med en ung kvinnes død. Og et brev som sier at kroppen er gitt vitenskapen. Det er denne kroppen Nicholas S. prøver sine biokjemiske hypoteser på. Bokas komposisjon følger sirkelen ved at den begynner med død og ender med død, og denne determinismen preger også hver av fortellingene, hver av personene. De fire beskjefter seg al-

le med det siste leddet i ei ukjent årsaksrekke. De leiter etter årsakene, men blir offer for virkninga før årsakene er avdekket. Det eksisterer en lovmessighet, en lovmessighet som har tatt rom i hver enkelt person, som fører dem ut på reise og leiting etter det som skal bekrefte deres subjektive oppfatninga av livets mening. Livet deres er åpent, men likevel determinert fordi ønskene deres blir til lov.

Determinisme
Boka determinerer seg sjøl ved

den sirkulære komposisjonen. Og språket er lovmessig, bestående av konkluderende utsagn. Her ligger et av Solvej Balles problemer: Boka blir for opplagt, for enkel, og sirkelen blir for trang. Hun makter ikke å gi rom for flere enn de fire hun tar for seg. Derfor blir det ei bok om de fire menneskene, og ikke om det spesifikke menneskelige. Men det er verdt å la langviseren slå en sirkel for *Ifølge loven*.

U Elin K. Haugdal

Stein kastet

Kastet stein sedimentær eruditiv samma det en stein er en stein kasta kastesystem forfall tradisjon å kaste er en eksessiv fysisk anstrengelse en stein tenker ikke tenker ikke tenker jeg håper den treffer sikta ikke ville ikke sikta ville ikke truffet om sikta treffer treffer ikke en kastet stein hard grå eller ikke grå sjatteringer av ikke grå men grå ikke rund ikke rektangulær ikke kube ikke matematisk form men mønster mønsterplan mønsterplan utvikling noe som skal bli ikke uansett spisse kanter stein dør ikke men har aldri levd stein stein jeg er ikke stein er stein en steiner en stein hvis ikke

stein treffer stein da kan stein være flere stein hvis en stein kunne drømme drømme drømme det regner steinen faller regner faller løvet faller håpet faller det er ikke sommer mersom en kastet stein som treffer en småfugl hva er norges vanligste småfugl lommelerka og småfugl dør og det er vakkert og kasteren kasteren ler det er aske fra kremering svart svart røyk kommer fra krematoriet alkiser brenner godt endelig gjør de nytte for seg i himmelen er svart i vietnamkrige hadde munken subjektive grillparty det regner naturen dør en dør er noe i mellom to noe stein er hard treffer noe mykt er stein dør stein faller løv faller regn faller stein treffer blomst fett nok

- Helge -

Nettpreik

BAYWATCH

Navn:
Baywatch
Adresse:
<http://baywatch.compuserve.com>
Kategori:
Hjenedop

Endelig er den *offisielle* Baywatch-siden her, og merk dette er den *offisielle* - fra filmselskapet som har den ære av å produsere Baywatch.

På denne siden finner du alt av informasjon du trenger om Lt. Mitch Buchannon, Hobie, C.J. Parker og alle de andre silikonfloppene som konseptet Baywatch baserer seg på. Ikke bare har du muligheten til å fleske det i et utvalg av kjekke bikinibilder av Pamela Lee & co, men du kan i tillegg også sende e-post til hver av hovedrollenehaverne.

Hvis ikke dette holder, så kan du ta ned flere titalls megabyte med videoklipp, både *.mov og Windows-baserte *.avi filer. Artige greier, dette her.

Det mest geniale og utspekulerte med denne siden er profilbeskrivelsene fra «Baywatch-bibelen» som forteller alt om rollepersonenes sosiologiske- og kulturelle bakgrunn, politiske- og religiøse holdninger, utdannelse, IQ og hva som helst. Visste du at Mitch offisielt er opptatt av miljøvern, og dessuten så er han ikke typen som slenger seg i seng med hvem som helst? Slik vital informasjon finner du på den offisielle Baywatch-siden.

Utropia på nettet

Atter en gang minner vi dere om at også Utropia er å finne på nettet. Her finner du et diverse utvalg av artikler og reportasje fra Utropias siste utgivelse, og dessuten får du muligheten til å sende e-post til redaksjonen. Adressen er: <http://www.uit.isv.no/student/utropia>.

Spar penger

Problemer med maskin- og programvarer trenger ikke å ende med et prissjokk hos diverse lugubre dataforhandlere. De aller fleste produsenter av datatilbehør har sin egen side på Internett, og der finner du ofte livsviktig informasjon som ikke var tilgjengelig da selve produktet ble utgitt for første gang. Ofte finner du oppdaterte FAQ (Frequently Asked Question) som gir ekstra hjelp til installering, problemløsning og lignende.

U Per Steinar Moen

Hvis du har noen kommentarer eller forslag til WWW-sider, ikke nøl med å sende oss e-post: utropia@stud.isv.uit.no eller mskogly@stud.isv.uit.no.

CHARLIE FOR LITEN

Charlie får bursdagssjokolade av de skrøpelige, kronglete besteforeldrene sine. Finner han gullbilletten?

FOTO: OLA RØY

- men neppe for stor

Jeg var klar. For Charlie og sjokoladefabrikken og gullbilletten og Willy Wonka og bobleløftebrusen og bestefar Jo og hele pakken. Jeg var klar. Torsdag var det generalprøve i margarinfabrikken. Jeg var der. Jeg hadde røde kinn og svart skjørt og var veldig fin.

Først må jeg gå opp noen trapper. De spør hvor gammel jeg er. Jeg sier 6, for da får jeg nok slippe inn. Så finner jeg meg en mamma for det kan være greit å ha.

Gullbillett

Jeg sitter ved siden av mamma og da kommer Augustus som er utrolig kjempefeit inn med en trillebår som er stappfull av snop. Han propser i seg massevis av sjokolade. Han finner en gullbillett og blir så glad at han løper rundt og roper HURRA mange ganger, men så finner Charlie en også. Og de får være med Willy Wonka inn i sjokoladefabrikken sammen med Veruka som får alt hun vil ha, og Violet som bare tygger tyggis, og Mike Teve som er kjempe tøff med masse pistoler på seg. Plutselig spør Willy Wonka om

vi også vil være med inn i fabrikken - vi må flytte oss og da bråker vi litt og ser inn der vi ikke får se. En mann viser oss hvor vi skal sitte. Han ser litt sint ut.

Usynlig sjokolade som du kan spise i timen og drops som eksploderer som du kan gi til noen som er dumme.

Kuul fabrikk

Inni fabrikken er det ganske kuult, med massevis av lys og farger og blomster som er av marsipan. Augustus faller ned i sjokoladeelven fordi han er så glad i sjokolade. Det var ganske morsomt, men når vi går ut ser vi at det ikke er en ordentlig elv likevel. Fickelgruber er slem for han prøver å lokke Charlie til å

stjele Evighetsdropset, men det vil ikke Charlie for han er snill. Noen som er veldig små, ihvertfall mindre enn meg, begynner å grine fordi han skremte oss og hadde lange fingrer. Jeg må bare holde mamma litt i hånden.

Vi er også med

Vi er forresten også med i skuespillet, for vi beveger oss og går opp på stolene og tar litt på de fine klærne deres og prater og roper NEI og JA og IKKE GJØR DET og KOR ARTI og KOR TEIT DU SER UT og OMPALOMPA - ompalompae jobber inne i fabrikken og ser helt rare ut med blått hår og liker kakao-bønner. Det er ikke alltid Charlie og Willy Wonka, og de gjør sånn som vi sier de skal gjøre. Mamma prøver å forklare meg i pausen at det er skuespillere. Men det skjønner jeg ikke helt. Etter det får vi mer snop som mammaene kjøper, og alle snakker veldig høyt og spiser snop, selv om det bare er torsdag.

Flere forsvinner

Etterpå pausen forsvinner flere og flere. Hun derre som bare tygget tyggis, stjeler en tyggis som ikke er ferdig oppfunnet - den smaker tomatsuppe og da blir hun blå i fjeset og noen ompalompae må bære hun hjem til mammaen sin. Veruka forsvin-

ner fordi hun vil ha et ekorn, bare vil ha og ha hele tiden. slutt er det bare Charlie og Mike også Willy Wonka igjen - og går de inn i en merkelig heis ser rare ut i fjesene sine. De masse rart som ikke vi ser. Usynlig sjokolade som du kan spise i timen, og drops som eksploderer som du kan gi til noen som er dumme.

Så er det slutt

Så kommer de til et TV-rom. Mike er helt gal etter TV og går inn på TV-skjermen. Først blir han veldig pitteliten, men jeg ser at det bare er en dokke - og sier jeg kjempehøyt så ingen skal bli lei seg for at han var blitt pitteliten. Da er det bare Charlie som ikke er vekke, og da får han hele fabrikken av Willy Wonka. Da blir han glad og smiler. Det gjør vi også og har ganske store øyner. Og da får de ganske skrøpelige kronglete besteforeldrene komme og bo der også. Men først fanger besteforeldrene den kjempeslemme Fickelgruber med å fise han opp i trykkekammeret. Han døde sikkert. Håper det er ihvertfall. Etterpå er det slutt. Jeg har litt vondt i hodet når jeg går ut. Det er ikke moralsk å lyge på alderen. Jeg var nok for stor likevel.

U Sigri Sandberg

Kunstens kjerne

Nordlysplanetariet var ikledd farger. Så man over mot fastlandet var det også der lys oppover fjellsida. Det er dette som er Art Core. I hvert fall en del av det.

Helge Gaarder er tidligere kjent fra Band som Kjøtt og Cirkus Modern nå er han altså statsrock i Rikskonsertene. Art Core, kunstens kjerne, er prosjektet kalt, som en liten allusjon til Hard Core forklarer Helge for alle som ikke tok den. Art Core er en konsertserie. Det er et samarbeid mellom PMF og rikskonsertene. De ønsker å ta utgangspunkt i de mest spesielle lokalitetene som Fjellheisen, Fjellstua og Nordlysplanetariet. For årene framover kan Tromsøbrua og Ishavskatedralen by på nye muligheter.

Ambience

Med i prosjektet er både Biosphere (Geir Jenssen) og Higher Intelligence Agency. Helge forteller om prosjektet:

-Alt er linka sammen. Jeg og Geir har sampla lyder fra fjellheismaskineriet. Deretter har Biosphere og HIA holdt på i ei uke for å mekke sammen konserten. Det hele dreier seg om Ambience, fastslår Helge

Ambience er et begrep som opprinnelig kommer fra fransk og betyr atmosfære eller omgivelser. Helge forteller at Brian Eno var en trendsetter når det gjaldt ambience, og hans idé var å skape lydlige hendelser over lang tid.

Støy som musikk

- Prøv å gå i byen. Da hører du masse støy. Forsøk å omstille ørene til å høre alt som musikk istedet, sier Helge og fortsetter nesten uten å trekke pusten:

- Vi ønsker å bruke Ambience begrepet i ytterste konsekvens med utgangspunkt i lokalitetenes egne lydkilder. Vi ønsker å leke med dem. For meg er Ambience åpne byrom, lokaliteter som utstråler noe.

De tar altså utgangspunkt i de lokalitetene selv har å by på. Selve konseptet har vært en lengre prosess som heter *Verk i utvikling*. Det startet de med i Kristiansand for tre år siden. Deretter var Helge sammen med Geir Jenssen og tok opp lyder som ble råmateriale til låten «The Shield» på hans forrige plate. Det ble også laget en ni minutters musikkvideo som er blitt vist på MTV.

- Det er ikke verst at Rikskonsertene er på MTV, bedyrer Helge fornøyd.

Oljetank

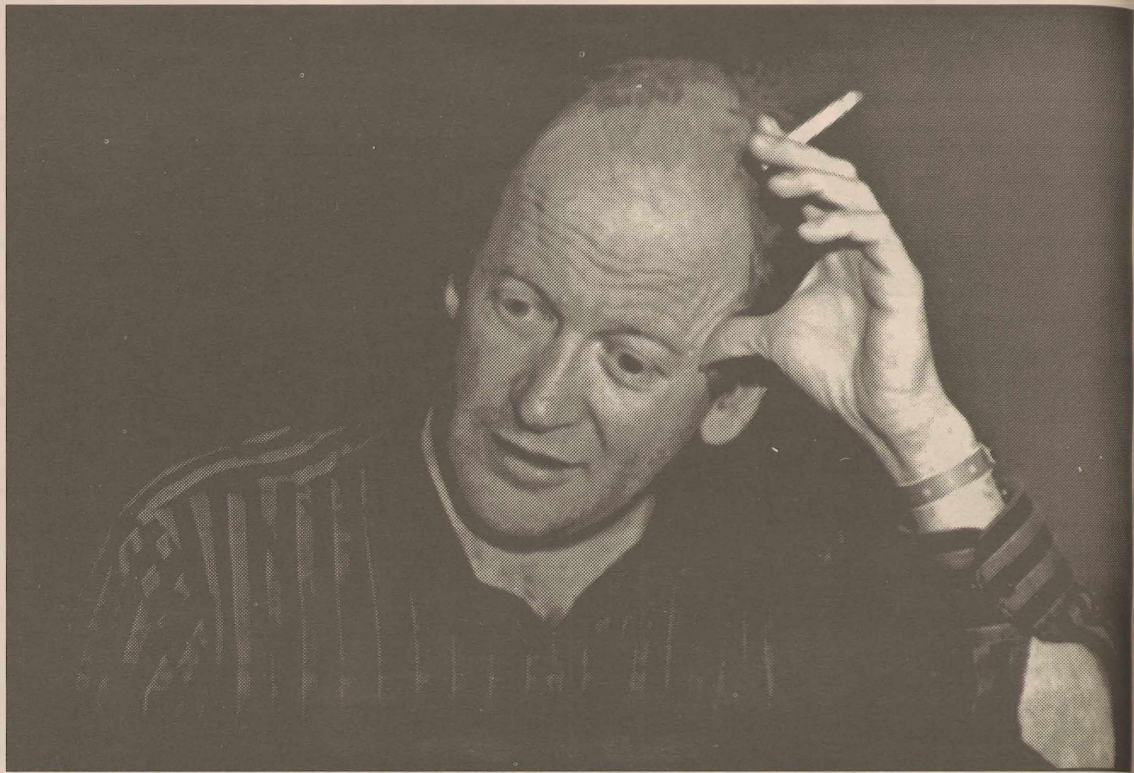
Verk i utvikling kulminerte, ifølge Helge selv, på Quart festivalen i Krisitiansand i fjor med et kjempe Soloppgangsgrave som avsluttet festivalen.

Alt lyd- og bildemateriale er hentet fra fire lokaliteter i Norge: en beskyttelsesbygning for en kanon på Møvik fort i Kristiansand, en nedlagt oljetank i Bergen, Eiscatstasjonen, en forskningsstasjon for Nordlys, to mil sør for Tromsø og en kjempesvær nedlagt oljetank i Melbu i Vesterålen.

Universet

- Nå har vi spesialdesigna alt dette materialet til denne forestillinga, forklarer Helge som har mer på hjertet:

-Tromsø er en spesiell by, med en spesiell feeling. For meg som kommer fra Oslo føles Tromsø nærmere universet. Det har noe med det nordlige å gjøre, nordlyset, nordkalotten. Videre mener Helge PMF er en sympatisk festival, absolutt oppegående og med spennende band. I tillegg kommer

Helge Gaarder føler seg nærmere universet i Tromsø.

Art Core som han selv mener er prikken over i'en og kan være med å synliggjøre hele festivalen.

Visuell konsert

Guri Dahl har regien for time-diaforestillingen i Nordlysplanetariet. Hun har tidligere stått for den norske paviljonen i Sevilla -92 og lysproduksjonen til åpnings- og avslutnings-seremonien under Lillehammer-OL.

- En visuell forestilling er nesten det samme som å lage et stykke musikk. Den kan kalles en visuell og auditiv konsert, sier Guri.

Assosiasjoner

Hun karakteriserer forestillingen som en slags tilstand de ønsker å sette publikum i. Tilstanden er ingen bestemt. Forestillingen skal gi assosiasjoner som varierer fra person til person. Helge og Guri har sammen funnet sine assosiasjoner og selv de to er ikke enige. Forestillingen er bygd på konkrete ting. Men skal gi et abstrakt uttrykk.

-Vi bygger rom av det materialet vi har. Det blir en slags arkitektur av lys og projeksjoner. Arkitektur instant, forteller Guri.

Det vil si en ikke-evig arkitektur, noe som foregår i øyeblikket.

-Jeg driver ikke med propaganda, sier Guri Dahl.

BEGGE FOTO:
TORBEIN KVIL GAMST

Forestillingen er ganske rå. Det kan grense mot det voldelige, men dette avhenger av grensene for ens egen estetikk. Guri er klar over at de beveger seg på et psykologisk plan.

- Jeg ønsker ikke å plante idéer i andres hoder. Uttrykket kommer innenfra, sier Guri ivrig.

Hun ønsker ingen spesielle aksjoner. Hadde hun ønsket hadde hun sagt det rett ut.

- Jeg driver ikke med propaganda, konstaterer hun.

Kun for Tromsø

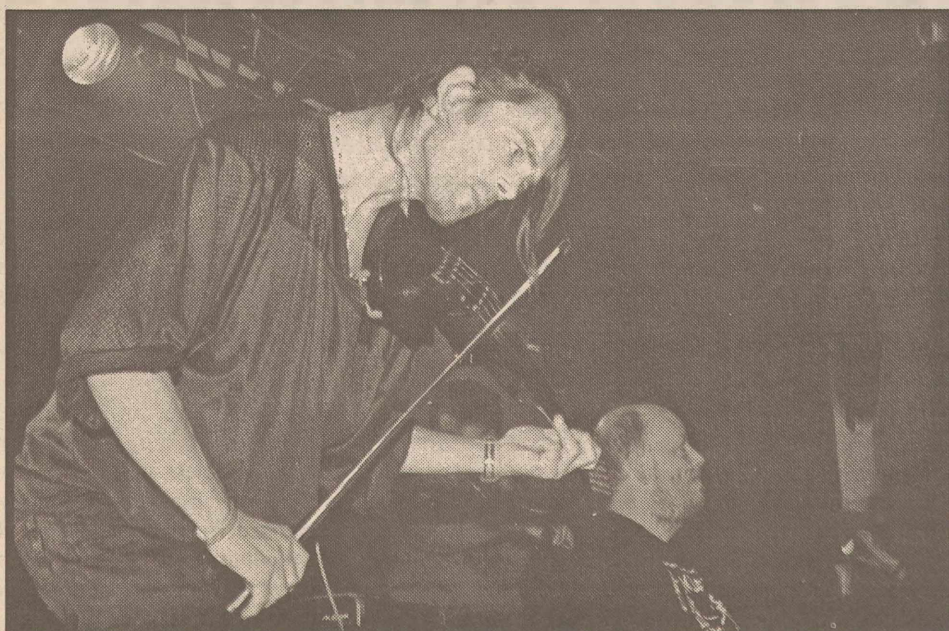
Når Guri jobber er det viktig at hun gjør er nytt for henne og hun ikke har sett det før. Hun ønsker ikke å være original for å være original. Men er det ting andre har gjort bra før gidder ikke hun å gjøre det på nytt.

- Prosessen fram mot et produkt er svært spennende, sier Guri. Hun fortsetter:

- Når jeg jobber vet jeg ikke hvor det ender. Derfor er sluttsultatet like spennende for meg egen del.

Selve forestillingen er laget med tanke på hvor den skal vises. Det som ble vist i Tromsø kan bli se vises her.

U Ellisiv Lindkvist

Elektrisk blick og høy fiolinføring fra Fläskkvartetten

FOTO: ELIN K. HAUGDAL

Fleska til

Fläskkvartetten spilte så vi kjente det i magen. Fiolin, bratsj, to celloer kombinert med kvinnelig og mannlig vokal.

Som en liten forsmak kom flaskekvar-teten. Noen lokale herrer som likte å leke med glasskår. Etterpå kom Fläskkvartetten og stilte seg symmetrisk opp på scenen. De to største instrumentene bakerst og de to minste på hver sin fremre side. Med to mennesker i midten. Som sitter der hele første nummeret. Med hodene ned. Er med i rytmen. Som et speilbilde av publikum. Slik ser vi altså ut. Men så var de mest vokalist. Og det var bra. For den kontrasterende dype mannlige røst og den til tider svært så lyse kvinnelige røst skapte et fint hele. Skal noe innvendes (man er da kritiker) kan det foreslås et mer nakent lydbilde uten trommemaskin. Men det vi fikk var det driv over. Fläskkvartetten fles-

ka til. Og publikum var med. Også vi ristet på hodene. Bevegde føttene opp og ned. Lukket øynene. Levde med. Klappet mye for hver gang. Likte det vi så og hørte. En god stemning bredte seg i lokalet. Sammen med røyken fra scenen. Bredte seg som et teppe. Over oss som satt på hardt tregolv på Lillescenen. Vi glemte det harde tregolv. Og da sluttet nærmest seg var det til og med noen som bare måtte danse. Vi vil være med. Vi kan ikke sitte i ro. Gi oss mer. Og litt mer fikk vi. På veien ut hørte jeg skammelig mange superlativer.

U Ellisiv Lindkvist

Hele Kulturhuset ble forandret til et eneste stort technoparty under PMF.

FOTO: GAUTE VORREN

AMBIENT TECNOPARADIS

Et techno-party over hele Kulturhuset. På forhånd promotert som et av de største arrangementene under PMF. Holdt det mål?

Hvis man kom med en gang de åpna dørene på Kulturhuset, ble man slått av en essensiell ting: Tomhet. Bare noen få festkåte technofriker og en del vakter var å se i hele Kulturhuset.

Men heldigvis for PMF-arrangørene ble det fylt opp etter hvert, bare ikke fort nok. Allfor mange gikk glipp av the Didjexperiencees forestilling på lillescenen og Feil Farnes merkelige fotosession blant kulturhusets like merkelige kunst

Men likevel. Det ble etterhvert en fest

av det hele.

Festdeltakerne kom seg ut på danse-golvet og dansa. Det kunne riktignok for et utrent øye se ut som de var i gang med å drive ut en eller annen ond ånd som hadde forvilla seg inn i kaoset, men det var likevel en slags dans.

Og sammen med danserne dansa også lyset fra det ikke alt for overdådige lysanlegget. Til tross for at dette ikke var helt som undertegnede hadde håpet gjorde det sin nytte. Lyset var med på å skape den rette stemninga. Eller skal vi si trancen?

Rytme

Som kjent trengs det ikke bare mennesker og lys for å lage et techno-party. Selv om techno-følelsen kanskje er viktigere, er musikk en nødvendighet for et techno-party.

Skjønt musikk... Stort sett det eneste vi stakkars festdeltakere hørte var rytmen, og den følte vi mer enn vi hørte. Vi savnet heller ikke mer.

Spesielt da det gikk imot slutten fikk vi bekrefta at uting som «normal musikk» inni rytmen var unødvendig. En eller annen satte på disko! Denne en eller annen vil nok få sin straff når han treffer St. Peter.

Og innimellom

Mens folk svetta ut på dansegolvet i storsalen skjedde det diverse andre ting rundt omkring på Kulturhuset. For eksempel ble det kjørt et techno-party i miniatyr på lillescenen. Utopias utsending så aldri mer enn femten mennesker der på en gang. På teaterkafeen starta de friskt med noe de kalte et hårshow. Her ble diverse vakre og

ikke-fullt-så-vakre hårkreasjoner vist fram for et entusiastisk publikum. Så ble lokalet omgjort til mimrested for diskoentusiaster.

Dessuten gikk diverse gjøglere rundt i Kulturhuset og slukte sverd, spiste brennende frukt eller gjorde andre obskure ting.

Til slutt

Til slutt ble vi alle kasta ut. Etter å ha forsert oss gjennom en klynge Rogersgjengere som hadde bestemt seg for at de ville inn, var det bare å gå hjem. På hjemturen hadde vi god tid til å fundere på viktige eksistensielle spørsmål av typen «hvorforsnør det så jævlig mye?», eller «er det noe sted i kroppen hvor jeg ikke har vondt?»

U Vegard Bønes

Stemningsmusikk

Et av bandene som spilte på Polar Music Festival var The Didjexperience. De har fra før høsta svært gode kritikker for spillinga si. Vi møtte bandet etter konserten de hadde på Kulturhuset.

Jævla spesiell setting. Det var jo helt stille mellom låtene. Jeg følte meg helt dødsfjern.

Ordene kommer fra gitarist/cellist Marius Løddestøl. Bandet har nemlig aldri før opptrådt i en konsertsal, hvor den eneste responsen de får etter hvert nummer er en høflig applaus.

Likevel var det en meget bra konsert bandet leverte. Musikken deres er veldig rytmisk, og er inspirert av flere typer musikk, kanskje særlig jazz.

Didgeridoo

Det mest uvanlige instrumentet i bandet er didgeridooen, det eld-

ste blåseinstrumentet i verden. Det består av en uthult trestamme, og er førti til seksti tusen år gammelt.

Instrumentet blir spilt av Baard Tangen, som i tillegg til å spille i the Didjexperience driver med et fakirshow, hvor han blant annet blåser flammer og stikker nåler på ekle steder.

Det med nålene kunne man kanskje ha gjetta, for Baard har et ganske anseelig lager av piercing i ansiktet. I tillegg holder han på med å tatovere hele ryggen sin.

Bandet for øvrig består av Kristoffer Carlin på perkusjon, Are Hofstad på saksofon og Marius

Løddestøl på gitar og cello.

Variert

Bandmedlemmene hører på all slags musikk. De hører på alt fra klassiske perler til den verste pønnen, og er inspirert av alt dette. De sier også at omgivelsene de spiller i har en god del å si for hvordan de spiller.

For eksempel skulle konserten deres på Kulturhuset på fredag ha vært helt forskjellig fra den de hadde på techno-partyet dagen etter, men siden de ikke fikk fløyet opp et par rappere ble den siste konserten deres litt amputert.

De karakteriserer musikken sin

The Didjexperience i aksjon i Storsalen. FOTO: VEGARD BØNES

som stemningsmusikk, også på grunn av at den er avhengig av deres egen stemning når de opptrer.

Alt har en ende, og etterhvert som ølflaskene tømmes blir bandet mer og mer useriøst. Historien om klumpfoten og pukkelryggen som satt på bar gir oss en viss anelse om at intervjuet går mot

slutten, og så forlater vi bandet på Kulturhuset. Mens vi går gjennom Tromsøs gater håper vi at the Didjexperience snart kommer tilbake for å holde en ny konsert, eller at de i det minste snart kommer med en plate.

U Vegard Bønes

Milan Kundera

Romankunstens m

Bibliografi:

Latterlige Kjærlighetshistorier (1963-69)
 En spøk (1967)
 Livet er et annet sted (1973)
 Avskjedsvalsen (1976)
 Tilværelsens Uutholdelige Letthet (1984)
 Latterens og glemselens bok (1979)
 Romankunsten (1986)
 Udødeligheten (1990)
 Forrådte testamenter (1993)

Fra Latterens og glemselens bok:

- Kvinnene er ute etter menn som har hatt vakre kvinner.
- Menneskets kamp mot makten er hukomelsens kamp mot glemselen.
- Kjærlighet er uavlatelig spørren.
- Det var bare et par millimeter som skilte elskov fra latter.

Fra Romankunsten:

Romanen undersøker ikke virkeligheten, men tilværelsen. Og tilværelsen er ikke det som har skjedd, tilværelsen er hele feltet fra menneskelige muligheter alt det mennesket kan bli, alt det er istand til. Romanforfatterne trekker opp tilværelsens kart mens de oppdager den ene eller den andre menneskelige mulighet.

Fra Udødeligheten:

Ettersom virkeligheten idag er et lite besøkt kontinent, som man forøvrig med rette liker dårlig, er meningsmålingen blitt en slags høyere virkelighet - eller for å si det med andre ord: Den er blitt sannheten.

Fra Tilværelsens Uutholdelige Letthet:

...moraliske perversiteter ved en verden som i selve sitt vesen bygger på at det ikke finnes noen gjenkomst - for i en slik verden er alt tilgitt på forhånd, følgelig er alt kynisk tillatt.

Politikk, erotikk, humor, det fantastiske, filosofiske refleksjoner og overskridelse av historiske epoker er noe av det som kjennetegner Kunderas forfatterskap.

Milan Kundera er født i Praha 1. april 1929 og en i så måte en ekte aprilspøk. Den tjekkiske forfatteren har gitt ut seks romaner, en novellesamling samt to essaybøker. Fra 1969 ble ikke hans bøker utgitt i Tsjekkoslovakia. Men i dag er det atter lov å utgi bøker av Kundera i hans hjemland. Selv bosatte han seg i Frankrike i 1975. Milan Kundera har et stort antall lesere, særlig kjent er romanen *Tilværelsens Uutholdelige Letthet* fra 1984, som også er filmatisert. Milan Kundera skriver om politiske temaer, men uten forkynnelse. Han skriver om menneskelige relasjoner og problemer, men uten moralisme. Og idet vi lurer på om hans romanskikkelser er troverdige, skjønner vi at hele hans romanunivers ikke er det. Han bryter grensene for det realistiske, benytter seg av humor og ironi. Og han har mange og sterke meninger om romanen som kunstart.

Tema med variasjoner

Milan Kundera har sin bakgrunn fra europeisk tenking; kunst, litteratur og musikk, han har selv komponert en del musikk. Denne intellektuelle bakgrunnen gjenspeiles i hans forfatterskap. Kunderas forfatterskap kan sies å være bygd over de samme temaer med variasjoner. Tilfeldigheten, kjærligheten, erotikken, kitschen, livet og døden er noe av det som går igjen. Hans forfatterskap vil helst ikke rangeres under den såkalte psykologiske roman. Dette betyr ikke at han fratar sine personer deres indre liv. Kundera er rett og slett på jakt etter andre spørsmål, han undersøker ulike menneskelige muligheter ved tilværelsen. Intertekstualitet, det vil si litterære referanser til

Sabina er en sentral karakter i *Tilværelsens Uutholdelige Letthet* hun representerer det frie, men flyktige mennesket. Her fra filmatiseringen i 1987 med samme tittel. UTLÅNT FRA DET NORSKE FILMINSTITUTTET

andre verk finner vi mye av. Litteraturhistorien kan være med på å gi hans karakterer identitet. Jaromil i *Livet er et annet sted* sies å være en forlengelse av Victor Hugo og Rimbaud. For Tereza i *Tilværelsens uutholdelige letthet* er Anna Karenina i høyeste grad en viktig figur. Og i *Udødeligheten* opptrer sogar både Goethe, Beethoven og Hemingway.

Ufikse herretruser

Livet er et annet sted (1973), var den første romanen til Kundera som kom på norsk. Den handler om Jaromil eller Dikteren, som forfatteren ironisk kaller han. Jaromil blir svært dullet med og beundret av moren, noe som gjør han til en pen, veik kopi uten konsistens. Historien med de politiske forholdene rundt får betydning for Jaromil.

For eksempel når han står overfor sin første seksuelle sjanse, her kommer forfatteren med en lengre redegjørelse over herrens underbukser i det daværende Tsjekkoslovakia anno 1950, som da var svært ufikse, for å forklare hvorfor Jaromil trekker seg. Jaromil møter også Xavier i en adskilt del av romanen som bryter helt med en realistisk roman. Det kan være vanskelig å forstå hva denne Xavier er, men mye tyder på at han er Jaromils drømte alter ego. Den som stiger fram for ham når han dikter, den som motsetning til Jaromil er der hvor det gjelder. For Jaromil er livet et annet sted. For moren er livet Jaromil. Men for Xavier er det her og nå hvor han selv befinner seg. Ved å gjøre Jaromil til dikter tar Kundera opp temaet «hva er lyrikk», eller «hva er kunst?» Som alltid hos Kundera er det med

De politiske omstendighetene er med i Kunderas forfatterskap. Her er invaderingen av russiske tanks i 1968 fra filmatiseringen av *Tilværelsens Uutholdelige Letthet*. UTLÅNT FRA DET NORSKE FILMINSTITUTTET

ster

ge refleksjoner, flere mulighet og ulike spørsmål, mens entydige svar er mangelve. Selv har Kundera uttalt om romanen at den bygger på et paradoks: «en ung mann full av lyrisisme, virkelig talentfull, forekset av skjønnhet, identifiserer seg med et absurd og skrekkelig regime, mens hans hjerte er uskyldig. Ikke på tross av sitt lyriske talent, men på grunn av det.» Men man lurer på om Kundera mener dette alvorlig. For hvem tror på Jaromils talent i romanen? Det er ironisk skrevet og talentet virker kunstig elsket fram av moren.

Tragikomisk

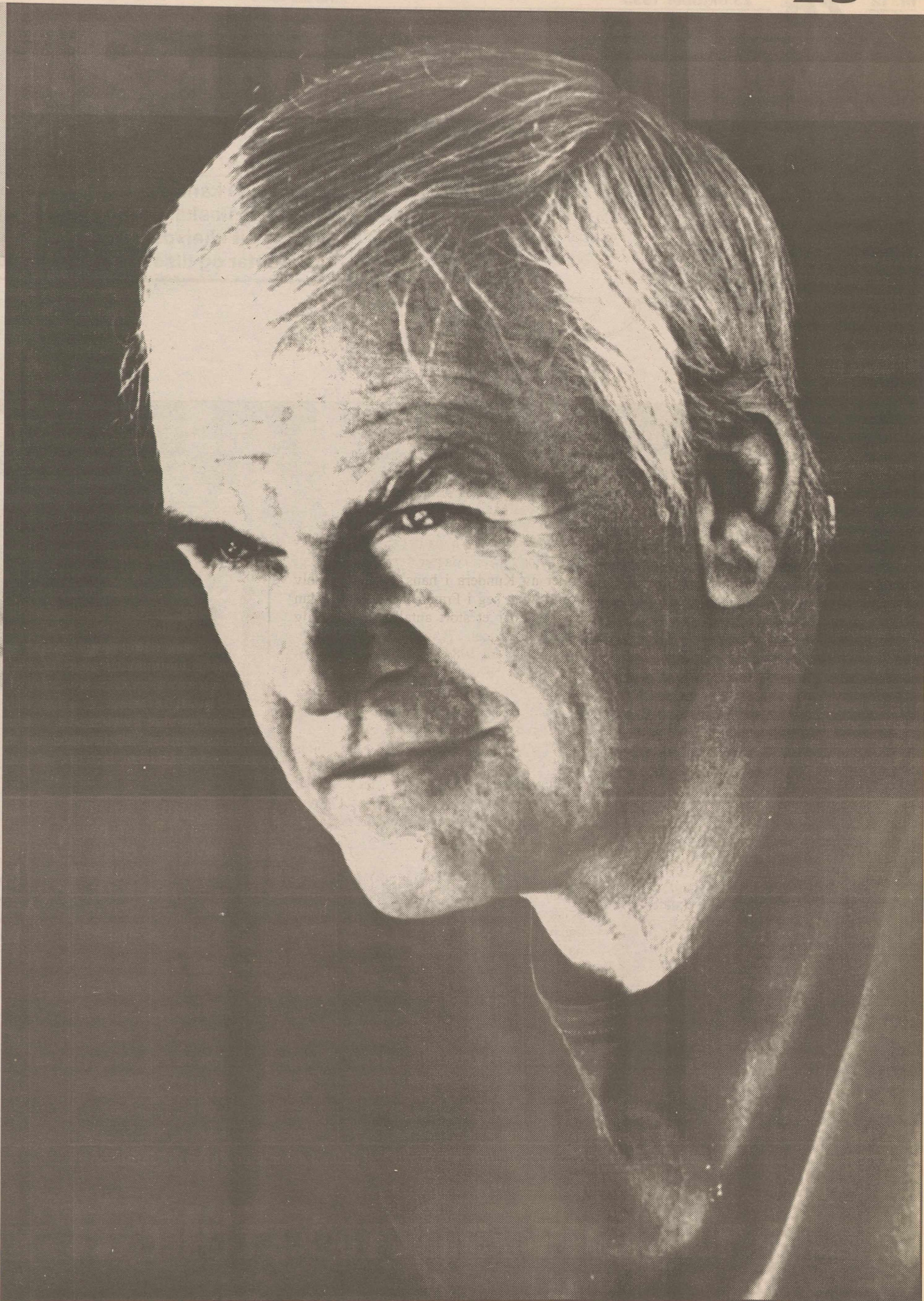
Kunderas gjennombruddsroman i hjemlandet er *En spøk* (1967) som kom på norsk i 1981. Han fikk den tjekkoslovakiske forfatterforenings litteraturpris i 1968 for boken. Året er 1949 da romanens hovedperson, Ludvik, skriver et postkort til sin kjæreste, med ordlyden «Optimismen er opium for folket! Sunn ånd stinker av stupiditet! Leve Trotskij!» Dette skrev han som en spøk, fordi han var såret over at hun hadde det så bra på sitt partiskoleringskurs, mens han selv savnet henne. Men de politiske omstendighetene var ikke klare for spøk. Ludvik sparkes fra universitetet og utskrives til flere års samfunnstjeneste i kullgruvene. Han forsøker å hevne seg på kameraen som var den verste mot han den gangen, ved å legge an på kona hans. Men hevnen mislykkes i det venen har fått seg en ny og yngre venninne og gjerne ser at Ludvik blir sammen med ekskona. Mennesket som tragikomisk offer for tilfeldige og politiske hendelser er et motiv som gjentas hos Kundera.

Letthet

Filmatiseringen i 1987 av romanen *Tilværelsens Uutholdelige Letthet* (1984) gjør nok sitt til at det er den mest kjente av Kunderas romaner. Det letthetsbegrepet som Kundera opererer med er en letthet som oppstår ved ubegrenset frihet til nytelse, samtidig som du er frigjort fra handlingenes konsekvenser. Det vil si et grenseløst liv i bokstavelig forstand eller sagt på en annen måte: et moralsk forfall. Kirurgen Tomas har et bunnløst kvinnebegjær. Han erobrer ikke ene og alene for den seksuelle tilfredsstillelse, men også for å «samle» forskjelligheten hos de ulike kvinnene. Dette gjør han til tross for at han er gift med Tereza som lider under hans utroskap, og til tross for at han selv lider av å se Tereza lide. Selv om Tomas lider med henne, og elsker henne, ser han ikke noe umoralsk i sin utroskap. Dette er altså den uutholdelige lettheten ved vår tilværelse, som er et tema Kundera kommer tilbake til i hele sitt forfatterskap. Tomas sin elskerinne Sabina og hennes elsker Franz er andre personer vi møter. Alle fem er fundamentalt forskjellige og representerer hver sine muligheter i tilværelsen.

Bekjennelser

Romankunsten (1986) er et essay i sju deler, det er ingen teoretisk avhandling, men en praktisk bekjennelse. Kundera betrakter den europeiske romantradisjon som ifølge han så dagens lys med Cervantes *Don Quixote* i 1605 og 1615. Det er en undersøkelse av hva en roman er. Kundera belyser også her sitt eget forfatterskap. Et av essayene heter «62 ord». Her forklarer Kundera nøkkelordene, problemordene og kjærlighetsordene sine. De ordene som har vakt komplikasjoner ved oversettelsen og hans forfatterskap bygger på. Romankunsten som kunstart blir i denne boken bundet

- Leken med å oppfinne personer er den beste leken mennesket har skapt, en permanent invitasjon til å gå utover seg selv og til å forstå andre, sier romanforfatter Milan Kundera. UTLÅNT AV AVENTURA FORLAG.

opp til musikken, komposisjons-mønstrene viser seg, ifølge Kundera, å ha flere likhetsmomenter. Hans egne romaner er alltid strengt komponerte.

Liv og død

De fleste romanene har handlingen lagt til Praha, eller provinsbyer rundt i Böhmen. Navn på gater, bruer, plasser og tårn er stadig nevnt. I *Avskjedsvalsen* (1976) som kom på norsk i 1978 er handlingen lagt til en provinsby i Böhmen. Et kursted hvor dr. Skreta gjør tilsynelatende sterile kvinner fruktbare ved å inseminere sin egen sæd. Aborter blir også utført. Liv og død blir kontrastert. Det opptrer interessante personligheter med ulike muligheter i tilværelsen. Vi møter Jakub, en ateist, teoretiker og skeptiker. Følelseskonflikter, kjærlighet og seksualitet skremmer han og fyller han med avsky. Men han glemmer seg bak en maske. Bertlef er varmekilden i boken, han tror på livet og han tror på Gud. Men menneskene er ikke så enkle å bassette. Om denne romanen sier Kundera: «Alt er tvetydig, og jeg mener at tvetydigheten

gir den nødvendige atmosfære i romanen.»

Ironisk alvor

Kundera grenser mot det reflekterende og filosofiske i mange av sine romaner. Språket er ofte analytisk med filosofiske betraktninger som rammer inn det konkrete handlingsforløp. Men humoren gir han aldri slipp på, derfor blir det aldri kjedelig. Humoren som ofte synliggjøres ved hjelp av ironi har alltid et snev av alvor, igjen kommer det tvetydige til syne. I de senere romaner eksperimenter han med ulike historiske epoker og metafiksjonelle trekk. I *Udødeligheten* (1990) opptrer forfatteren Milan Kundera som diskuterer romanen med andre personer i romanen. Han forteller også hvordan en yndefull og usikker handbevegelse, iaktatt på kanten av et svømmebasseng i Paris, skaper romanens hovedperson Agnes. Her er hele romanens handling lagt til Vesten, og Kundera går ikke av veien for å kritisere Vestens moderne overfladiskhet. *Udødeligheten* er en mangefasettert roman. Kjærligheten er et tema, Agnes og hennes yngre søster kjem-

per om samme mann. Agnes er den rolige og fornuftige, mens Laura er den impulsive og lidenskapelige.

Utro oversettere

I 1993 kom essayet *Forrådte testamenter*, her videreutvikler Kundera sine synspunkter på den europeiske romanen fra *Romankunsten*. Han refererer stadig til vår europeiske kulturarv med navn som Rabelais, Cervantes, Sterne, Flaubert, Tolstoj og Kafka. Musikken har fått en stor plass og kjente komponister nevnes også; Bach, Beethoven, Stravinskij. Som tittelen indikerer dreier det seg om hvordan vi har forrådt disse verkene som er vår tradisjon. Vi har forrådt dem ved feiltolkninger, omskrivninger og lite trofaste oversettelser. Eksempelvis mener Kundera at Max Brod har sentimentalisert Kafka. Flere eksempler på at oversettelsene har ødelagt Kafkas metaforer har Kundera også.

u

Merete Aase og Ellisiv Lindkvist

STUDENTEN

Jorun sit i kantina med pensumbøker i sekken og Arctic Water på flaska. Det er tidleg morgon. Ho sender eit vink her og eit «hei» der. Smil produserer ho på løpande band. Studentar og tilsette nikkar attende.

Jorun har jobba på ISL i 19 år. No tek ho sitt aller fyrste grunnfag.

FOTO: GAUTE VORRAN

Praktikar med eiga dyne

Navn: Jorun Nordmo
Alder: 46
Studerer: Nordisk grunnfag

Øredobbane dinglar. Studentar og tilsette vinkar og helsar. Sjølv er ho «litt student og litt tilsett». Eller «begge deler samtidig». Eller «mest student». Eller «tilsett med permisjon som fungerer som student».

Jorun Nordmo heiter ho og er litt vanskeleg å definere her ho sit. Ho har permisjon frå jobben som 1.konsulent på ISL og konsentrerer seg i år om Nordisk Grunnfag, faget ho i fleire år har vore konsulent på. - *Ja, eg har jobba her på ISL sidan 1976.*

Jorun gjer ein grimase. 19 år. Det er lenge det. Ho raudnar litt og innrømmer, utan at eg spør, at ho faktisk er 46 år. - *Ja, eg er vel eldre enn dei fleste her, smiler ho.*

Men trass i alt dette definerer ho seg sjølv no heilt og haldent som STUDENT. Og det er jo bra, for elles ville ho vel aldri fått plass i denne spalta. Men ho er ikkje

nokon vanleg student, om det går an å definere det.

Eiga dyne

Ho veit jo så mykje, kan så mykje. Om nettopp alt det praktiske. - *Eg hadde vel rekna med å få vere litt meir anonym, smiler ho. Men spør du henne, svarar ho om ho kan. Ho er blitt ein slags ressurs for grunnfaget sitt. Sitt første grunnfag. Sonen Lars tek også sitt første grunnfag i år, og sambuaren underviser her. Men det gjer ikkje noko. - Eg står på eigne bein, smiler ho sjølvstendig og byrg.*

Dermed er han overflødig i denne samanhengen. Kjærausten altså, og det næraste vi kjem dyneløfting vidare i dette intervjuet er at Jorun er imot store, gedigne dobbeltdyner - ho føretrekk si eiga dyne. Uansett.

Nøgd med studiet

Ja, ho har sine meiningar denne jenta. Ho kan argumentere for seg, og så kan ho touch-metoden. Ho har nemleg gjort både det eine og det andre før ho stranda her på ISL.

Ho har tatt diverse kurs, vore i England eit år - og gått sekretærskule. Der

lærte ho å skrive raskt. Mange avundsjuke blikk har nådd Jorun på forelesningane der ho noterer som ein virvelvind. Ho plar smile litt etterpå.

For ho er nøgd med studiet, sånn stort sett: - *Eg kosar meg. Tilhøvet til kolleagar som no er blitt lærarar har gått kjempebra, sjølv om både dei og eg var litt nervøse i byrjinga. Vi følte oss litt fram. Eg får ikkje nokon særfordelar. Eg har krav på å verte behandla som ein vanleg student.*

Greitt med litt løn

I tillegg til å verte behandla som «vanleg student», vere ganske «spesiell student» er Jorun ein slags idealstudent. Ho er ivrig. Kanhende litt fordi ho har drøymt om dette lenge. Ho har tidlegare tatt ex-phil, forprøva i fonetikk og lingvistikk og semesteremne i russisk. Men det var attmed jobben.

No har ho total permisjon med delvis løn - etter ein avtale mellom Arbeidsformidlinga og tilsette i staten. Dessutan er ho ein liten morgonfugl. Ho står alltid tidlig opp og nyttar morgontimane til noko fornuftig.

Ho går på alle forelesningane. Er med

på kollokviegruppe. Også elsker ho å lese. Den første «vaksenboka» fekk ho av mor si, men har gløymt kva den heitte. - *At det går an å vere så træg! Herregud!*

Tenkjer sjølv

Jorun slår gjerne av TV for boka, men ho ser sjølv sagt viktige program og kampar. Til dømes semifinalar og landskampar og cupfinalar og «Lille Lørdag». Sporten ligg nemleg og pesar nært attmed hjartet hennar.

Ho har sjølv løpt orientering, og spring visst litt framleis. Dessutan går ho på ski når ho kan. Og reiser til Syden for å koble av. Og ein gong ho var i Spania åt ho kumage.

Jorun ler. Smilesamlebandet har endå ikkje slutta produksjonen. Ho pratlar. Om vennar og miljø og raudvin og Hamsun som er så fascinerande fordi han ikkje seier alt. - *Du må altså tenke sjølv!* seier Jorun. For ein fortreffelig sluttkommentar, tenkjer eg og legg pennen vekk. Vi pratlar litt til. Men det er om andre ting.

U Sigri Sandberg

Universitetsaksen

STUDVEST

Under Dusken

Sytende studenter

Norske studenter har en tilnærmet gratis utdanning, som gir de best betalte og mest interessante jobbene. Renta er i realiteten langt bedre enn den kan synes som, sier Christian Vennerød, redaktør i Dine Penger, til Studvest. Han hevder videre at kravet om å sette ned lånerenta er et frieri til akademikerne.

Kultur-kupp

Om alt går etter planen i Bergen, kan kulturelle og akademiske radiolyttere snart skru seg inn på en felles kanal. Studentradioen skal bli en del av en ny kulturkanal i Bergen. Flere kanaler skal samles på en felles kanal for å lage et helhetlig tilbud til lytterne.

Sendestopp

Student-TV'en i Trondheim må muligens stoppe sendingene sine om tre måneder. Hustinget i Studentsenteret AVH har bestemt at de ikke får beholde lokalene sine. Redaktørene i Student-TV frykter sendestopp da det vil bli vanskelig å finne nye lokaler. Grunnen til at de må ut er støy under bæring av utstyr, og at de tar opp for mye plass.

Ingen satsing

Det vises ingen vilje til å satse på opprettelsen av NTNU i årets statsbudsjett. Rektor Karsten Jakobsen er svært skuffet og mener at en ekstra satsing lå i forutsetningene til omstilling til NTNU.

Tyverier

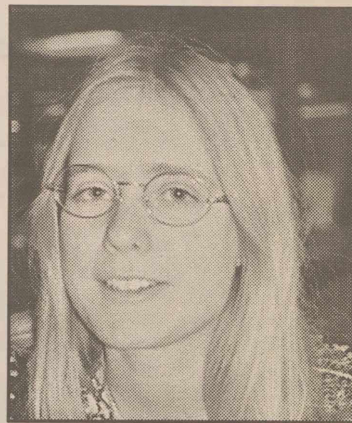
Universitet i Oslo er plaget av tyverier. Mange nøkler er i omløp, og verdier for 750.000,- blir stjålet hvert år. Det er hovedsakelig datautstyr som stjeles. Det understrekes at tyverienes karakter ikke går utover folks sikkerhet.

Pågrepet

En som skal være en kompanjong til de to tyvene som brøt seg inn og stjal en hel mengde utbetalingspapirer fra Lånekassa i Oslo er pågrepet. Hun skal ha hevet to utbetalinger og tilstått dette forholdet. De andre tyvene sitter fremdeles i Thailand og nyter sola.

Fire på rad

Er du fornøyd med studiesituasjonen din?

Kjersti Ørebech, russisk grunnfag

Ganske fornøyd, men det er for mye forelesninger og for liten tid til å lese på egenhånd. Å få leseplass er greit nok, men lufta er dårlig, så jeg blir fort trett.

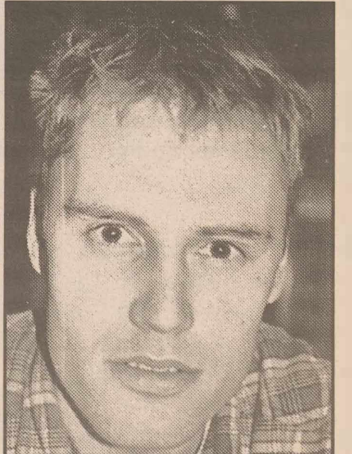
Ingvild Hermanrud, fransk grunnfag

Uff, jeg ligger langt etter, men opplegget er bra. Jeg er ikke så mye på lesesalen, men når jeg går dit får jeg plass.

Roy Asle Friis, historie grunnfag

Ikke helt fornøyd. Mange stryk, og jeg ligger mange vekttall etter. Forelesningen er forholdsvis bra. Det er ingen tvil om at lesesalen er full.

Inge Grøndalen, jus 3. avdeling

Ja, jeg er fornøyd. Lesesalsplass er ikke noe problem. Forelesningene varierer i kvalitet. Tror det er mest opp til en selv. Man må ta ansvar for egen situasjon.

English summary

By: Thomas Harris

Exiting challenges

-I'm looking forward to getting started. The job as the new leader of the Student Parliament is going to be challenging, but I like challenges, says the new leader Kristian Wengen (22).

Kristian Wengen was elected new leader of the Student Parliament last week, with 13 votes to 10. Marianne Grimstad Hansen was the opposing candidate, but got fewer votes. The new leader says he is going to emphasise an increase in both student influence and engagement, and try to rebuild the students confidence in the frail student democracy. He asks that the students should be patient with the new parliament. One of the problems Kristian Wengen is determined to improve upon is the conflict between the members of the parliament who are elected as representatives from the institutes and those elected from the political lists.

-Basically we are working towards the same goals and this conflict is unnecessary and unconstructive, says Kristian Wengen.

The former leader of the Student Parliament, Stig Erik Falk, had to resign due to a vote of mistrust from the other representatives in the Student Parliament. - The members of the Student Parliament

have shown that they see availability and a clear division of responsibilities as highly important. These are issues I've registered and will work upon, says Kristian Wengen. -The most important thing now is to get the Student Parliament up and running again, he continues, and says that with the competent people he's got behind him, he expects no problems in getting the daily activities started again.

Power to the students

The University Council has decided to increase the number of representatives in the University-leadership from 9 to 11. The result of this is that the scientific employees lose their majority. The student representatives are overjoyed that the suggestion was passed, and characterise this as a major victory for democracy at the University of Tromsø. The scientific employees keep their five places in the university leadership, both the technical employees and the students have retained their two places. The two new seats are meant for external representative, the basis for this being the possibility to bring in fresh points of view. The scientific employees have always had a majority in the University-leadership, and with this new innovation Tromsø

is the first university in the country where the scientific employees don't have a majority.

-This is a clear sign that the University of Tromsø is reclaiming their status as a force for innovation, says one of the student representatives in the University-leadership, Martin Rasmussen.

The role of the University

A new round of «Vitenskapsteoretisk» forums is in the making. The «Vitenskapsteoretisk» forum is a forum for the debate of the university's role and the idea behind it. This spring the discussion around the idea behind the University was the main occupation of the forum, but this term the forum is going to concentrate on the practical implications of this debate. The forum is going to concentrate upon how to improve the situation at UiTø concretely. The purpose of the forum is to create a debate between individuals from all layers of the University on how to create a better environment for education, research and learning.

-We hope «Vitenskapsteoretisk» forum can function as such at the University of Tromsø, says one of the student representatives Tone Brekke.

Amnesty International

Marokko

Atte Sahrawi ungdommer mellom 18 og 20 år ble dømt til 15-20 års fengsel av en militærdømstol i juni 1995, angivelig for å ha deltatt i en ureddelig demonstrasjon for et uavhengig Vest-Sahara.

Ahmed El Kouri, Nebt Ramdane Bouchraya, Arbi Brahim Baba, Cheykatou Bouh, M'Rabih Rabou Neysan, Abdel'hay Lekhal, Mahfoud Brahim Dahou og Salama Ahmed Lembarki ble anklaget for å ha deltatt i en uroddemonstrasjon for Polisario Front, ha båret Polisario flagg og løpeplaketter, og ha sunget slagord for opprettelsen av en egen Sahrawi Arabisk republikk. De ble siktet og dømt for å true den eksterne sikkerheten og Marokkos territoriale integritet. Amnesty betrakter dem som samvittighetsfanger og krever deres umiddelbare og betingelsesløse løslatelse. Organisasjonen er bekymret for at rettssaken ble holdt for lukkede dører, påstander om at deres tilståelser var frembrakt under tortur ikke ble etterforsket, og at de ikke ble gitt retten til fritt å velge advokat. Marokkanne menneskerettighetsorganisasjoner som overvårer rettssaken, samt andre internasjonale grupper, fordømmer den som urettferdig. Rettssaken begynte mens en FN-delegasjon besøkte landet for å undersøke forberedelsene til folkeavstemningen som skal avgjøre hvorvidt Vest-Sahara skal bli uavhengig eller annektert av Marokko (opprinnelig planlagt i januar 1992, men nå utsatt til 1996). Dommene ble redusert til ett års fengsel av kongelig benådning 9 juli 1995. Amnesty hilser dette velkommen, men setter å kreve umiddelbar og betingelsesløs løslatelse, samt en uavhengig og uhildet undersøkelse av påstandene om misshandling og tortur.

Skriv et appellbrev (svært gjerne på fransk-Monsieur le Ministre) til Minister for Human Rights \ M.Mohamed Ziyane \ 47 Avenue Ibn Sina \ Rabat \ Marokko.

Syria

'Abbas'Abbas ble dømt til 15 års fengsel etter en urettferdig rettsak i januar 1994, anklaget for å være medlem av kommunistpartiet PCA. Han hadde allerede tilbrakt 13 år i fengsel uten tiltale og rettergang etter arrestasjonen i 1982. I teorien skulle han ha to år igjen å sone, men det finnes tilfeller av saker hvor folk har blitt holdt i forvaring også etter at straffen er sonet. Amnesty mener han er en samvittighetsfange og ber om hans umiddelbare og betingelsesløse løslatelse.

'Abbas'Abbas, tidligere ansatt i Syrian Airlines, er medlem av det forbudte kommunistpartiet PCA. Han har også tidligere blitt holdt i forvaring mellom mai 1978 og februar 1980, og ble arrestert på ny i Hama i 1982 mens han delte ut partibrosjyrer. Ingen bevis for at han skulle ha brukt eller oppfordret til bruk av vold, ble fremlagt i retten.

'Abbas'Abbas ble først holdt isolert i et fengsel i Damascus i 18 måneder. Etter arrestasjonen skal han ha blitt utsatt for tortur, og som et resultat av den innlagt på al-Mezze Militærhospital for akutt behandling. Familien hans ble nektet adgang til ham på sykehuset. Amnesty sendte hasteappeller på hans vegne i 1982 og 1985 etter rapporter om at han var alvorlig syk og ble nektet medisinsk tilsyn mens han satt i Tadmur Fengsel i øst-Syria. 'Abbas'Abbas sitter for tiden i Sadnaya Fengsel, 30 km utenfor Damascus. Han er gift og har fem barn.

Skriv et appellbrev til His Excellency President Hafez al-Assad / Presidential Palace / Abu Rummaneh / Al-Rashid Street / Damascus / Syrian Arab Republic

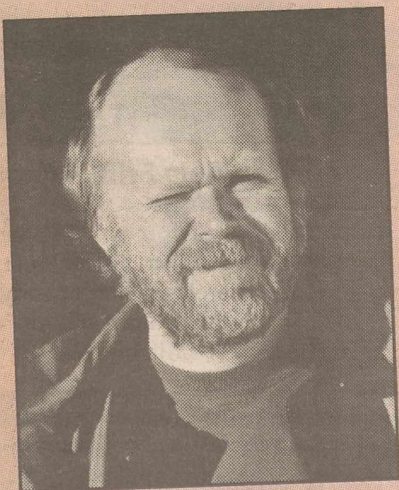

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Mens vi venter på *Nord-Norgebanen...*

Snøen er kommet. Man kan lage snøkvinner, snøengler, snøsvaner. Eller man kan la være. Har du mye å gjøre trenger du nok til litt adspredelse. Ta en titt.

Knut Kristiansen fra Monk Moods spiller tirsdag den 24.

Tirsdag 24. oktober

I dag er FN-dagen. I den anledning handler Internasjonalt Seminar om FN's rolle på Balkan, og foredragsholder er Svein Mønnesland. Tid og sted er 18.00 og Aud Max. Klokka 21.00 viser Tromsø Kino filmen *Bosnia!* også vist under filmfestivalen.

Tromsø Jazzklubb har konsert med Monk Moods på teaterkafeen. Intim-

konsert der du kan bli kjent med en av etterkrigstidas største jazzkomponister. Sies det.

På dagtid i dag er siste anledning til å se «Mellom oss», ei barneforestilling av Samovarteateret på Kulturhuset.

Onsdag 25. oktober

Charlie og *Sjokoladefabrikken* har hatt premiere på Margarinfabrikken og spilles sikkert hver dag fram til uti november. Er du interessert i raping, er det temakveld på Blårock over temaet rap.

Torsdag 26. oktober

I dag har du en fin anledning til å få høre studentbandet Minus Maja spille smektende toner i bodegaen klokka 20.00. Vil du høre større stjerner er Betty Carter med Trio på Kulturhuset. Dette er høstens jazzbegivenhet, og Betty er vokaljazzens desiderte «leading lady». Har man hørt.

Fredag 27. oktober

SOS Rasisme og Fredagskafeen arrangerer en spennende fredagskafe med diktlesing og musikk. Film blir det også. Alle som vil kan komme. Film blir det også på filmklubben en halvtime før midnatt. Da vises 1982 versjonen av *Cat People*.

Lørdag 28. oktober

I dag viser filmklubben Liten Ida. En norsk film fra 1981 i regi av Laila Mikelsen. Handlinga er lagt til Nordnorge 1944. I dag er det flerkulturell dag i arrangement av Kulturhuset med samarbeidspartnere. Her er forestillinger, konserter, utstilling, stands, dans og servering.

Søndag 29. oktober

Søvnlige søndag. Snøsøndag. Sovesøndag. Spisesøndag. Sløvesøndag. Slaktesøndag. Slappøvsjokoladesevenup. Søndag. Skinkestek. Silkelek.

Mandag 30. oktober

Ny uke. Ny giv. Nye muligheter. Nye skuffelser. Ny ansiktoperasjon. Nytt liv. Osv...

Tirsdag 31. oktober

Religionen sin rolle i krig og fred er dagens Internasjonale Seminar kl. 18.00 i Aud. Max med Johan Galtung. Han er samfunnsforsker, matematiker, professor og nå er han fredsforsker ved universitetet i Hawaii. Siden det er halloween i kveld, slår Filmklubben til og viser filmen *Halloween* som nattvisning klokka 23.30, selv om det ellers bare er tirsdag.

Onsdag 1. november

Utopia 13, årets siste, har absolutt Deadline. Før midnatt. Vitenskapsteoretisk forum startet opp igjen, klokka 16.15 i Hiet. Temaet er erfaringer som er gjort fra universitetet i Roskilde og Maastricht, og hvordan disse er organisert med hensyn til prosessorientert og prosjektbasert undervisning. På kulturhuset vises «Passi ja Illusia», en familiefestilling. Storsalen kl. 18.00. Alle som er interessert i å jobbe med miljøvern eller allerede gjør det, kan møte på Prelaten kl. 19.00.

Torsdag 2. november

Også torsdagen kan brukes til mye. Ta ei opprydning i skuffene. Handle mat. Drikke øl på Britannia. Kaste snøball. Nesten alt kan en torsdag brukes til.

Nastassia Kinski i rollen som jomfruelig søster på filmklubben, fredag 27.

Fredag 3. november

Er du kuul og sick nok får du alltid kjøpt øl på Blårock. Er du ikke fullt så sick kan du nok løse noen verdensproblemer over en rødvin på Mirage.

Lørdag 4. november

Det opprinnelige dokumentarfilmseminaret til Filmklubben har vært, og i dag vises bare *The Thin Blue Line* til vanlig tid. Men det er også en dokumentarfilm. På Kulturhuset er det en Lørdagsmatine.

Søndag 5. november

Du finner vel på noe. Sjakk eller Matt.

Mandag 6. november

Atter samles Utopister på Paletten. Denne gang for å drikke gravøl over semesterets ende.